Monitor Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag – 3 – meting

Rapport Ipsos I&O

www.ipsos-publiek.nl

Colofon

Uitgave
Ipsos I&O
Zuiderval 70
7543 EZ Enschede

Rapportnummer
2026/121

Datum
juni 2026

Opdrachtgever
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Auteurs
Kirsten Eulderink
Leon Heuzels

Copyright
Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Samenvatting 4

1 Inleiding 10

1.1 Achtergrond 10
1.2 Doelstelling monitor 10
1.3 Onderzoeksvragen 10
1.4 Onderzoeksmethoden, respons en analyse 11
1.5 Leeswijzer 11

2 Bekendheid met thematiek 13

2.1 Definiëren van seksueel grensoverschrijdend gedrag 13
2.2 Eigen ervaringen en in omgeving 20
2.3 Zelf vertonen van seksueel grensoverschrijdend gedrag 29

3 Houding en probleemperceptie 31

3.1 Houding van Nederlanders rond seksueel grensoverschrijdend gedrag 31
3.2 Verdiepende analyse op houding van Nederlanders 37

4 Bespreekbaarheid en (eigen) acties 40

5 Seksueel grensoverschrijdend gedrag op het werk 53

5.1 Houding, gesprek en afspraken op werk 53
5.2 Seksueel grensoverschrijdend gedrag zelf meegemaakt of gezien op werk 59

A Bijlagen 64

A.1 Achtergrondkenmerken respondenten 64
A.2 Het I&O Research Panel 65
A.3 Clusterindeling (2024) 66
A.4 Resultaten clusteranalyse 67

Samenvatting

Seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld brengen grote persoonlijke en maatschappelijke gevolgen met zich mee. Daarom heeft het kabinet het Nationaal Actieprogramma Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld gelanceerd op 13 januari 2023. Het Actieprogramma wordt gecoördineerd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Er wordt intensief samengewerkt met het ministerie van Justitie en Veiligheid en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en in nauwe afstemming met een onafhankelijke Regeringscommissaris Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag en Seksueel Geweld, aangesteld op 5 april 2022.

Het Actieprogramma bevat vijf actielijnen die samen moeten zorgen voor betere preventie, snellere herkenning en het bespreekbaar maken van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Het richt zich op een brede cultuurverandering, waarin respect voor wensen en grenzen centraal staat en verschijnselen als 'victim blaming' worden tegengegaan. Duidelijke wet- en regelgeving, goede preventieprotocollen en toegankelijke hulpverlening vormen hiervoor de basis.

Ipsos I&O monitort sinds de start van het Actieprogramma in 2023 jaarlijks de houding en het sentiment onder Nederlanders ten aanzien van seksueel grensoverschrijdend gedrag. De monitor brengt ontwikkelingen onder inwoners van Nederland van 18 jaar en ouder in kaart. In de vragenlijst wordt jaarlijks gevraagd naar:
(1) welke vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag worden herkend,
(2) hoeveel urgentie Nederlanders voelen bij de aanpak ervan,
(3) hoe zij zelf handelen wanneer zij met een dergelijke situatie worden geconfronteerd,
(4) wie volgens hen een rol heeft in de aanpak en
(5) ervaringen met grensoverschrijdend gedrag op de werkvloer.

De vragenlijst is uitgezet in het I&O Research Panel en jaarlijks door ruim 2.000 Nederlanders ingevuld. Aan de meest recente meting, uitgevoerd in april en mei 2026, namen 2.372 personen deel. De resultaten zijn representatief voor de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder naar geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de laatste Tweede Kamerverkiezingen.

Deze monitor bevat de belangrijkste resultaten van de vijf hierboven beschreven onderwerpen in het afgelopen jaar en opvallende ontwikkelingen sinds de start van het Actieprogramma sinds 2023. Waar mogelijk laten we de trends zien.

Nederlanders herkennen seksueel grensoverschrijdend gedrag vaker

De bekendheid met seksueel grensoverschrijdend gedrag is over het algemeen hoog. **Hoofdstuk 2** laat zien dat vrijwel alle Nederlanders expliciete en ernstigere vormen zoals ongewenst seksueel binnendringen en ongewenst aanraken van geslachtsdelen, billen of borsten (96% à 97%) herkennen. Ruim negen op de tien zien ook zoenen tegen de wil, ongewenste seksueel getinte berichten/foto's en chantage met beelden als grensoverschrijdend (94% à 95%). Sinds 2023 zien we daar geen grote ontwikkelingen. Wel zien we dat het aantal (h)erkende vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag gestegen is: de groep (31%) die bijna alle gevraagde gedragsvormen als grensoverschrijdend ziet, is groter dan in 2023 (24%)

Ongewenste intieme vragen (78%), aanrakingen op andere lichaamsdelen (74%), seksueel getinte of flirterige opmerkingen (72%) of grappen (63%) worden minder vaak als grensoverschrijdend bestempeld,

maar toch beoordeelt een meerderheid van de bevolking ook deze vormen als zodanig. Tegelijkertijd zien we de laatste jaren ook dat meer Nederlanders zijn gaan twijfelen over deze, vaak als contextafhankelijke geziene, vormen. Dit duidt op toegenomen bewustwording, waardoor mensen meer zijn gaan nadenken of deze gedragingen als grensoverschrijdend kunnen worden gezien. Het aandeel dat bijvoorbeeld twijfelt of seksueel getinte opmerkingen of grappen grensoverschrijdend zijn en dus meer reflecteert op deze gedragingen, is sinds 2023 gestegen. Bij opmerkingen van 32 naar 38 procent, bij grappen van 36 naar 40 procent. Tegelijk kunnen ook veranderingen in framing, media-aandacht of vraagstelling hieraan bijdragen. Dat is met deze monitor niet eenduidig vast te stellen.

Helft Nederlanders heeft zelf ooit seksueel grensoverschrijdend gedrag ervaren

Ongeveer de helft van de Nederlanders geeft aan ooit zelf seksueel grensoverschrijdend gedrag te hebben meegemaakt (49%), een aandeel dat stabiel is gebleven. **Hoofdstuk 2** laat zien dat vrouwen veel vaker grensoverschrijdend gedrag hebben ervaren (72%) dan mannen (26%). Hetzelfde geldt voor mensen die zich als lhbtiq+'er identificeren (71%) ten opzichte van cis hetero (47%).

En hoewel het totale aandeel in grote lijnen niet is gestegen of gedaald, zien we specifieke vormen vaker terug. Met name seksueel getinte opmerkingen (56% naar 61%), nagefloten of nageroepen worden (25% naar 34%), aangestaard worden (25% naar 31%) en ongewenst aanraken van geslachtsdelen e.d. (23% naar 30%). Ook verschuift de locatie van ervaringen. In 2026 noemt een groter deel de straat en publieke ruimtes (35% naar 46%) en het uitgaansleven (31% naar 40%) als plaats van ervaring. Het aantal op de werkvloer daalde juist (44% naar 32%). Daarmee lijkt er op de werkvloer dan ook minder grensoverschrijdend gedrag voor te komen.

Sterke stijging in aantal Nederlanders dat grensoverschrijdend gedrag bij anderen waarneemt

Het aandeel Nederlanders dat heeft gezien of gehoord dat iemand anders grensoverschrijdend gedrag meemaakte is opvallend sterk gestegen (van 37% in 2023 naar 65% in 2026), zie **Hoofdstuk 2**. Ook lijkt het aandeel dat in actie komt als ze getuige zijn van grensoverschrijdend gedrag toe te nemen: 55 procent ondernam actie, waarvan 38 procent op dat moment. In 2024 ondernam 51 procent actie, waarbij 33 procent dit direct daaropvolgend deed. Dit duidt mogelijk op een toenemende mate van herkenning van seksueel grensoverschrijdend gedrag in een dagelijkse setting. Bijvoorbeeld doordat mensen in aanraking zijn gekomen met het thema door middel van media-aandacht, doordat dit ter sprake is gekomen bij vrienden of via een protocol op de werkvloer. Ook heeft het ministerie van OCW samen met partners verschillende campagnes geleid en activiteiten uitgevoerd, zoals het aanjagen van het gesprek via podcasts, dialoogtafels, regiobezoeken en de handreiking cultuurverandering op de werkvloer. In de resultaten komt een positieve ontwikkeling naar voren, die aansluit bij de doelen van deze activiteiten. Met deze monitor is echter niet hard vast te stellen of de campagnes en activiteiten ook tot deze ontwikkelingen hebben geleid.

Seksueel grensoverschrijdend gedrag vaker als probleem gezien, brede steun voor harde(re) aanpak

Het probleembesef rond seksueel grensoverschrijdend gedrag is de afgelopen jaren toegenomen. In **hoofdstuk 3** leest u dat in 2026 65 procent van de Nederlanders het thema als een groot probleem ziet, en 75 procent vindt dat het harder moet worden aangepakt. Beide percentages liggen substantieel hoger dan in 2023, waarmee de urgentie door meer mensen lijkt te worden gevoeld. Destijds zag 57 procent het als een groot probleem en vond 68 procent een hardere aanpak noodzakelijk.

Kleinere groep vindt dat gedrag te snel grensoverschrijdend wordt genoemd

Het aandeel dat vindt dat gedrag tegenwoordig te snel als grensoverschrijdend wordt bestempeld is afgenomen (van 53% naar 44%). Later toegevoegde stellingen die een vergelijkbare houding meten, laten dezelfde ontwikkeling (tussen 2024 en 2026) zien. De groep die vindt dat de aanpak van seksueel

grensoverschrijdend gedrag géén tijdelijke rage is, steeg van 59 procent naar 67 procent. De groep die zegt ‘ik weet soms niet meer wat nog wel mag en wat niet meer kan’ daalde van 51 procent naar 43 procent. Tegelijk denken wel meer mensen dat er ook misbruik gemaakt wordt van het thema. Bijvoorbeeld door het melden van seksueel grensoverschrijdend gedrag, als middel om iemand onderuit te halen (60% naar 66%).

De beoordeling van de rol van media(-aandacht) is minder eenduidig: ongeveer een vijfde vindt dat er te veel aandacht voor het thema is en een vergelijkbaar aandeel vindt dat er juist te weinig aandacht is. Wel zien we de groep die vindt dat er te veel media-aandacht is krimpen, van 28 procent in 2023 naar 22 procent in 2026. Mensen die vinden dat er te veel media-aandacht is, vinden vaak dat het probleem groter en erger wordt gemaakt dan het eigenlijk is. Al is dat percentage gedaald van 67 naar 59 procent. Ook vinden zij vaak (47%) dat andere onderwerpen belangrijker zijn.

‘Victim blaming’ neemt af: minder Nederlanders zien (mate van) verantwoordelijkheid voor het slachtoffer bij de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag

Over wie verantwoordelijkheid heeft bij het verminderen van seksueel grensoverschrijdend gedrag bestaat brede overeenstemming. De dader wordt daarbij het meest genoemd, door bijna negen op de tien Nederlanders (89%). Daarna volgen ouders (87%) en organisaties waar het gedrag plaatsvindt (84%). Rechters (75%), politie (73%) en overheid (65%) worden in 2026 vaker genoemd dan in de afgelopen twee jaar. Uit **hoofdstuk 3** volgt dat twee derde (66%) van de Nederlanders vindt dat zij zelf een rol heeft in de aanpak van het gedrag. Vooral de stijging tussen 2025 en 2026 bij mannen die vinden dat ze zelf een rol hebben in de aanpak - van 57 procent naar 68 procent - valt op. Voor het eerst is dit percentage nu groter dan bij vrouwen (63%). **Hoofdstuk 4** laat zien dat men vooral geneigd is om te vragen of het slachtoffer oké is en de dader aan te spreken op zijn gedrag. Een melding maken ziet men minder snel als gepaste actie.

Wat opvalt is dat steeds minder Nederlanders vinden dat het slachtoffer zelf een (mate van) verantwoordelijkheid heeft. Dit aandeel daalde namelijk van 49 procent in 2023 naar 36 procent in 2026. Hiermee lijken Nederlanders zich bewuster van het fenomeen ‘victim blaming’[1]. Daarmee verschuift de toegedichte verantwoordelijkheid weg van het individu dat het overkomt, en meer richting daders en instituties. Dit sluit aan bij de bevindingen uit de clusteranalyse. Dit is een analysetechniek om groepen (clusters) te identificeren met vergelijkbare houdingen ten aanzien van seksueel grensoverschrijdend gedrag (zie pagina 7).

Ook zien Nederlanders steeds meer acties als gepast wanneer zij grensoverschrijdend gedrag waarnemen. Vooral aandacht voor het slachtoffer – vragen of iemand oké is, of het incident met hen bespreken – wordt vaker genoemd (gestegen van 40% naar 60%). Ook het aanspreken van de dader wordt veel vaker passend gevonden (van 35% naar 51%).

[1] *‘Victim blaming’ is het (onterecht) de schuld geven van een slachtoffer voor het misdrijf of de nare gebeurtenis die hem of haar is overkomen, in plaats van de verantwoordelijkheid te leggen bij de dader. Bijvoorbeeld door te wijzen op de kleding van een slachtoffer na een ongewenste opmerking of aanraking.*

Acht op de tien vinden nadenken over eigen gedrag belangrijk, maar helft vraagt zich nooit af of eigen gedrag grensoverschrijdend is

Hoofdstuk 4 laat verder zien dat bijna acht op de tien Nederlanders (78%) het wel belangrijk vinden om na te denken over of hun eigen gedrag binnen de grenzen van anderen blijft. Toch vraagt de helft (53%) zich nooit expliciet af of hun gedrag als grensoverschrijdend kan worden ervaren. De intentie is er (men vindt het belangrijk om erover na te denken), maar de stap naar actieve zelfreflectie lijkt voor een groep Nederlanders (nog) te groot.

Zes op de tien (61%) Nederlanders hebben er geen behoefte aan om over seksueel grensoverschrijdend gedrag te praten. Dit is afgenomen ten opzichte van 2025 (67%). Daarmee lijkt de behoefte over de thematiek te praten dus toe te nemen. Verder is het gemak om over vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag te praten iets toegenomen ten opzichte van 2025, al ligt dit lager dan het niveau van 2023. Het bespreken van het thema met kinderen (64%) en met vrienden (48%) is wel terug op het niveau van eerdere jaren. Ook het gevoel dat de directe omgeving dezelfde mening heeft over het thema is met 56 procent weer op hetzelfde niveau als in 2023.

Meer formele afspraken op de werkvloer, werkenden zien minder grensoverschrijdend gedrag

Het gesprek over seksueel grensoverschrijdend gedrag op het werk heeft ten opzichte van voorgaande jaren meer bekendheid gekregen en er worden vaker formele afspraken vastgelegd. Dit komt terug in **hoofdstuk 5**. Het aantal werkenden dat het onderwerp geen (belangrijk) gespreksonderwerp vindt, is afgenomen (van 43% in 2025 naar 39% in 2026), terwijl het aandeel dat het wél belangrijk vindt nagenoeg gelijk blijft.

Collega's bespreken het thema vaker onderling, maar ook met leidinggevenden en HR. Zo zeggen meer dan acht op de tien werkenden grensoverschrijdend gedrag met goede collega's te bespreken. Dit is sterk toegenomen ten opzichte van 2024 (68%). Bij leidinggevenden nam dit percentage toe van 41 naar 59 procent en met HR van 20 naar 33 procent.

Belangrijk is dat afspraken vaker formeel zijn vastgelegd: het aandeel werkenden dat aangeeft dat er afspraken zijn, steeg van 44 procent in 2024 naar 51 procent in 2026. Het aandeel dat geen afspraken kent daalde van 25 naar 20 procent. Waar afspraken bestaan, zien werkenden concrete voordelen: 78 procent zegt dat zij daardoor makkelijker zelf actie kunnen ondernemen en 74 procent vindt dat zij makkelijker grenzen kunnen aangeven. Ook neemt het aandeel dat meent dat gesprekken leiden tot minder gevallen van grensoverschrijdend gedrag toe (van 55% naar 62%).

Oplossing wordt minder vaak bij individuen en vaker in het collectief gezocht

Om de landelijke trends te verklaren, is in 2024 een verdiepende clusteranalyse uitgevoerd. Doel was onderliggende houdingen achter de cijfers te vinden. De analyse groepeert mensen op vier kenmerken: of zij het probleem groot vinden, of zij een hardere aanpak willen, of zij vinden dat gedrag te snel als grensoverschrijdend wordt gezien en hoe zij de media-aandacht beoordelen. Om de houding te duiden zijn destijds open antwoorden en toelichtingen kwalitatief geanalyseerd. In 2024 volgden uit deze analyse zes verschillende subgroepen. Elk van deze subgroepen heeft een andere houding ten aanzien van het thema.

De eerste drie kenmerken zich door een kleiner probleembesef. Zij waarschuwen er voor dat de discussie over seksueel grensoverschrijdend gedrag snel kan leiden tot onterechte beschuldigingen, overgevoeligheid of krampachtigheid in de samenleving. Zij benadrukken vooral dat mensen getraind moeten worden op weerbaarheid en weer (traditionele) normen en waarden moeten naleven. 'Normaal doen' zien we veel terug in de opmerkingen. Vier op de tien Nederlanders vielen (in 2024) onder deze subgroepen.

De andere drie subgroepen kennen een groter probleembesef. Zij zetten het probleem centraal en vinden dat het gedrag harder aangepakt moet worden. Maar deze groepen kennen geen consensus over de aanpak. De een zoekt dit in duidelijke regels en meer handhaving, de ander in meer empowerment van slachtoffers en de derde zegt dat collectieve aandacht juist helpt om seksueel grensoverschrijdend gedrag aan te pakken. Zes op de tien Nederlanders werden in een van deze drie subgroepen ingedeeld.

Dit jaar is de analyse herhaald met data uit 2025 en 2026. Uit deze analyse blijkt dat de groepen met een groter probleembesef zijn gegroeid (van 60% naar 71%). Het valt op dat vooral de subgroep die duidelijke regels en handhaving wenst, is gegroeid. Tegelijkertijd zijn de groepen die vinden dat individuen weerbaarder moeten worden of slachtoffers ‘empowered’ moeten worden kleiner geworden. De aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag lijkt daardoor meer als een taak voor de hele samenleving te worden gezien, in plaats van een aangelegenheid voor alleen daders of slachtoffers.

Inleiding

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Uit de Prevalentiemonitor 'Huiselijk Geweld en Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag' van het WODC en het CBS (2024) weten we hoe vaak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld voorkomen. Zo werd in 2024 twaalf procent van de bevolking van 16 jaar of ouder (ruim 1,7 miljoen mensen) slachtoffer van één of meer vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag in de afgelopen 12 maanden[2]. Ook weten we dat vrouwen en jongeren een groter risico lopen om slachtoffer te worden.

Seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld brengen grote persoonlijke en maatschappelijke gevolgen met zich mee. Daarom heeft het kabinet het Nationaal Actieprogramma Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld gelanceerd op 13 januari 2023. Het Actieprogramma wordt gecoördineerd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Er wordt intensief samengewerkt met het ministerie van Justitie en Veiligheid en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en in nauwe afstemming met de Regeringscommissaris Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag en Seksueel Geweld.

In dit Actieprogramma staan vijf actielijnen beschreven. In de doelen van het Actieprogramma staat onder meer dat seksueel grensoverschrijdend gedrag sneller moet worden herkend, bespreekbaar worden gemaakt en uiteindelijk ook voorkomen worden. Een cultuurverandering, duidelijke wet- en regelgeving, preventieprotocollen en toegankelijke hulpverlening moeten daar aan bijdragen.

1.2 Doelstelling monitor

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna: OCW) wil daarom weten hoe de houding van Nederlanders ten opzichte van seksueel grensoverschrijdend gedrag zich ontwikkelt. Het ministerie van OCW vroeg Ipsos I&O in 2023 hiervoor een monitoronderzoek op te zetten. De doelstelling van deze monitor is inzicht te krijgen in hoeverre sentimenten en posities van Nederlanders ten opzichte van seksueel grensoverschrijdend gedrag veranderd zijn sinds de start van het Actieprogramma. Sinds 2023 is deze monitor jaarlijks herhaald. Dit rapport bevat de resultaten van de metingen die zijn uitgevoerd in 2023 (nulmeting), 2024 (één-meting), 2025 (twee-meting) en 2026 (drie-meting).

1.3 Onderzoeksvragen

De hoofdvraag van het onderzoek is: *"Welke sentimenten leven er in Nederland in 2026 met betrekking tot seksueel grensoverschrijdend gedrag?"*

Om deze hoofdvraag te beantwoorden zijn de volgende vijf deelvragen opgesteld:

1 In welke mate herkennen Nederlanders de verschillende vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld?
2 In welke mate voelen Nederlanders urgentie bij het aanpakken van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld?
3 In welke mate vinden Nederlanders het makkelijk of moeilijk om zelf seksueel grensoverschrijdend gedrag te herkennen, te bespreken en tegen te gaan?

[2] *E. Derksen, M. Kennis, R. Kloosterman, E. Moons, V. Peters, 'Prevalentiemonitor Huiselijk Geweld en Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag 2024', https://open.overheid.nl/documenten/12b5a9a5-9410-4515-a5ed-c8895cf3f7d8/file, geraadpleegd op 2 juni 2026.*

4 Hoe ervaart men (ook het tegengaan en bespreekbaar maken van) seksueel grensoverschrijdend gedrag op het werk?
5 Welke partijen zijn verantwoordelijk voor de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag en wat is de rol van Nederlanders zelf hierin?

1.4 Onderzoeksmethoden, respons en analyse

Voor de huidige meting is er een vragenlijst uitgezet in het I&O Research Panel onder Nederlanders van 18 jaar en ouder. Zij konden via een persoonlijke e-mailuitnodiging de vragenlijst online invullen. De vragenlijst is in samenspraak met het ministerie van OCW opgesteld. De uitnodigingsmail is op dinsdag 21 april 2026 verstuurd. De vragenlijst kon tot en met zondag 3 mei 2026 ingevuld worden.

In totaal vulden 2.372 Nederlanders de vragenlijst in. De resultaten worden na iedere meting gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de laatste Tweede Kamerverkiezingen. De weging wordt uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee zijn de resultaten representatief voor Nederlandse inwoners (18 jaar en ouder), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=2.000 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

De tabel hieronder laat de respons per jaar zien. De verdeling naar relevante achtergrondkenmerken van de respondenten van de meting uit 2026 staat weergegeven in bijlage A1. Informatie over het I&O Research Panel vindt u in bijlage A2.

Tabel 1.1 - Respons op vragenlijst per meetjaar

Jaar	Aantal respondenten
2023	2.705
2024	3.902
2025	2.510
2026	2.372

Analyse

De resultaten van gesloten vragen staan weergegeven in grafieken. Indien de percentages in grafieken niet optellen tot 100 procent is dit het gevolg van afrondingsverschillen of omdat het om een meerkeuzevraag gaat. Sommige uitkomsten gaan niet over de totale populatie, maar een deel. Indien dat het geval is, staat dit bij de titel van de desbetreffende tabel of grafiek vermeld. Tussen haakjes staat het aantal respondenten dat deze vraag heeft ingevuld vermeld (n=).

1.5 Leeswijzer

Dit rapport kent vier inhoudelijke hoofdstukken. **Hoofdstuk 2** behandelt de bekendheid van de Nederlanders met de thematiek. Wij gaan daarbij in op de definities van seksueel grensoverschrijdend gedrag, waar Nederlanders denken dat dit plaatsvindt en wat eigen ervaringen zijn. In **hoofdstuk 3** gaan wij nader in op de houding en de probleemperceptie van groepen Nederlanders. **Hoofdstuk 4** gaat over het bespreken van het thema en welke partijen een rol hebben bij de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Tot slot presenteert **hoofdstuk 5** de resultaten met betrekking tot seksueel grensoverschrijdend gedrag op het werk. Wij gaan daarbij in op de houding van werkenden ten aanzien van het thema, afspraken op de werkvloer en ervaringen van werkenden.

Resultaten

2 Bekendheid met thematiek

In dit hoofdstuk geven we antwoord op de volgende onderzoeksvraag: *'In welke mate herkennen Nederlanders de verschillende vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld?'*

2.1 Definiëren van seksueel grensoverschrijdend gedrag

Bijna alle Nederlanders zijn het erover eens dat ongewenste fysieke aanrakingen seksueel grensoverschrijdend zijn

Wat de Nederlandse bevolking bestempelt als seksueel grensoverschrijdend gedrag is in de afgelopen metingen vrijwel gelijk gebleven. Bijna alle Nederlanders bestempelen het ongewenst seksueel binnendringen van het lichaam en het ongewenst (gedwongen worden tot) aanraken van geslachtsdelen, billen of borsten als seksueel grensoverschrijdend gedrag (96% tot 97%). Alle resultaten vindt u in Figuur 2.1. Ruim negen op de tien Nederlanders vinden onder seksueel grensoverschrijdend gedrag ook vallen: zoenen tegen de wil (95%), ongewenst seksueel getinte berichten of foto's sturen (94%) of deze gebruiken voor chantage (94%).

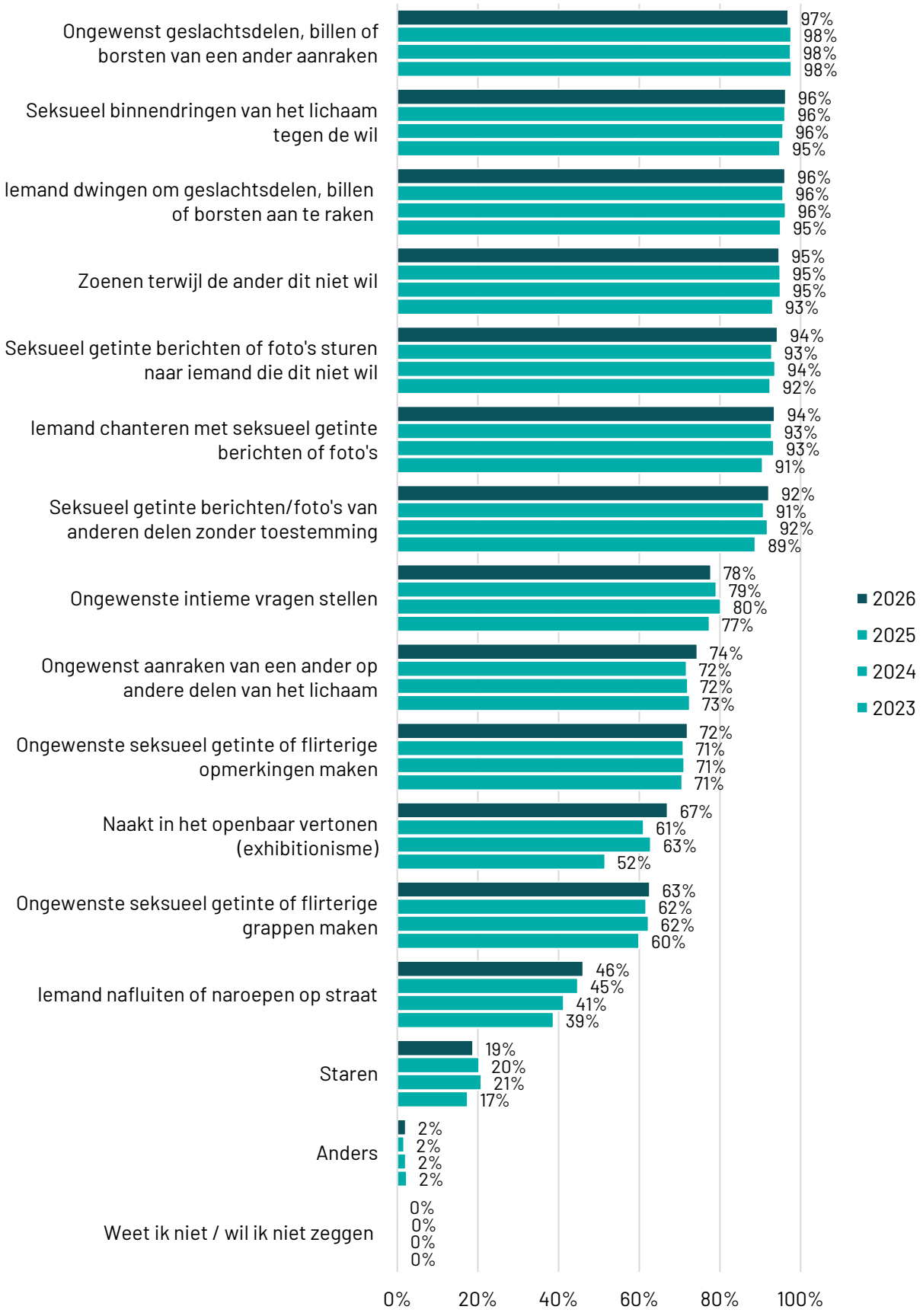
Een iets kleinere groep schaart ook ongewenst intieme vragen stellen (78%), ongewenst een ander aanraken op andere lichaamsdelen (dan geslachtsdelen, billen of borsten) (74%), ongewenste seksueel getinte of flirterige opmerkingen (72%) en grappen maken (63%) onder dit gedrag. Flirterige opmerkingen ziet men dus vaker als seksueel grensoverschrijdend gedrag dan wanneer iets in een grapvorm wordt gebracht.

Twee derde van de populatie (67%) vindt dat naakt in het openbaar vertonen seksueel grensoverschrijdend is. We zien daarbij een toename in de afgelopen jaren (2025: 61%; 2024: 63%; 2023: 52%). Ruim vier op de tien (46%) zien het nafluiten of naroepen van iemand op straat als seksueel grensoverschrijdend gedrag en een op de vijf (19%) vindt dat staren hier ook onder valt. Een enkeling (2%) koos voor de optie 'anders'. Uit de toelichting blijkt dat deze mensen of alle seksuele gedragsvormen willen aangeven die ongewenst zijn of dat het afhankelijk is van de persoon, context en omstandigheden waarbinnen het gedrag plaatsvindt.

Als we kijken naar achtergrondkenmerken zien we een aantal opvallende verschillen.

- Vrouwen zien de meeste ondervraagde vormen van gedrag eerder als seksueel grensoverschrijdend dan mannen, al zijn de verschillen daarin klein.
  - Opvallend is wel dat mannen iemand nafluiten of naroepen op straat veel vaker als grensoverschrijdend benoemen (53%) dan vrouwen (39%).
- Tegelijk zien we ook een aantal verschillen tussen leeftijden. De jongere groep Nederlanders (18 tot 39 jaar) vindt de bevraagde gedragingen vaker seksueel overschrijdend, dan de twee oudere groepen (40 tot 64 jaar en 65 jaar en ouder). We zien bijvoorbeeld verschillen bij:
  - Ongewenste seksuele opmerkingen: 78 procent tegenover 70 procent en 67 procent;
  - Ongewenste seksuele grappen: 66 procent tegenover 61 procent (beide groepen);
  - Zoenen terwijl de ander dit niet wil: 97 procent tegenover 95 procent en 92 procent;
  - Nafluiten of naroepen op straat: 54 procent tegenover 44 procent en 39 procent.
- Mensen die zelf wel eens seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben ervaren, zien álle genoemde gedragsvormen vaker als grensoverschrijdend dan zij die dit nog nooit hebben meegemaakt.

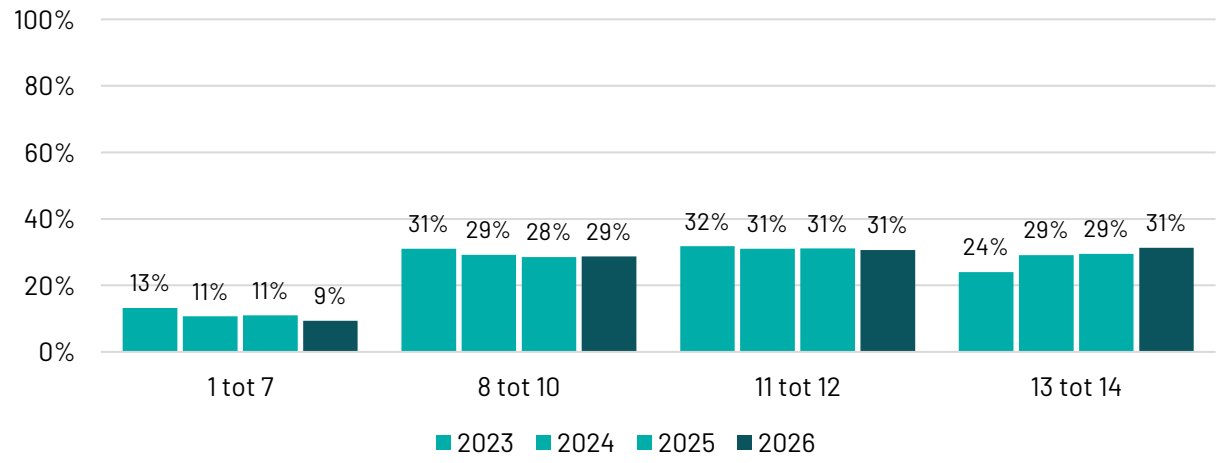
Figuur 2.1 - Wat valt volgens u onder seksueel grensoverschrijdend gedrag? (meerdere antwoorden mogelijk, basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

Drie op de tien (h)erkennen alle gedragsvormen als grensoverschrijdend

Het aantal (h)erkende vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag is de afgelopen metingen iets gestegen (zie Figuur 2.2 - Aantal (h)erkende vormen seksueel grensoverschrijdend gedrag (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.360). De groep die bijna alle gevraagde gedragsvormen als grensoverschrijdend ziet, is ongeveer gelijk gebleven (31%) ten opzichte van 2024 en 2025 (beiden 29%), maar wel gestegen ten opzichte van 2023 (24%). De groep die slechts een tot zeven van de aangegeven gedragsvormen als seksueel grensoverschrijdend (h)erkent, neemt af van dertien procent in 2023 naar negen procent in 2026. Dit wijst er eveneens op dat Nederlanders meer vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag zijn gaan (h)erkennen.

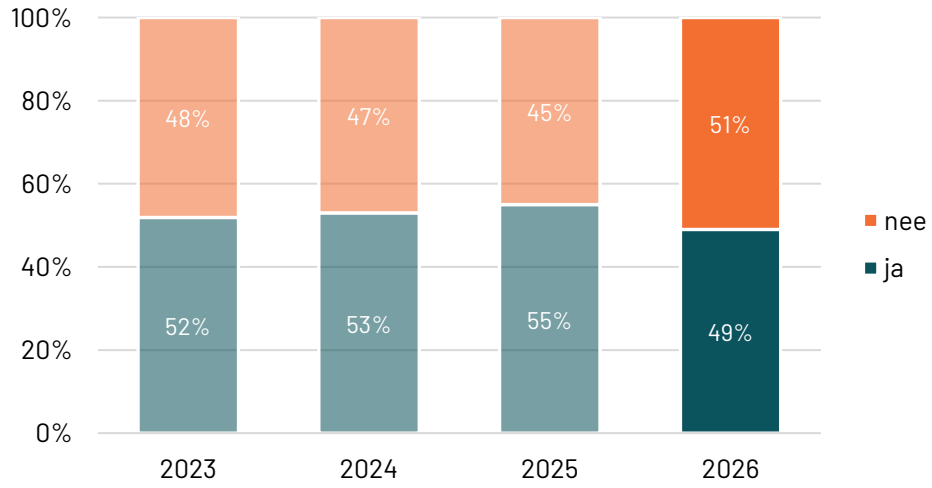
Figuur 2.2 - Aantal (h)erkende vormen seksueel grensoverschrijdend gedrag (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.360)

Helft van de Nederlanders twijfelt bij één of meer gedragsvormen

De helft van de Nederlandse bevolking (49%) twijfelt of een of meer van de aangegeven gedragsvormen onder grensoverschrijdend gedrag vallen. Deze twijfel is afgenomen ten opzichte van eerdere jaren (2025: 55%; 2024: 53%; 2023: 52%). Vrouwen twijfelen vaker (52%) dan mannen (47%) of het om seksueel grensoverschrijdend gedrag gaat, en 18 tot 39-jarigen vaker (56%) dan 40 tot 64-jarigen (48%) en 65-plussers (43%). Voor de duidelijkheid: deze twijfel vertelt ons niet of men deze gedragsvorm(en) uiteindelijk wel of niet heeft gekwalificeerd als seksueel grensoverschrijdend.

Figuur 2.3 - Heeft u bij een optie sterk getwijfeld of dit grensoverschrijdend gedrag was? (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

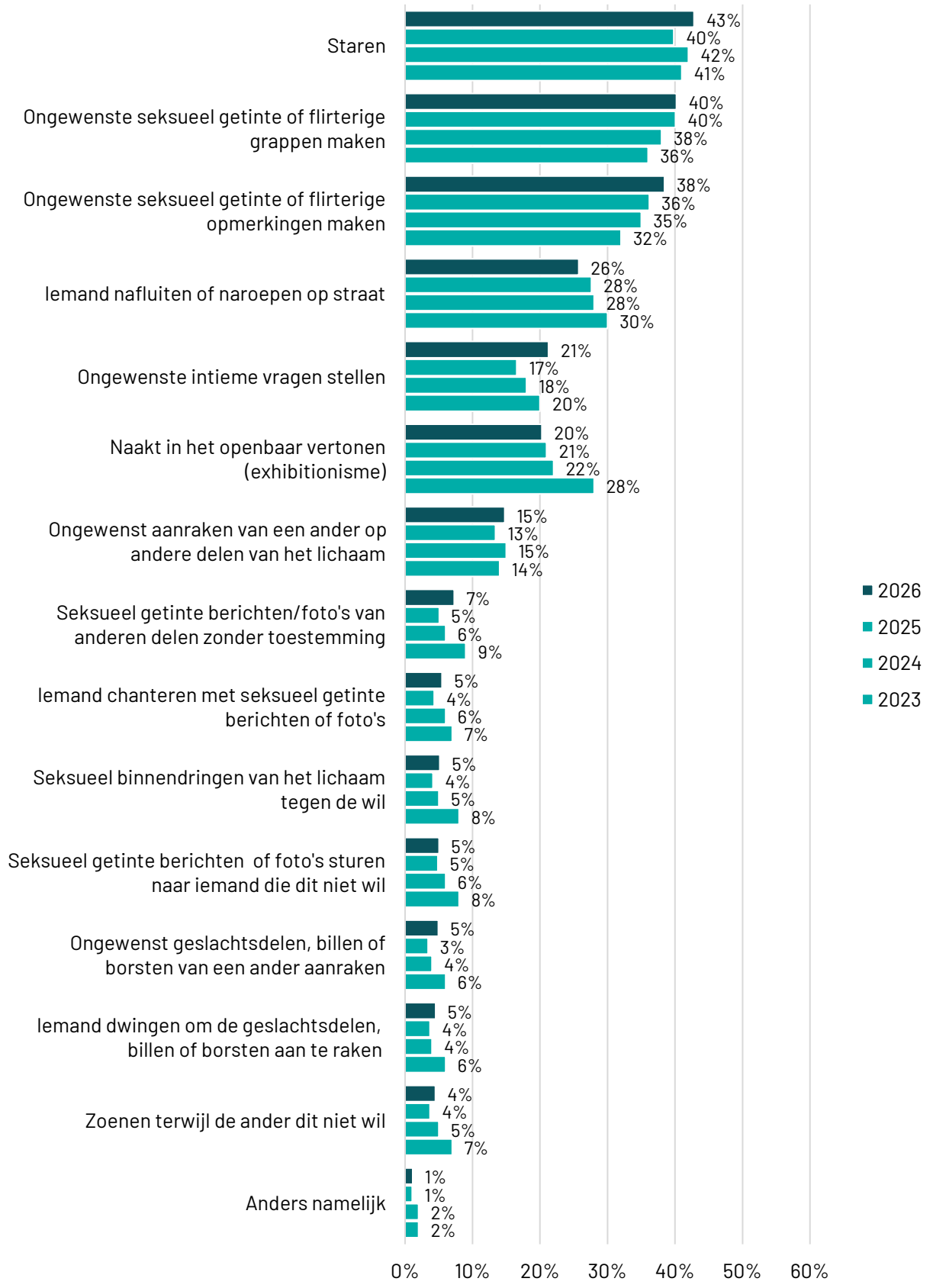
Nederlanders twijfelen vaker of seksueel getinte opmerkingen en grappen grensoverschrijdend zijn

Binnen de samenleving is men seksueel getinte opmerkingen en grappen niet vaker als seksueel grensoverschrijdend gedrag gaan zien, zo blijkt uit figuur 2.1. Wat we wel zien is een toename van het aantal Nederlanders dat twijfelt of dit soort gedragingen grensoverschrijdend zijn. Daarmee lijken Nederlanders meer te reflecteren op gedragingen, een belangrijk onderdeel van bewustwording. Zo steeg het percentage dat twijfelt of (ongewenst) seksueel getinte of flirterige opmerkingen maken grensoverschrijdend is van 32 procent in 2023 naar 38 procent in 2026. Het percentage dat twijfelt of seksueel getinte grappen grensoverschrijdend zijn steeg van 36 procent naar 40 procent. Het percentage dat twijfelt of zich naakt in het openbaar vertonen grensoverschrijdend is daalde van 28 procent in 2023 naar 20 procent in 2026.

Bij veel van de andere gedragingen zijn geen grote veranderingen te zien ten opzichte van de vorige metingen. Sinds 2025 twijfelt men echter wel iets vaker over staren (van 40% naar 43%). Daarmee is het percentage nu ongeveer gelijk aan 2023 (42%). Daarnaast bestaat er iets meer twijfel over het stellen van ongewenste intieme vragen (21%). In 2024 (18%) en 2025 (17%) lag dit percentage lager. Ook dit percentage is nu weer ongeveer gelijk aan 2023 (20%).

Eén procent geeft aan over andere zaken te twijfelen. Zo vinden sommigen een aantal vormen van gedrag niet meer vallen onder seksueel grensoverschrijdend, maar onder aanranding, verkrachting en andere strafbare feiten.

Figuur 2.4 - Heeft u bij een van deze opties sterk getwijfeld of het om seksueel grensoverschrijdend gedrag gaat? (meerdere antwoorden mogelijk, basis: Nederlanders die twijfelen of iets grensoverschrijdend is, n=1.171)

Nederlanders denken iets vaker dat het gedrag in publieke ruimte voorkomt

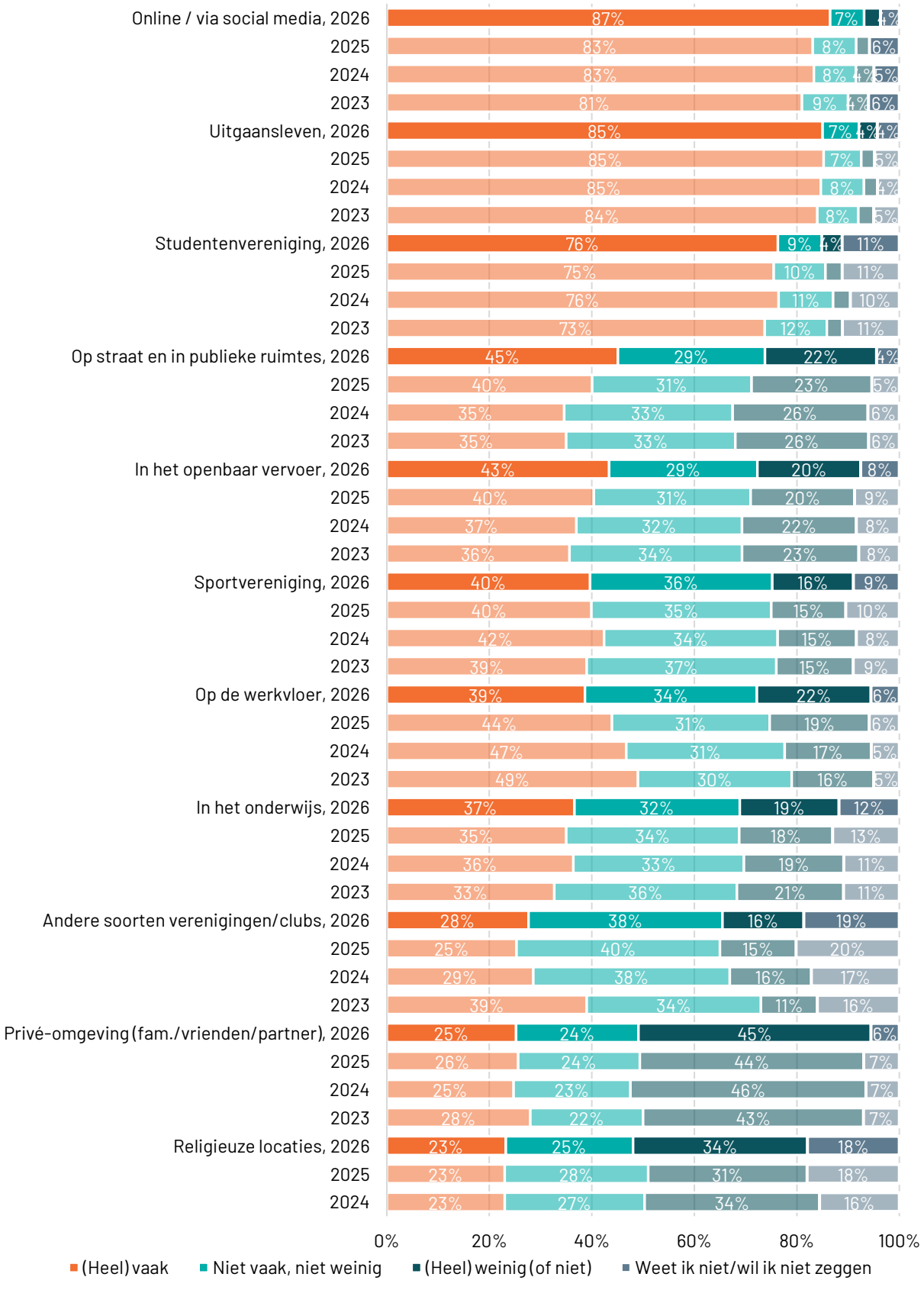
Het beeld van de mate van seksueel grensoverschrijdend gedrag op bepaalde locaties is wat veranderd ten opzichte van vorige metingen (zie Figuur 2.5). Het grootste deel (87%) denkt dat dit gedrag voornamelijk online en via sociale media voorkomt. Daarmee is dit percentage toegenomen ten opzichte van vorige metingen (2023: 81%; 2024: 83%; 2025: 83%). Een bijna even groot deel (85%) denkt dat dit gedrag (heel) vaak in het uitgaansleven voorkomt en driekwart (76%) bij studentenverenigingen.

Het aantal Nederlanders dat denkt dat het gedrag (heel) vaak op de werkvloer voorkomt, is sinds 2023 met bijna tien procentpunten verminderd (van 49% naar 39%). Over twee locaties denken juist meer mensen dat het gedrag daar (heel) vaak voorkomt sinds 2023: op straat en in publieke ruimtes (35% naar 45%) en in het openbaar vervoer (van 36% naar 43%).

Religieuze locaties (bijvoorbeeld kerk, moskee of synagoge) (23%) en de privé-omgeving (25%) worden het minst gezien als omgeving waar dit gedrag plaatsvindt. Dit is gelijk aan vorige metingen.

Met uitzondering van het onderwijs en studentenverenigingen, denken vrouwen van alle genoemde locaties dat seksueel grensoverschrijdend gedrag hier vaker voorkomt dan mannen. Mensen die seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben meegemaakt, denken van alle locaties dat het gedrag hier vaker voorkomt dan zij die dit nog nooit hebben ervaren.

Figuur 2.5 - Als u denkt aan seksueel grensoverschrijdend gedrag in het algemeen, hoe vaak of weinig komt dit volgens u op de volgende plekken voor? (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

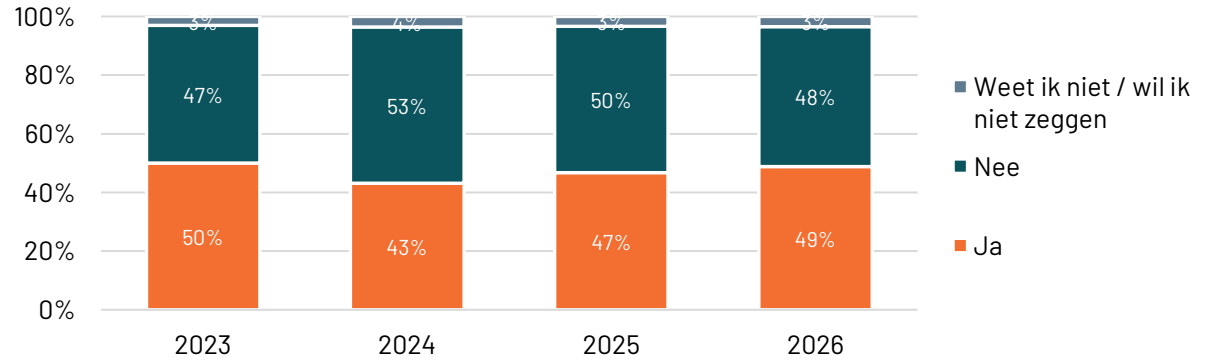

2.2 Eigen ervaringen en in omgeving

De helft van de Nederlanders heeft wel eens seksueel grensoverschrijdend gedrag meegemaakt

Vier jaar op een rij geeft ongeveer de helft van de Nederlanders aan wel eens seksueel grensoverschrijdend gedrag te hebben ervaren. Dit jaar is deze groep ongeveer gelijk (49%) aan vorig jaar (47%). Het verschil tussen 2024 en 2023 valt mogelijk te verklaren doordat de vraagstelling sinds 2024 iets is aangepast: mensen konden kiezen tussen 'in de afgelopen 12 maanden', 'langer geleden dan 12 maanden' en een combi van deze twee. Het is verder mogelijk dat er, onder de groep die zegt het niet te hebben ervaren, ook mensen vallen die wel te maken hebben gehad met een of meer van de veertien aangegeven vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag, maar dat zij dit persoonlijk niet als zodanig bestempelen. Vrouwen hebben vaker seksueel grensoverschrijdend gedrag ervaren (72%) dan mannen (26%). Dit geldt ook voor mensen die zich als lhbtiq+'er identificeren ervaren (71%) dan zij die dat niet doen (47%). Ook is er een verschil in leeftijd zichtbaar: 18 tot 39-jarigen ervaren het gedrag vaker (56%) dan 40-64-jarigen (46%) en 65-plussers (44%).

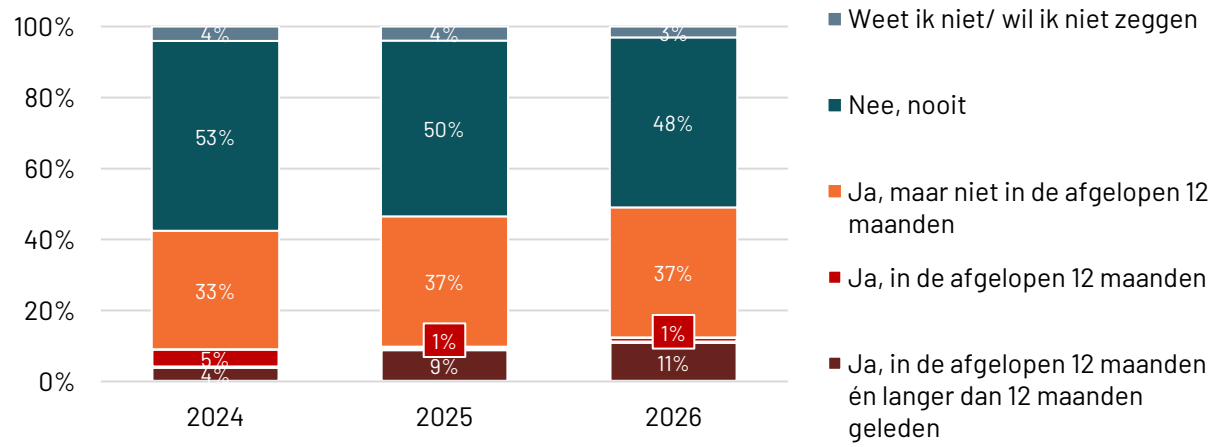
Figuur 2.6 - Heeft u zelf wel eens grensoverschrijdend gedrag ervaren? (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

Groep die afgelopen 12 maanden het gedrag heeft ervaren, is gelijk gebleven

Als we kijken naar wanneer dit grensoverschrijdend gedrag plaatsvond, is de groep die dit in de afgelopen 12 maanden heeft meegemaakt gelijk gebleven (1%). Het aantal Nederlanders dat het gedrag zowel in de afgelopen 12 maanden als langer dan 12 maanden geleden meemaakte, is eveneens ongeveer gelijk gebleven (van 9% naar 11%).

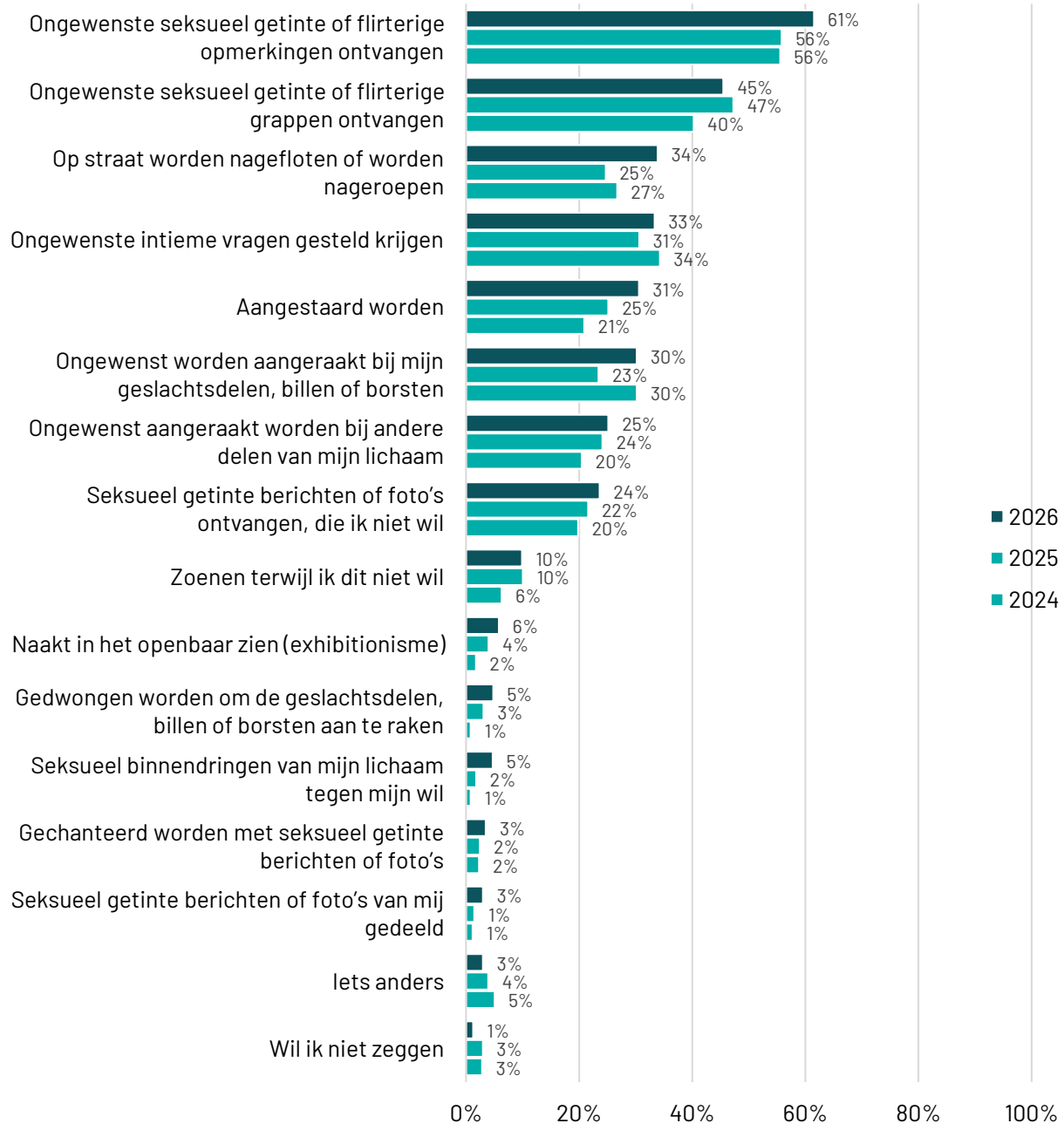
Figuur 2.7 - Heeft u zelf wel eens grensoverschrijdend gedrag ervaren? (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

Ongewenste opmerkingen meest ervaren vorm van grensoverschrijdend gedrag

De gedragsvormen die Nederlanders de afgelopen 12 maanden hebben ervaren, zijn sinds de vorige meting enigszins veranderd (zie Figuur 2.8). De vormen die iets vaker zijn ervaren, betreffen het ontvangen van seksueel getinte of flirterige opmerkingen (van 56% naar 61%), op straat nagefloten of nageroepen worden (van 25% naar 34%), aangestaard worden (van 25% naar 31%) en ongewenst aangeraakt worden bij geslachtsdelen, billen of borsten (van 23% naar 30%). Het is belangrijk om te realiseren dat ‘vaker ervaren’ ook kan betekenen dat mensen het gedrag sneller als zijnde seksueel grensoverschrijdend (h)erkennen.

Figuur 2.8 - Wat voor seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft u ervaren de afgelopen 12 maanden? (meerdere antwoorden mogelijk, basis: Nederlanders die seksueel grensoverschrijdend gedrag ervaarden, n=293)

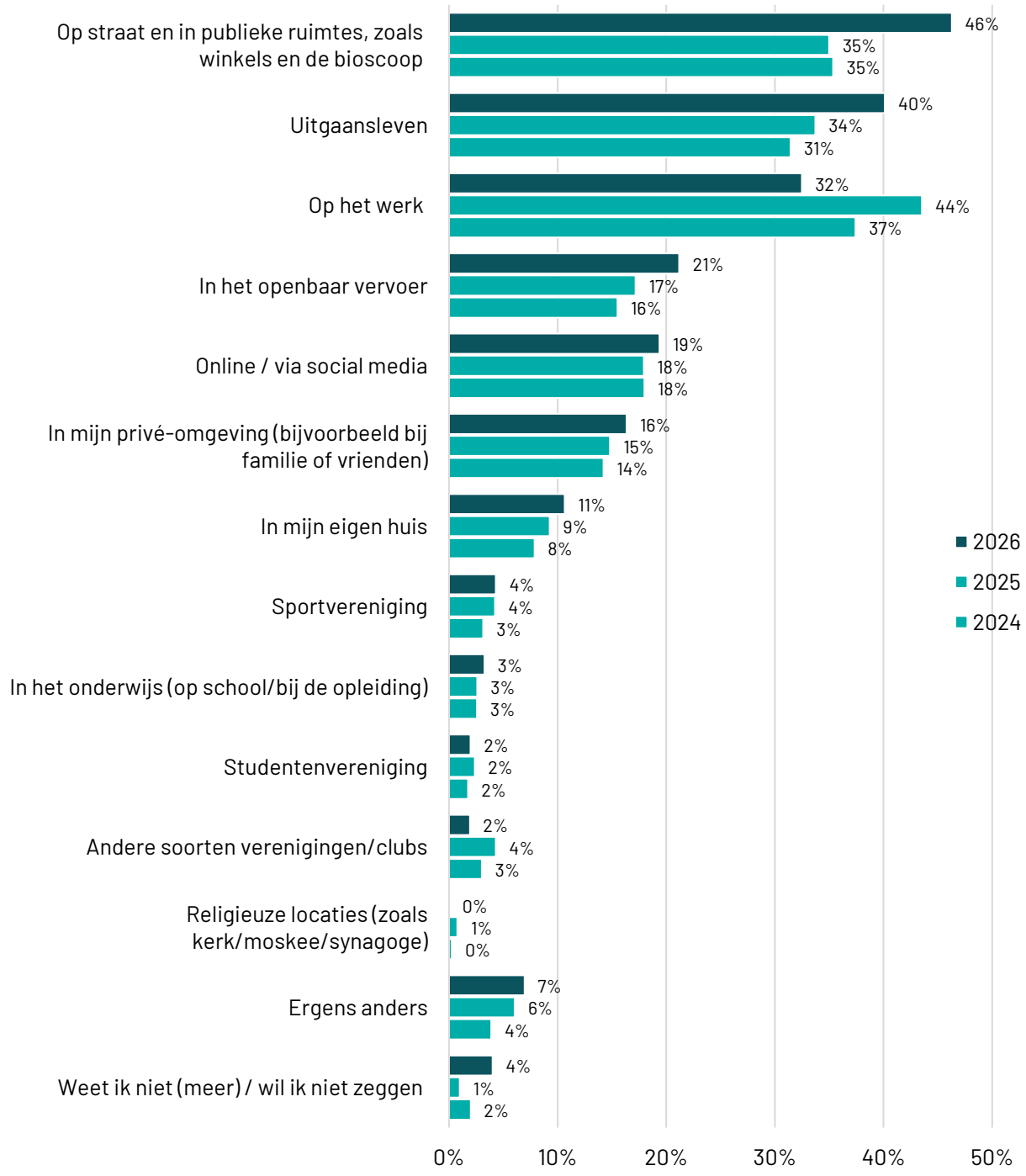

Meer mensen ervaren grensoverschrijdend gedrag op straat en in publieke ruimtes

Aan de mensen die de afgelopen 12 maanden zelf te maken hebben gehad met seksueel grensoverschrijdend gedrag is vervolgens gevraagd waar dit plaatsvond. Dit jaar heeft een grotere groep het gedrag op straat en in publieke ruimtes ervaren (gestegen van 35% naar 46%). Het is daarmee de meest genoemde locatie in 2026. In 2025 werd het werk het vaakst genoemd (44%). Daar zien we een daling naar (32%), waardoor deze locatie op de derde plaats terechtkomt. Het aandeel dat het gedrag in het uitgaansleven heeft ervaren, is ook toegenomen (van 31% in 2024 naar 40% in 2026). Net als in het openbaar vervoer (van 16% naar 21%). Bij andere locaties zien we geen grote ontwikkelingen.

De vorm van seksueel grensoverschrijdend gedrag kan sterk verschillen per locatie: op het werk kan men andersoortig gedrag ervaren dan in het uitgaansleven. Welke vorm van grensoverschrijdend gedrag waar voorkomt, is op basis van de gestelde vragen niet te zeggen. Het is bovendien opnieuw belangrijk om te realiseren dat 'vaker ervaren' ook kan betekenen dat mensen het gedrag sneller als zijnde seksueel grensoverschrijdend (h)erkennen.

Figuur 2.9 - Waar heeft u seksueel grensoverschrijdend gedrag ervaren? (meerdere antwoorden mogelijk, basis: Nederlanders die seksueel grensoverschrijdend gedrag meemaakten, n=293)

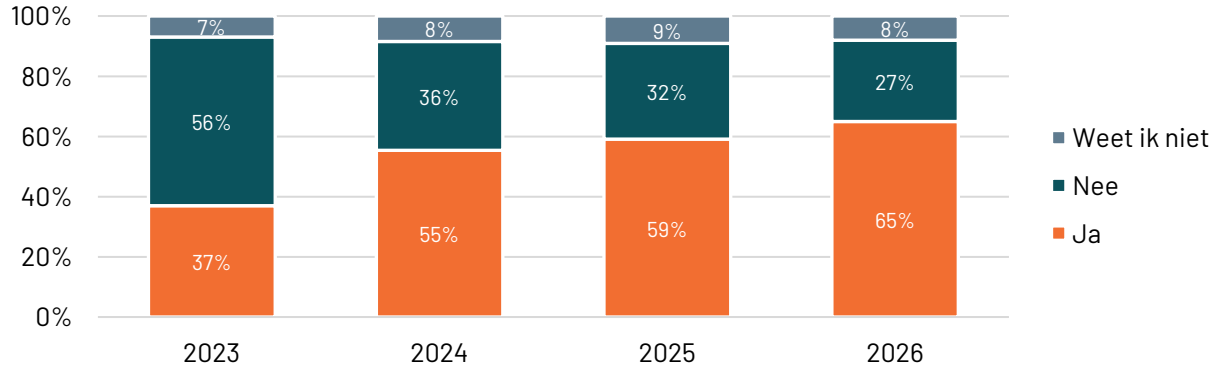

Bijna twee derde heeft seksueel grensoverschrijdend gedrag bij een ander gezien

De groep die wel eens heeft gehoord of gezien dat iemand in de omgeving seksueel grensoverschrijdend gedrag meemaakte, is dit jaar opnieuw gegroeid (van 59% naar 65%). Dit kan mogelijk verklaard worden doordat meer vormen van gedrag als seksueel grensoverschrijdend worden (h)erkend (zie paragraaf 2.1). Bij de eerste meting in 2023 ging dit nog om ongeveer vier op de tien (37%) en in 2024 om meer dan de helft (55%). Het verschil tussen 2024 en 2023 valt mogelijk te verklaren doordat ook deze vraagstelling sinds 2024 iets is aangepast: mensen konden kiezen tussen 'in de afgelopen 12 maanden', 'langer geleden dan 12 maanden' en een combinatie van deze twee.

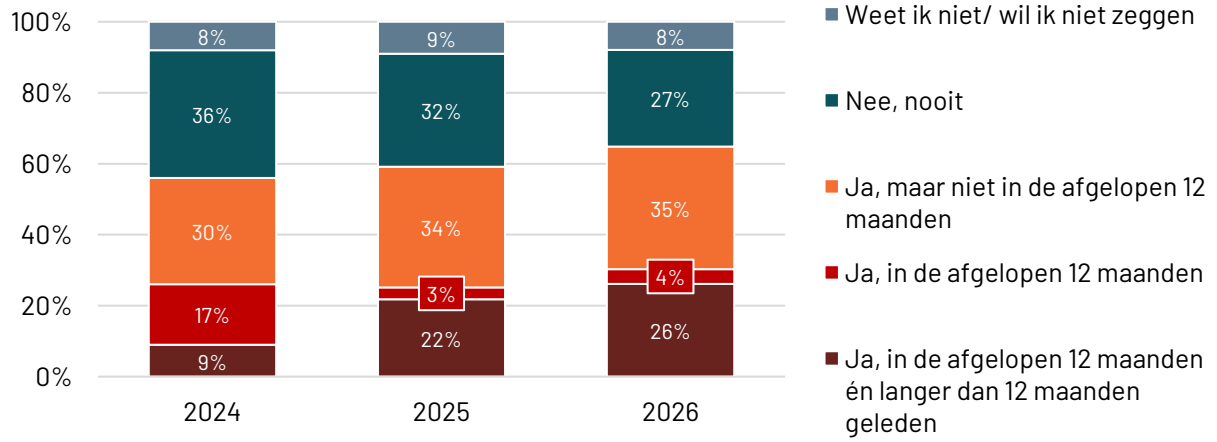
Vrouwen hebben iets vaker (67%) dan mannen (63%) gehoord of gezien dat een ander seksueel grensoverschrijdend gedrag meemaakte. Jongeren tot 39 jaar zien het vaker (72%) dan de 40 tot 64-jarigen en 65-plussers (beiden 57%).

Figuur 2.10 - Heeft u weleens gehoord of gezien dat iemand in uw omgeving seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft meegemaakt? (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

De groep die heeft meegekregen dat een ander het gedrag enkel in de afgelopen 12 maanden heeft ervaren, is vrijwel gelijk gebleven (van 3% naar 4%). Het aantal Nederlanders dat het gedrag zowel in de afgelopen 12 maanden als langer geleden heeft waargenomen bij een ander, is licht gestegen (van 22% naar 26%). Hieruit volgt eveneens dat meer Nederlanders de afgelopen 12 maanden seksueel grensoverschrijdend gedrag bij een ander hebben waargenomen dan voorheen.

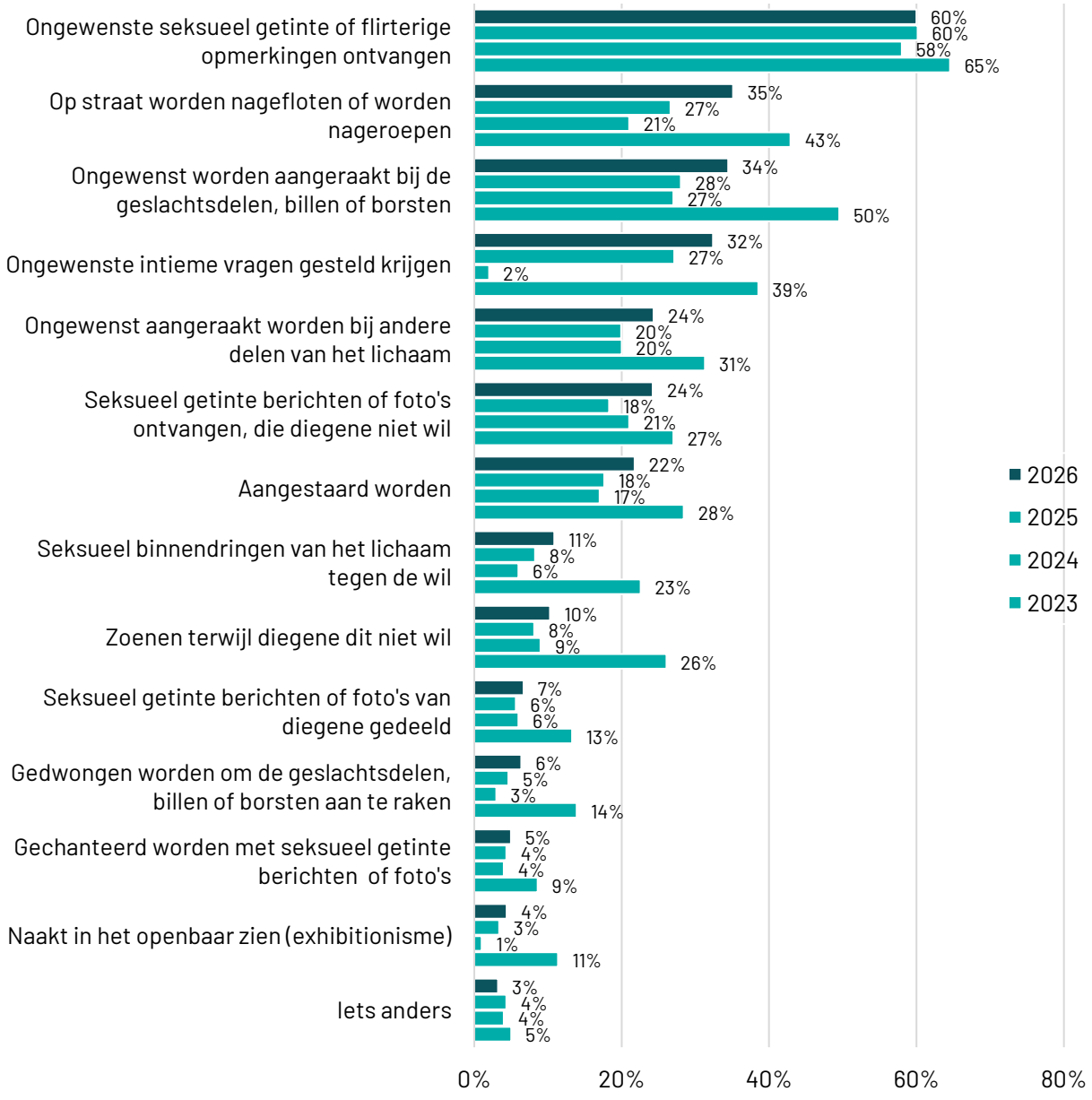
Figuur 2.11 - Heeft u weleens gehoord of gezien dat iemand in uw omgeving seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft meegemaakt? (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

Ontvangen van ongewenste seksueel getinte of flirterige opmerkingen meest gehoorde vorm van seksueel grensoverschrijdend bij de ander

De top drie gedragsvormen die het meest indirect zijn waargenomen - door het te zien of er achteraf van te horen - als vormen van seksueel grensoverschrijdend gedragingen bij een ander, zijn sinds de vorige meting niet veranderd: het ontvangen van ongewenste seksueel getinte of flirterige opmerkingen (60%), op straat worden nagefloten of nageroepen (35%) en het ongewenst worden aangeraakt bij de geslachtsdelen, billen of borsten (34%). Daarnaast zijn meerdere vormen van gedrag toegenomen: ongewenste intieme vragen gesteld krijgen (van 27% naar 32%), ongewenst aangeraakt worden bij andere delen van het lichaam (van 20% naar 24%), ongewenst seksueel getinte berichten of foto's ontvangen (van 18% naar 24%), aangestaard worden (van 18% naar 22%) en tegen de wil seksueel binnendringen van het lichaam (van 8% naar 11%).

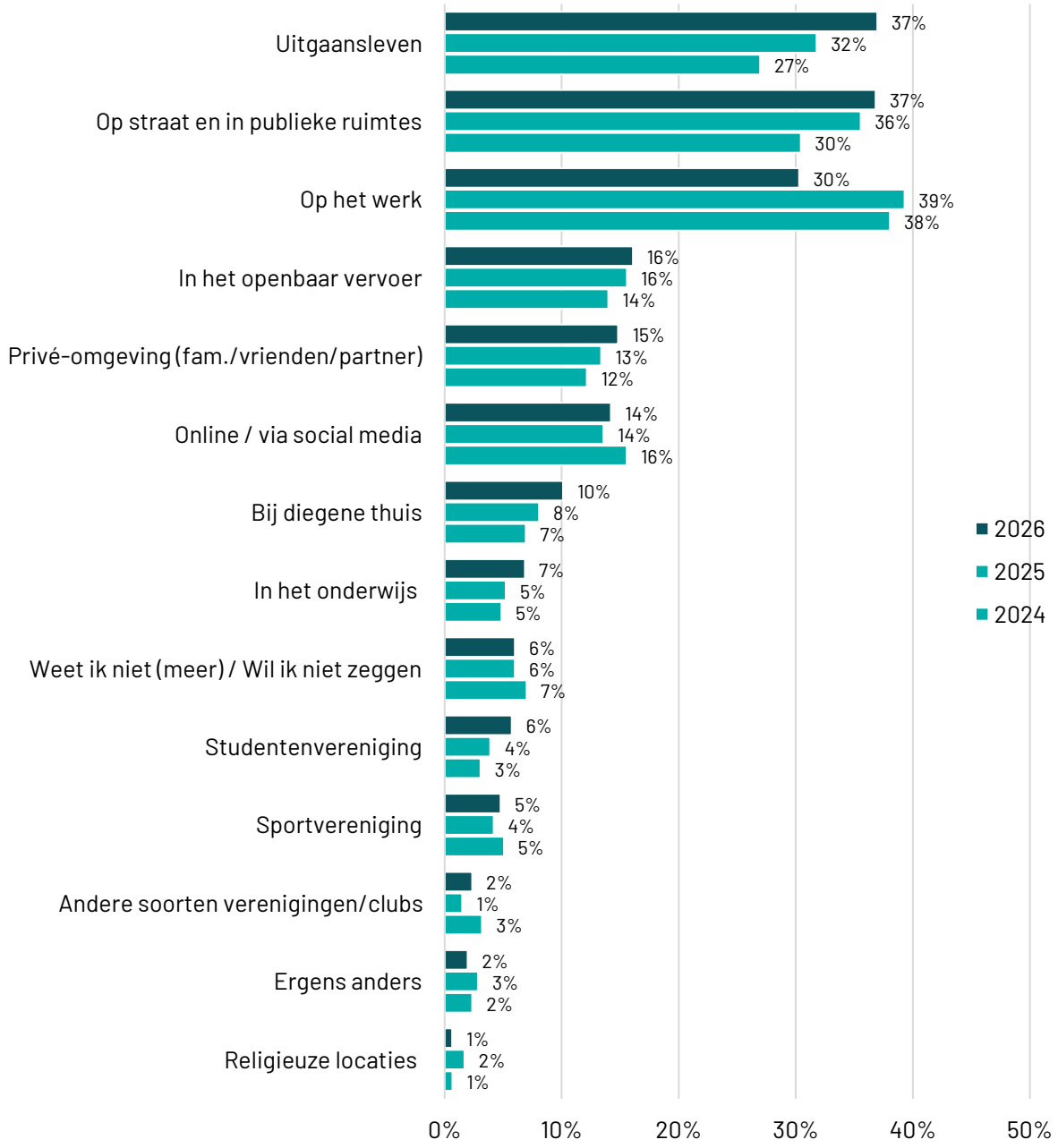
Figuur 2.12 - Wat voor seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft diegene ervaren in de afgelopen 12 maanden? (meerdere antwoorden mogelijk, basis: Nederlanders die seksueel grensoverschrijdend gedrag bij een ander opmerkten, n=722)

Grotere groep ziet (of hoort over) grensoverschrijdend gedrag in het uitgaansleven

De plekken waar seksueel grensoverschrijdend gedrag wordt waargenomen bij de ander verschillen niet of nauwelijks van de plekken waar zelf seksueel grensoverschrijdend gedrag wordt waargenomen. Iets meer Nederlanders hebben meegekregen dat een ander het gedrag heeft ervaren in het uitgaansleven (van 32% naar 37%). Eenzelfde ontwikkeling zien we op straat en in publieke ruimtes (gestegen van 30% naar 37%). Minder Nederlanders hebben meegekregen dat het gedrag op het werk werd ervaren (van 39% naar 30%). Bij de andere locaties zien we geen grote verschillen ten opzichte van andere jaren.

Figuur 2.13 - Waar heeft diegene seksueel grensoverschrijdend ervaren in de afgelopen 12 maanden? (meerdere antwoorden mogelijk, basis: Nederlanders die seksueel grensoverschrijdend gedrag bij een ander opmerkten, n=722)

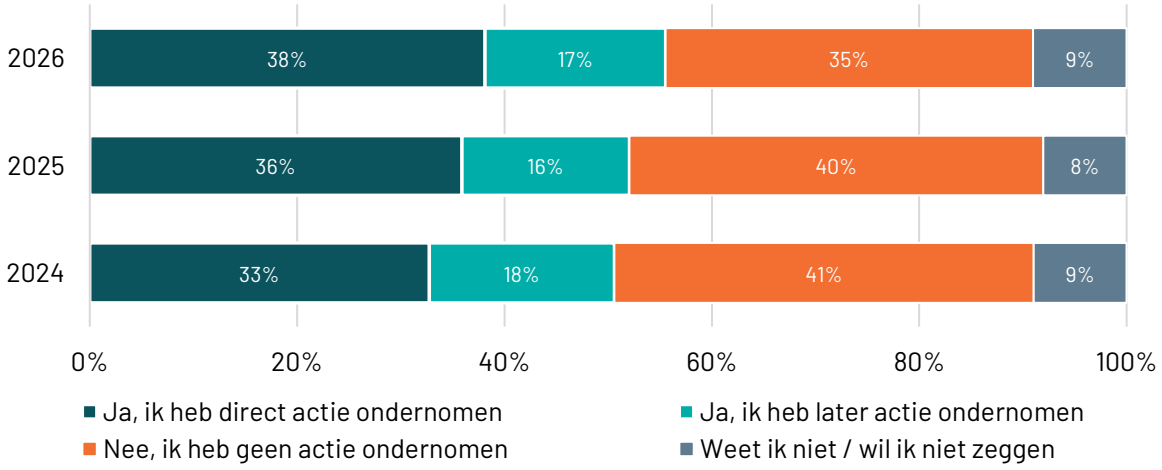

Stijgende lijn in aantal Nederlanders dat actie onderneemt bij zien van grensoverschrijdend gedrag

De helft van de Nederlandse bevolking (55%) die de afgelopen 12 maanden grensoverschrijdend gedrag waarnam, heeft vervolgens actie ondernomen. Bijna vier op de tien (38%) ondernamen direct actie en bijna een op de vijf (17%) heeft later actie ondernomen. Het aantal Nederlanders dat direct actie onderneemt, is sinds 2024 toegenomen. Ongeveer een derde (35%) heeft geen actie ondernomen toen zij dit waarnam. Dit is minder dan in voorgaande jaren (2025: 40%, 2024: 41%).

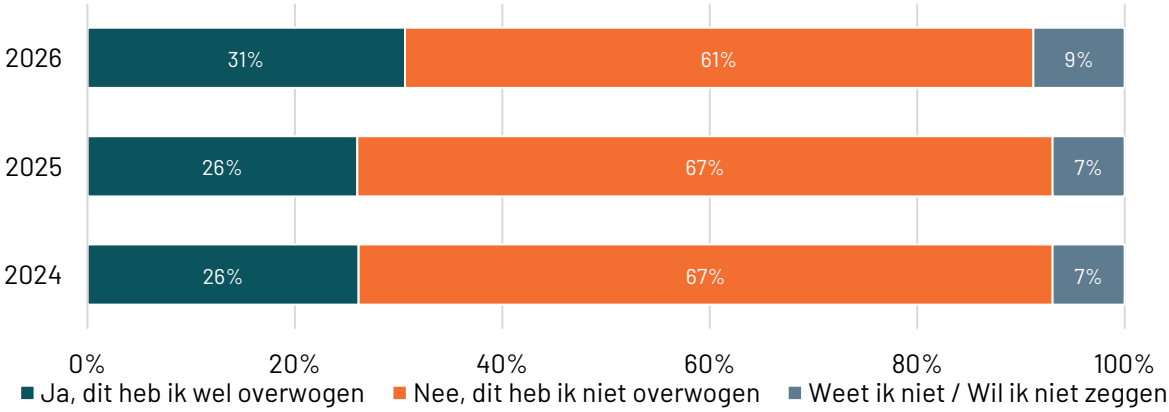
Vrouwen ondernamen vaker actie om het slachtoffer te helpen (60%) dan mannen (50%) en lhbtiq+'ers vaker (66%) dan mensen die zich niet als zodanig identificeren (53%). Ook mensen die zelf grensoverschrijdend gedrag meemaakten, ondernemen vaker actie (61%) dan zij die dat niet hebben ervaren (45%).

Figuur 2.14 - Heeft u actie ondernomen om het slachtoffer te helpen toen u dit hoorde of zag? (basis: Nederlanders die seksueel grensoverschrijdend gedrag bij een ander opmerkten, n=722)

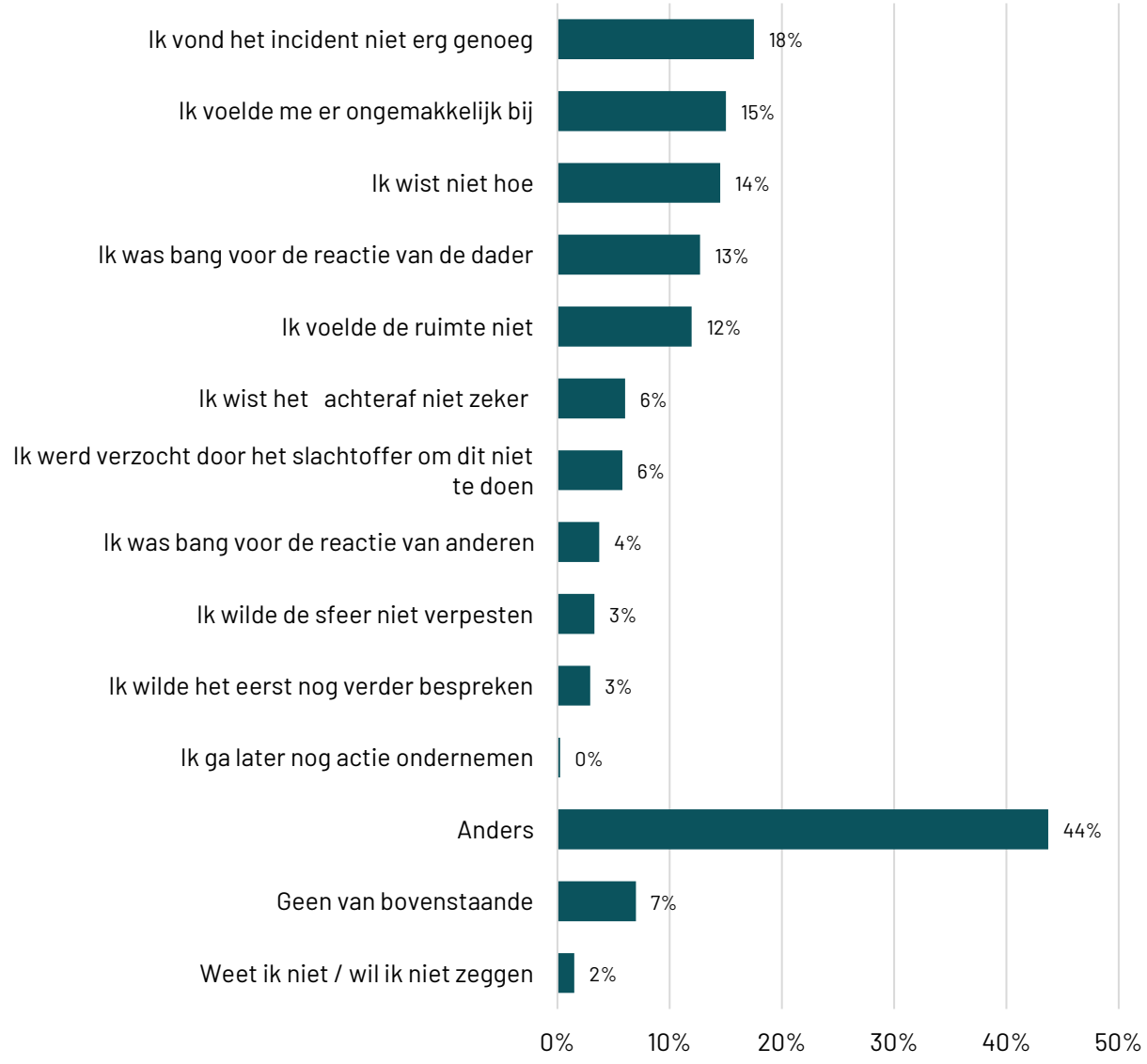
Van de groep die geen actie heeft ondernomen nadat zij seksueel grensoverschrijdend gedrag waarnamen, hebben drie op de tien (31%) dit wel overwogen en zes op de tien (61%) niet. Het aantal Nederlanders dat het heeft overwogen lijkt daarmee, hoewel niet significant, toegenomen ten opzichte van de vorige metingen (beiden 26%).

Figuur 2.15 - U geeft aan geen actie te hebben ondernomen. Heeft u dit wel overwogen? (basis: Nederlanders die geen actie ondernamen na zien grensoverschrijdend gedrag, n=255)

Mensen die geen actie ondernamen, kregen de vraag waarom zij dit niet hebben gedaan. De redenen zijn uiteenlopend, er is geen eenduidige verklaring voor. Een op de vijf (18%) vond het incident niet erg genoeg en een op de zeven voelde zich er ongemakkelijk bij (15%) of wist niet hoe actie te ondernemen (14%). Ruim vier op de tien noemen een andere reden. Deze 105 reacties hebben wij geanalyseerd. De meest voorkomende reden (40 tot 45 reacties) is dat zij pas later van het incident hoorden, waardoor direct ingrijpen niet meer mogelijk was. Daarna zeggen mensen dat er al actie ondernomen was (25 tot 30 reacties) of dat zij het niet hun rol vonden in relatie tot het slachtoffer (15 tot 20 reacties). De rest van de reacties loopt uiteen, bijvoorbeeld dat men zich onzeker voelde over het incident of twijfelde of het wel erg genoeg was.

Figuur 2.16 - Kunt u aangeven waarom u geen actie ondernam? (basis: Nederlanders die geen actie ondernamen na zien grensoverschrijdend gedrag, n=255)

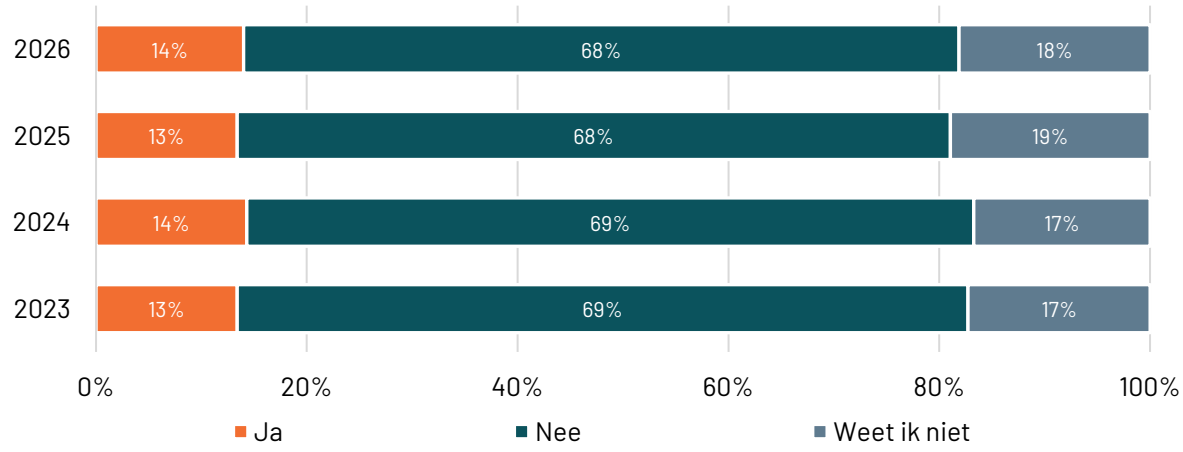

2.3 Zelf vertonen van seksueel grensoverschrijdend gedrag

Grootte van de groep die denkt zelf wel eens gedrag te hebben vertoond is onveranderd

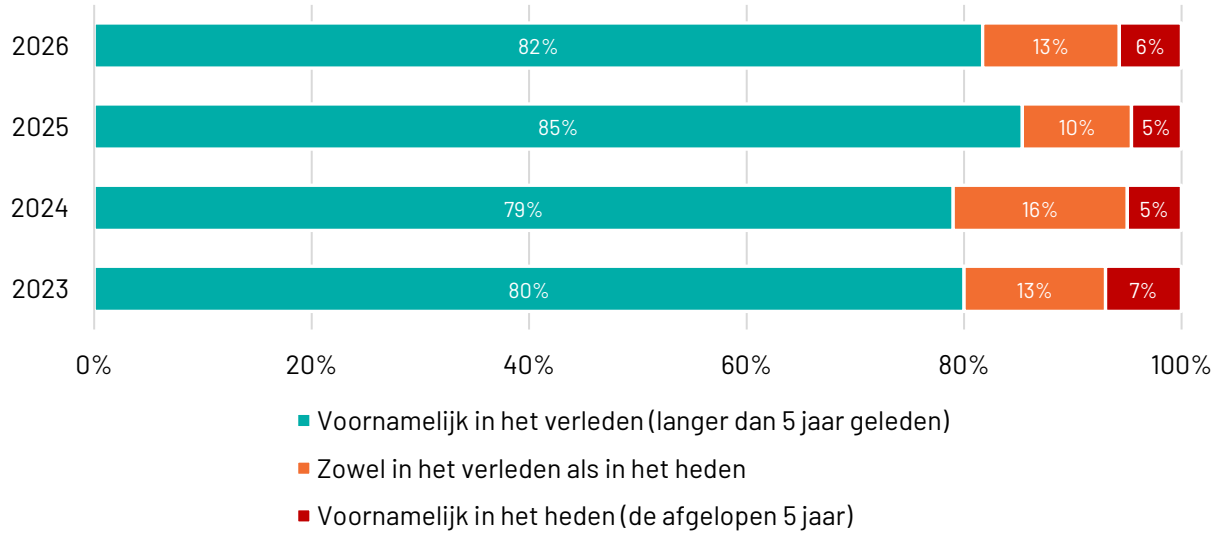
Net als in de vorige metingen denken ongeveer zeven op de tien Nederlanders (68%) dat zij zelf geen seksueel grensoverschrijdend gedrag vertonen. Daartegenover staat dat een op de zeven (14%) dit wel denkt te doen of te hebben gedaan. Dit zijn vaker mannen (21%) dan vrouwen (6%) en vaker 40 tot 64-jarigen (17%) dan 40-minners (13%) en 65-plussers (10%). Ook zijn dit vaker mensen die zelf grensoverschrijdend gedrag hebben meegemaakt (17%) dan mensen die dat niet hebben ervaren (11%).

Figuur 2.17 - Denkt u dat u zelf wel eens seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft vertoond? (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

We zien geen duidelijke ontwikkelingen wanneer dit gedrag plaatsvond. Onderstaande figuur laat zien dat het merendeel, ongeveer 80 procent, voornamelijk in het verleden plaatsvond (langer dan 5 jaar geleden). Een klein deel, rond de 6 procent, vond recentelijk plaats.

Figuur 2.48 - U zei in de vorige vraag dat u (misschien) zelf wel eens seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft vertoond. Kunt u aangeven wanneer dit gebeurt of gebeurde? (n=315)

Nederlanders geven toelichting op gedrag wat ze nu als grensoverschrijdend zien

Aan hen die denken zelf wel eens seksueel grensoverschrijdend gedrag te hebben vertoond, vroegen we de situatie toe te lichten en hoe zij hier nu op terugkijken. Nederlanders die erkennen dat ze wel eens seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond, beschrijven een breed palet aan situaties. In totaal hebben we 276 reacties ontvangen. Deze situaties zijn kwalitatief geanalyseerd om te kijken hoe men zelf reflecteert op gedrag dat ze nu als grensoverschrijdend beschouwt. Hoewel deze analyse niet representatief is, geeft het een indruk hoe Nederlanders nu terugkijken op het gedrag uit het verleden. We keken onder meer of het type gedrag werd genoemd, wat contextfactoren waren en hoe ze er nu op terugkijken.

Als we kijken naar het type gedrag dan komt seksueel getinte grappen/opmerkingen maken of het nafluiten van iemand anders (52%) het vaakst naar voren. Zoenen zonder (duidelijke) instemming (37%), aanraken en aandringen op seks (22%) volgen daarna. Tot slot is staren of volgen een duidelijk definieerbare categorie (11%). Hieronder volgt een aantal willekeurige citaten en toelichtingen over deze situaties:

- *"Foute grappen, seksueel getinte opmerkingen."*
- *"Op kantoor een vrouw haar borst aangeraakt."*
- *"Er zijn momenten geweest dat mijn vriendin geen zin had en ik opdringerig kon worden."*
- *"Ik heb wel eens seksueel getinte grappen, foto's en video's rondgestuurd."*
- *"Vrouwen op de fiets gevolgd."*
- *"Ben zelf een schennispleger geweest. Ik schaam me dat ik zoiets deed."*
- *"In een club naar het kruis van een man gestaard. Als tegenactie omdat wij als vrouw continu werden nageroepen."*

Als we naar alle reacties kijken dan zien we de diverse contextfactoren terug. 'Het waren andere tijden' of vergelijkbare reacties zien we het vaakst terug (48%), gevolgd door alcohol en drugs (28%). Onduidelijke signalen of misverstanden rond consent (18%) completeert deze top-3.

- *"Als dronken twintiger, weleens te lang aangedrongen."*
- *"Onder invloed te aanrakerig zijn geweest en niet doorhebben dat ik een grens over was gegaan."*
- *"De tijden waren toen anders, tenminste werd er anders tegenaan gekeken. Doordat er nu meer aandacht voor is en hoe slachtoffers dit ervaren, is er meer bewustwording."*
- *"Als leidinggevende had ik mij soms meer bewust moeten zijn van de hiërarchische verhouding."*

Achteraf overheersen bij ongeveer vier op de tien (38%) schaamte en spijt, het gevoel dat zij met de kennis van nu meer bewustzijn hebben en de wil om te leren.

- *"Ik schaam me, dat ik niet gezien heb wat voor gedrag ik vertoonde en wat voor impact dat op een ander heeft."*
- *"Nadat het gebeurd was, werd ik mij bewust van het effect en daarmee is mijn gedrag aangepast."*
- *"De vriendin heeft hiervan iets gezegd dat ze er niet van gediend was en ik heb mijn excuses gemaakt ik ben er mee gestopt."*
- *"Toen dacht ik dat dat kon, nu ik een dochter heb en van mijn vrouw hoor hoe zij dat als meisje ervaren heeft van jongens/mannen, vind ik het echt niet kunnen."*

Tegelijk is er een minderheid (14%) die relativeert of de norm buiten zichzelf legt.

- *"Bij sommige opmerkingen ligt het aan de ontvanger of het ongewenst is."*
- *"Tegenwoordig zijn er zo veel sneeuwvlokjes je weet nooit wanneer er met een grap/opmerking/staar grensoverschrijdend gedrag wordt vertoond. Laat ik vooropstellen dat het in mijn ogen geen grensoverschrijdend gedrag is."*

3 Houding en probleemperceptie

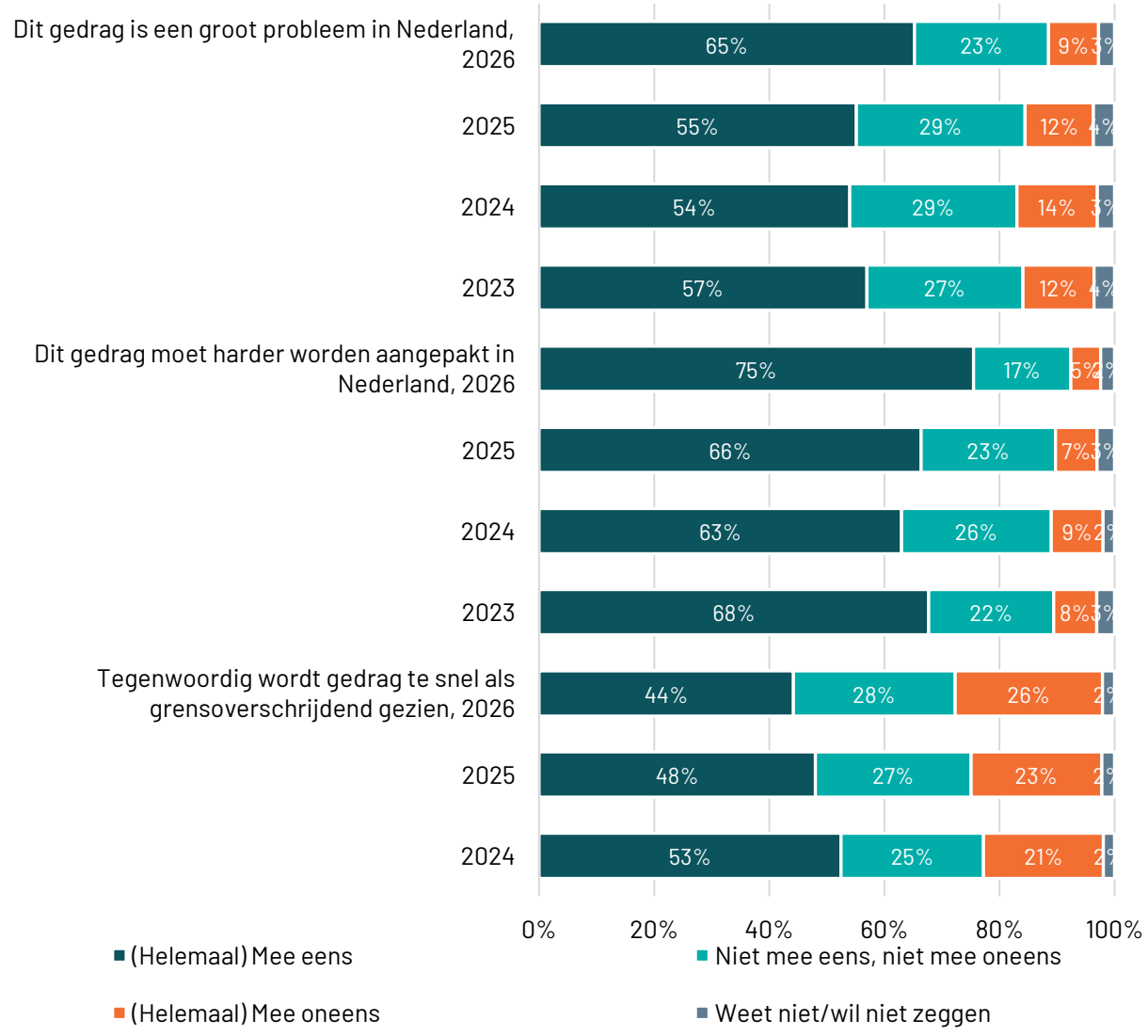
In dit hoofdstuk geven we antwoord op de volgende vraag: *In welke mate voelen Nederlanders urgentie bij het aanpakken van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld?*

3.1 Houding van Nederlanders rond seksueel grensoverschrijdend gedrag

Meer Nederlanders zien seksueel grensoverschrijdend gedrag als een groot probleem

Meer Nederlanders vinden seksueel grensoverschrijdend gedrag een groot probleem (65%) vergeleken met vorig jaar (55%). Ook is de groep die vindt dat dit gedrag harder moet worden aangepakt gestegen (van 66% naar 75%). Tegelijkertijd is de groep die vindt dat gedrag tegenwoordig te snel als grensoverschrijdend wordt gezien gedaald (van 53% in 2024 naar 44% in 2026). Vrouwen en 40-minners vinden het gedrag vaker een groot probleem in Nederland (respectievelijk 73% en 74%) dan mannen (58%) en 40- tot 64-jarigen (59%).

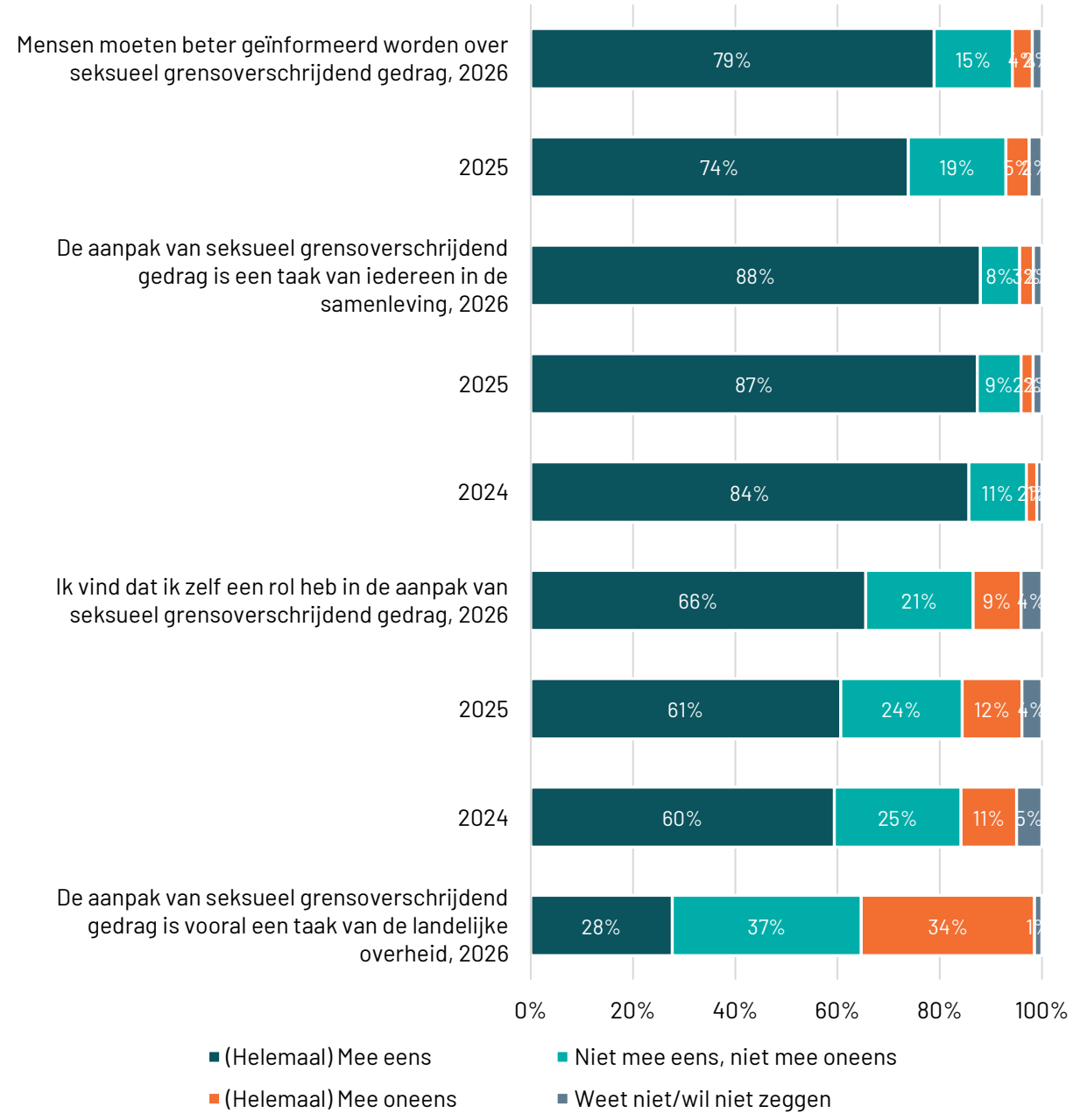
Figuur 3.1 - In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen over seksueel grensoverschrijdend gedrag? (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

Mannen zien vaker rol voor zichzelf weggelegd bij aanpak gedrag

Acht op de tien (79%) Nederlanders vinden dat mensen beter geïnformeerd moeten worden over seksueel grensoverschrijdend gedrag, een toename ten opzichte van 2025 (74%). Net als vorig jaar vindt een ruime meerderheid dat de aanpak van dit gedrag een taak is van iedereen (88%). Ongeveer twee derde (66%) vindt dat zij zelf een rol heeft in de aanpak van het gedrag. Vooral de stijging tussen 2025 en 2026 bij mannen die vinden dat ze zelf een rol hebben in de aanpak - van 57 procent naar 68 procent - valt op. Voor het eerst is dit percentage nu groter dan bij vrouwen (63%). Nieuw in 2026 was de vraag in hoeverre de aanpak vooral een taak van de landelijke overheid is. Volgens bijna drie op de tien (28%) is dit het geval. Een derde (34%) is het hier niet mee eens, zij vinden dat ook anderen verantwoordelijk zijn. De rest (37%) antwoordt neutraal.

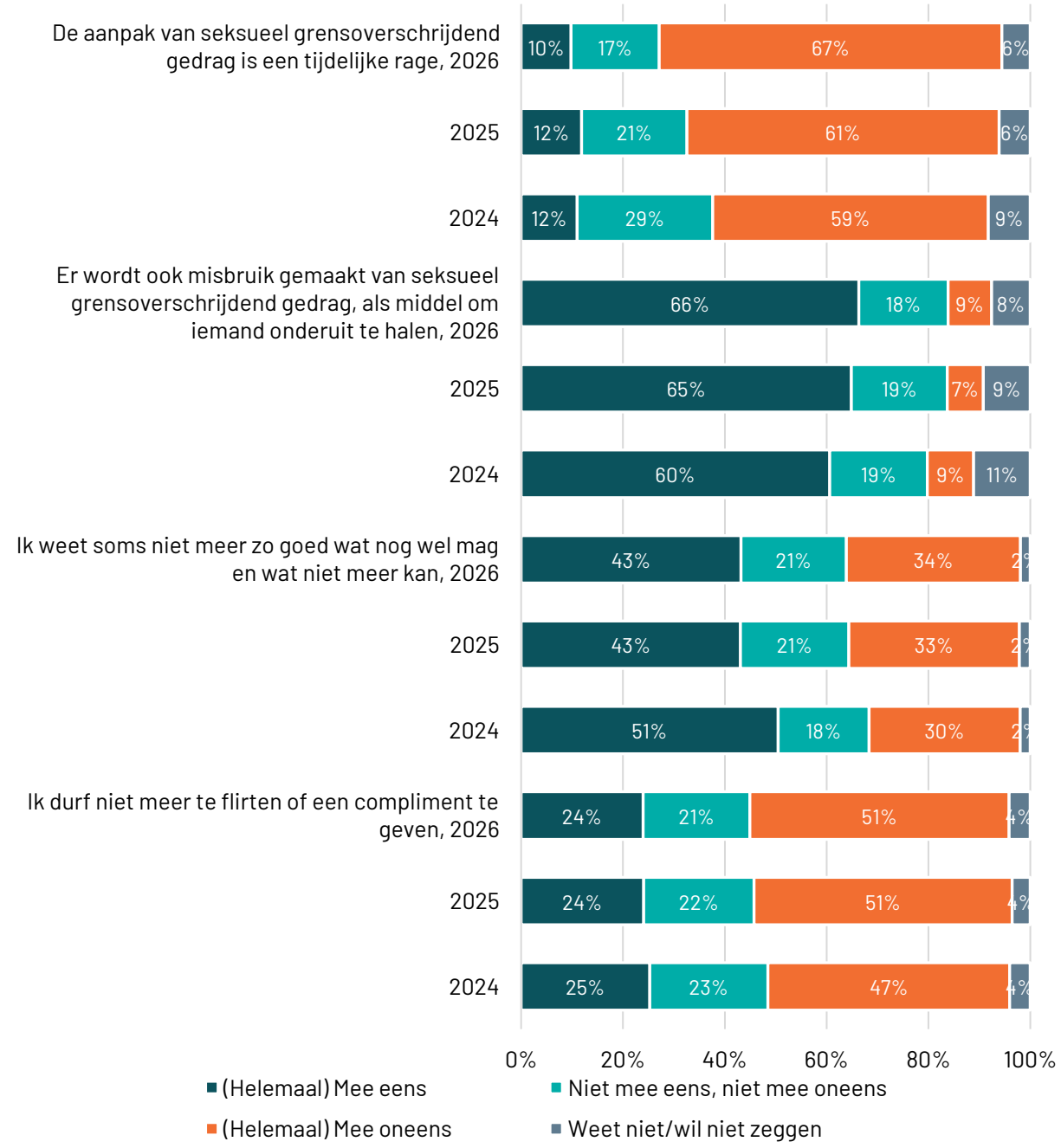
Figuur 3.2 - In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen over seksueel grensoverschrijdend gedrag? (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

Aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag minder gezien als tijdelijke rage

Steeds meer Nederlanders vinden dat de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag geen tijdelijke rage is. In 2024 vond 59 procent dit, in 2026 is dit gestegen naar 67 procent. Tegelijk is de groep die het wel een tijdelijke rage vindt gelijk gebleven in omvang (ongeveer 10 procent). Ook zeggen minder mensen dat ze door de discussie over grensoverschrijdend gedrag niet meer weten wat ze wel en niet mogen doen (gedaald van 51 procent in 2024 naar 43 procent in 2026). Tegelijk is het aantal mensen dat vindt dat er ook misbruik wordt gemaakt van seksueel grensoverschrijdend gedrag, als middel om iemand onderuit te halen, ook gestegen. Van 60 procent in 2024 naar 66 procent in 2026. De groep die dat niet vindt, is gelijk gebleven (9%).

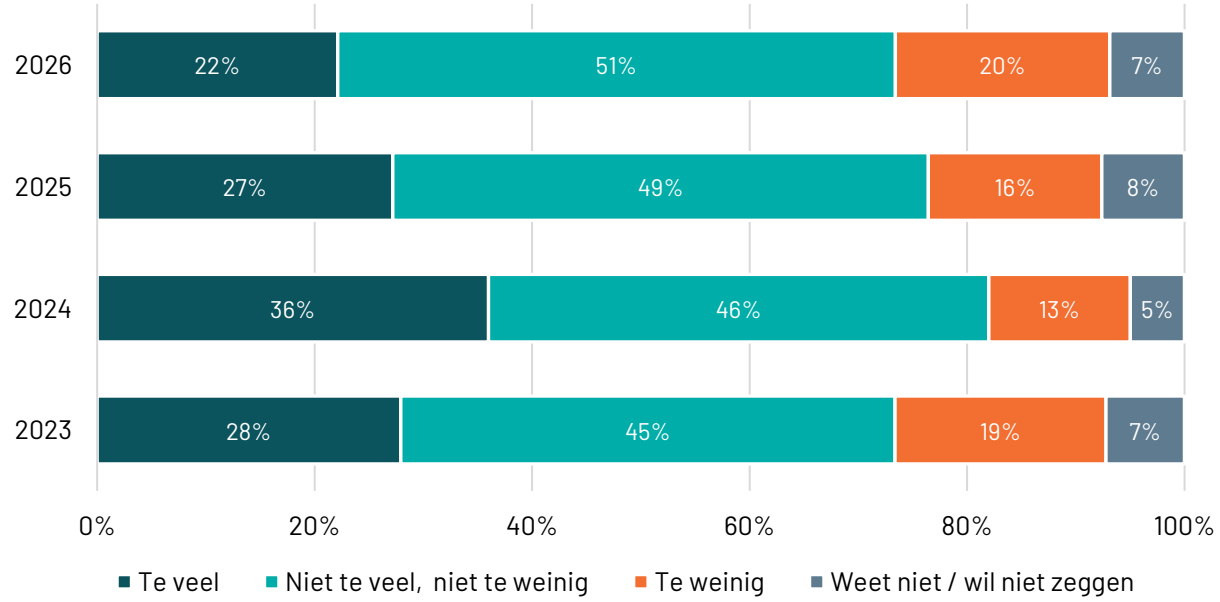
Figuur 3.3 - In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen over seksueel grensoverschrijdend gedrag? (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

Groep die media-aandacht overmatig vindt neemt af

De mening over de hoeveelheid aandacht die de media wijdt aan seksueel grensoverschrijdend gedrag is in de afgelopen jaren veranderd. Een op de vijf Nederlanders (22%) vindt dat er te veel aandacht is voor het gedrag. Dit is minder dan in de metingen hiervoor (met 36% in 2024 als hoogste percentage). Een bijna even groot deel (20%) vindt dat er te weinig aandacht is voor het gedrag in de media. Daarmee is dit percentage weer gelijk aan de eerste meting in 2023 (19%). Mannen vinden vaker dan vrouwen dat er te veel aandacht voor het onderwerp is (28% tegenover 16%). Hetzelfde verschil is zichtbaar in leeftijd: volgens 40-minners is er te weinig aandacht voor het gedrag (26% versus 16% en 17% onder de twee oudere leeftijdsgroepen).

Figuur 3.4 - Is er volgens u te veel of te weinig aandacht in de Nederlandse media voor seksueel grensoverschrijdend gedrag? (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

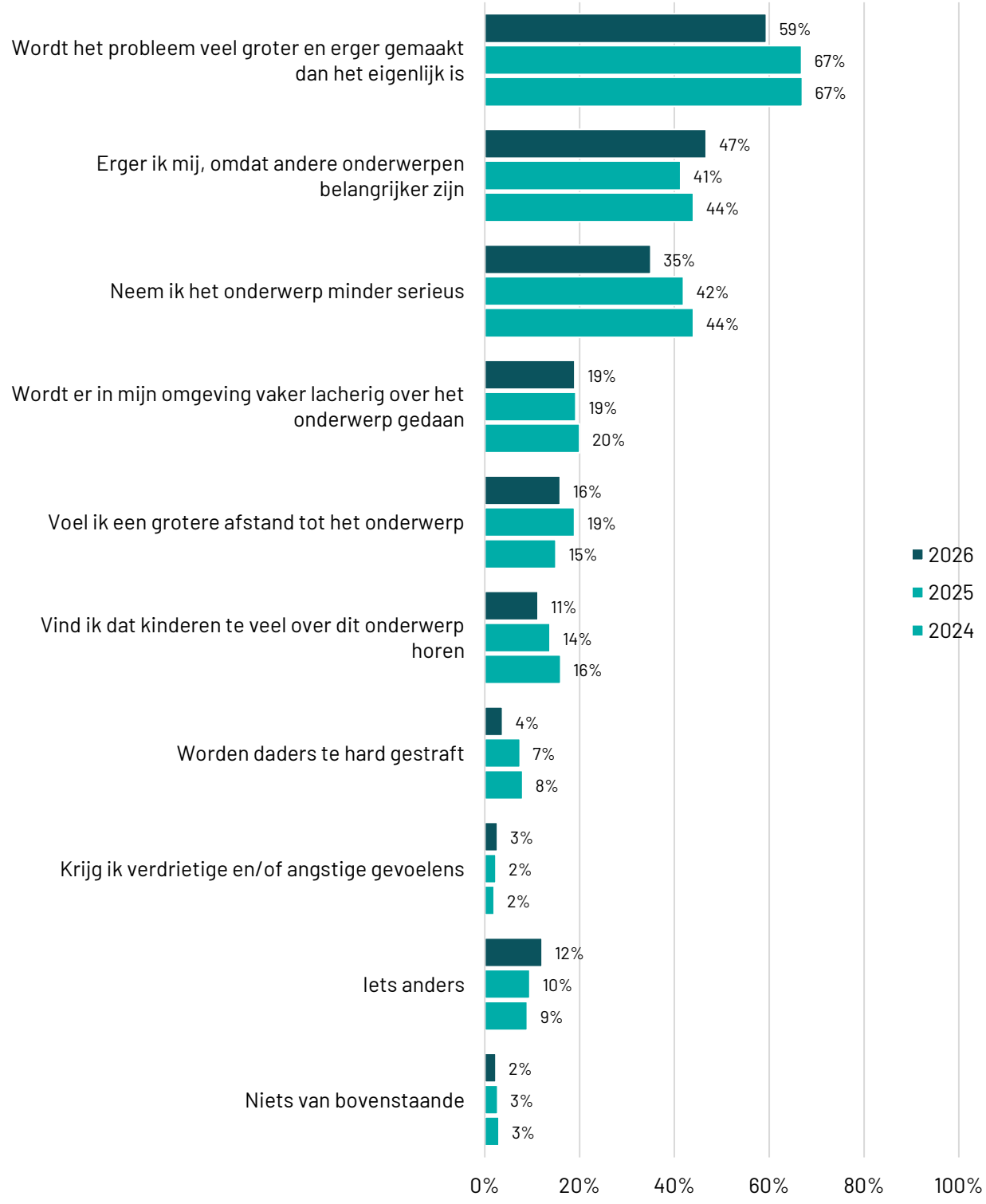
Te veel media-aandacht maakt probleem groter en erger dan het is, volgens Nederlanders

Aan de Nederlanders die vinden dat er te veel aandacht is voor seksueel grensoverschrijdend gedrag in de media, is vervolgens gevraagd welke gevoelens of gevolgen daarbij vooral meespelen. Zie hiervoor onderstaande figuur.

Het merendeel (59%) vindt dat het probleem daardoor groter en erger wordt gemaakt dan het eigenlijk is. Dit aantal is afgenomen ten opzichte van de vorige metingen (beiden 67%). Bijna vijf op de tien (47%) ergeren zich eraan, omdat volgens hen andere onderwerpen belangrijker zijn. Dit is een toename vergeleken met 2025 (41%). Ongeveer een derde neemt het onderwerp daardoor minder serieus (35%). Ook dit percentage is gedaald ten opzichte van vorig jaar (42%). Eén op de tien (11%) vindt dat kinderen te veel over het onderwerp horen, een afname ten opzichte van de vorige metingen (2024: 16%; 2025: 14%). Eén op de tien (12%) noemt iets anders. Deze groep wijst onder andere op het sensationeel maken van het onderwerp door de media en overdrijving, zorgen over polarisatie en misrepresentatie, de invloed op sociaal gedrag (bijvoorbeeld dat spontaniteit afneemt en angst toeneemt) en kritiek op het rechtssysteem.

Mannen geven vaker dan vrouwen aan, hierdoor een grotere afstand tot het onderwerp te voelen (18% versus 11%) en het onderwerp minder serieus te nemen (41% versus 23%). Vrouwen vinden vaker dat kinderen er te veel over horen (15% versus 9%).

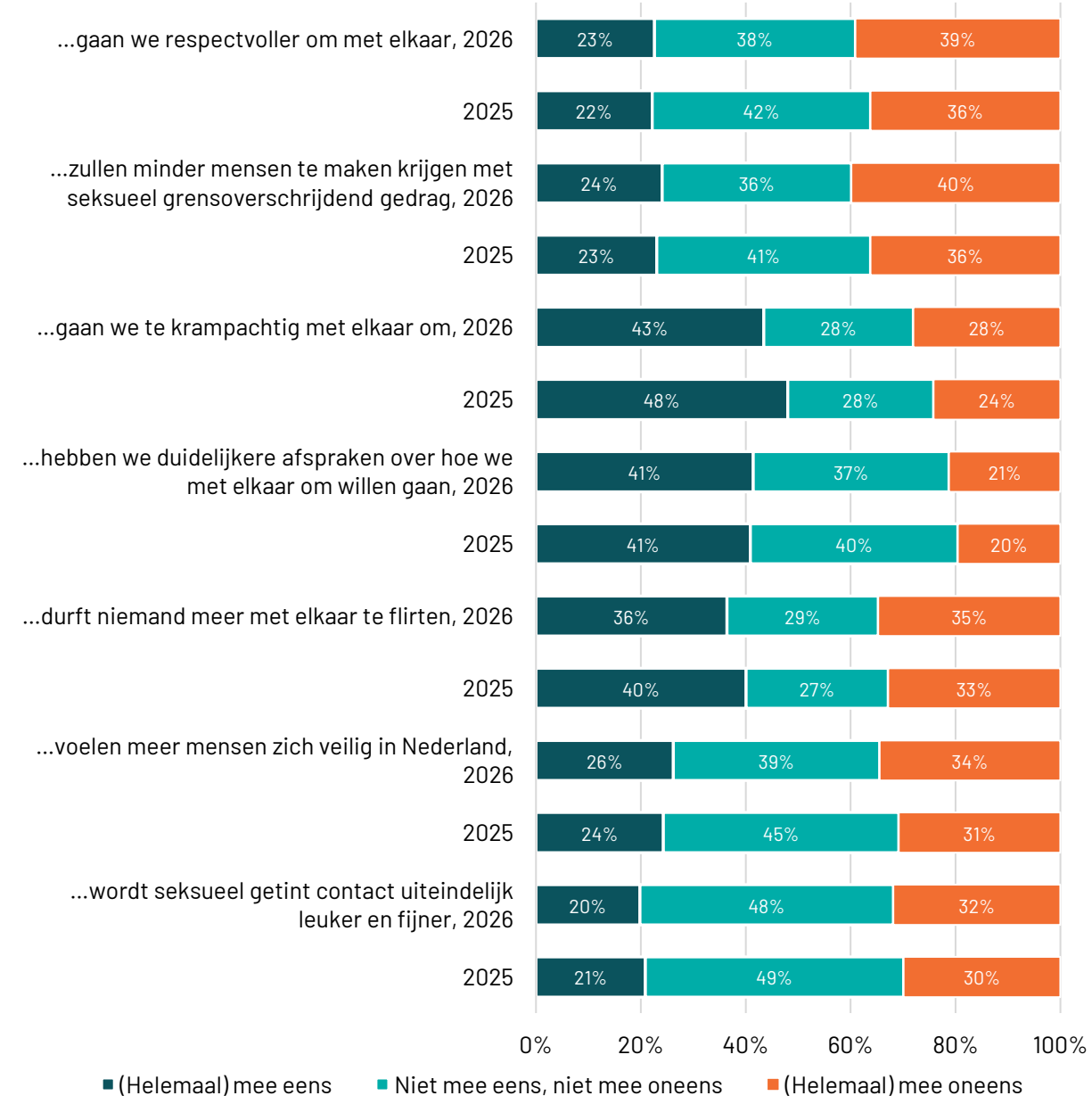
Figuur 3.5 - Doordat de media te veel aandacht geeft aan het onderwerp seksueel grensoverschrijdend gedrag... (meerdere antwoorden mogelijk, basis: Nederlanders die vinden dat er te veel media-aandacht is voor seksueel grensoverschrijdend gedrag, n=525)

Volgens vier op de tien hebben we in de toekomst duidelijkere afspraken over hoe we met elkaar omgaan

Ruim vier op de tien Nederlanders verwachten dat, als we de komende tien jaar op dezelfde manier blijven omgaan met grensoverschrijdend gedrag, we dan te krampachtig met elkaar omgaan (43%), al is dit afgenomen ten opzichte van vorig jaar (48%). Vier op de tien denkt dat we dan duidelijkere afspraken met elkaar hebben over hoe we met elkaar om willen gaan. Een kleiner deel dan in 2025 verwacht dat niemand dan nog met elkaar durft te flirten (van 40% naar 36%). Een kwart denkt dat mensen zich veiliger zullen voelen in Nederland (26%), minder mensen te maken zullen krijgen met seksueel grensoverschrijdend gedrag (24%) en we respectvoller met elkaar omgaan (23%). Volgens een op de vijf (20%) wordt seksueel getint gedrag er uiteindelijk leuker of fijner door.

Figuur 3.6 - Als we in Nederland de komende tien jaar doorgaan met de manier waarop we nu met seksueel grensoverschrijdend gedrag omgaan, dan … (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

3.2 Verdiepende analyse op houding van Nederlanders

In 2024 onderzochten wij, in een aanvullende meting, de verklarende factoren achter de houding van Nederlanders ten aanzien van seksueel grensoverschrijdend gedrag.[3] In deze analyse categoriseerden wij de houding van Nederlanders in groepen. Dit is gedaan door middel van een clusteranalyse[4]. In de clusteranalyse bundelden we Nederlanders met een vergelijkbare houding ten aanzien van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Dit is gedaan op basis van de volgende vier kenmerken:

- De mate waarin iemand seksueel grensoverschrijdend gedrag als een groot probleem ziet;
- De mate waarin iemand vindt dat seksueel grensoverschrijdend gedrag harder moet worden aangepakt;
- De mate waarin iemand vindt dat gedrag tegenwoordig te snel als grensoverschrijdend wordt gezien;
- De mate waarin iemand vindt dat er te veel of te weinig aandacht is in de media over het thema.

Daarna zijn, in 2024, de clusters gekruist met achtergrondkenmerken en is een analyse van open antwoorden en toelichtingen gemaakt om de groepen beter te kunnen beschrijven. Zo is een beeld verkregen hoe deze groepen over het algemeen zijn samengesteld, hoe ze verschillen en wat zich achter de houding ten aanzien van seksueel grensoverschrijdend gedrag bevindt. Op basis van de analyse in 2024 zijn twee groepen geïdentificeerd, elk met drie subgroepen. In bijlage A3 vindt u een volledig overzicht.

- **De eerste groep (met subgroepen A, B en C) heeft een laag of lager dan gemiddeld besef dat seksueel grensoverschrijdend gedrag een probleem is.** Hoewel deze groep seksueel grensoverschrijdend gedrag afkeurt, vinden mensen in deze groep dat de huidige discussie niet op de goede manier gevoerd wordt. Deze clusters maken zich zorgen over de gevolgen voor vermeende daders bij onterechte beschuldigingen (A), zijn bang voor overgevoeligheid en krampachtigheid in de samenleving (B) of zoeken de oorzaak van de huidige discussie vooral bij een gebrek aan opvoeding of normen en waarden en het vervagen van tradities (C). Waarden die deze clusters zelf als logisch of vanzelfsprekend zien. ‘Normaal doen’ komt veelvuldig terug in de toelichtingen. Wanneer we dat (weer) gaan doen, wordt seksueel grensoverschrijdend gedrag ook aangepakt, lijkt de gedachte te zijn.
- **De tweede groep (met subgroepen D, E en F) stelt het probleem van seksueel grensoverschrijdend gedrag centraal: hun probleembesef is hoger dan gemiddeld.** Zij zijn van mening dat seksueel grensoverschrijdend gedrag een groot probleem is en dat een (harde) aanpak vereist is. Er is echter geen consensus over hoe dit moet worden aangepakt. Mensen uit subgroep D benadrukken handhaving. Ze willen met name duidelijkheid voor iedereen en zijn voor strenge regels en hard overheidsingrijpen tegen daders. Mensen uit de subgroepen E en F benadrukken vooral de dialoog tussen mensen. Waar subgroep E van mening lijkt te zijn dat seksueel grensoverschrijdend gedrag altijd al aanwezig is geweest en empowerment van slachtoffers voorstaat, benadrukt subgroep F vooral de meer collectieve aandacht voor de problematiek om een cultuurverandering teweeg te brengen.

Sterke stijging in aantal Nederlanders met een groter probleembesef

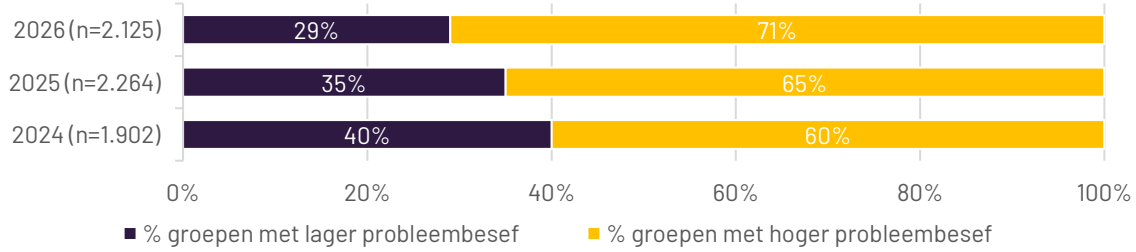
De clusteranalyse is over de onderzoeksresultaten uit 2024, 2025 en 2026 uitgevoerd. Hiermee is gekeken hoe de (sub)groepen, zowel qua houding als omvang, zich ontwikkelden in deze jaren. Daarmee maken we de omvang van groepen Nederlanders die op eenzelfde wijze over seksueel grensoverschrijdend gedrag denken inzichtelijk. Uit de analyse komt naar voren dat de groep met een groot probleembesef, is gegroeid. In 2024 vormden deze drie subgroepen gezamenlijk 60 procent van de Nederlanders. In 2026 groeide dit

[3] *Deze clusteranalyse is in 2024 gepubliceerd en te vinden via https://open.overheid.nl/documenten/80e12e20-0855-4200-b545-97fe24566371/file.*

[4] *Een clusteranalyse is een statistische methode die automatisch groepen vormt van personen of organisaties die sterk op elkaar lijken, zonder dat vooraf wordt bepaald welke groepen dat zijn. Het helpt om patronen en doelgroepen zichtbaar te maken.*

naar 71 procent. Het percentage subgroepen met een kleiner probleembesef daalt daarmee van 40 procent in 2024 naar 29 procent in 2026.

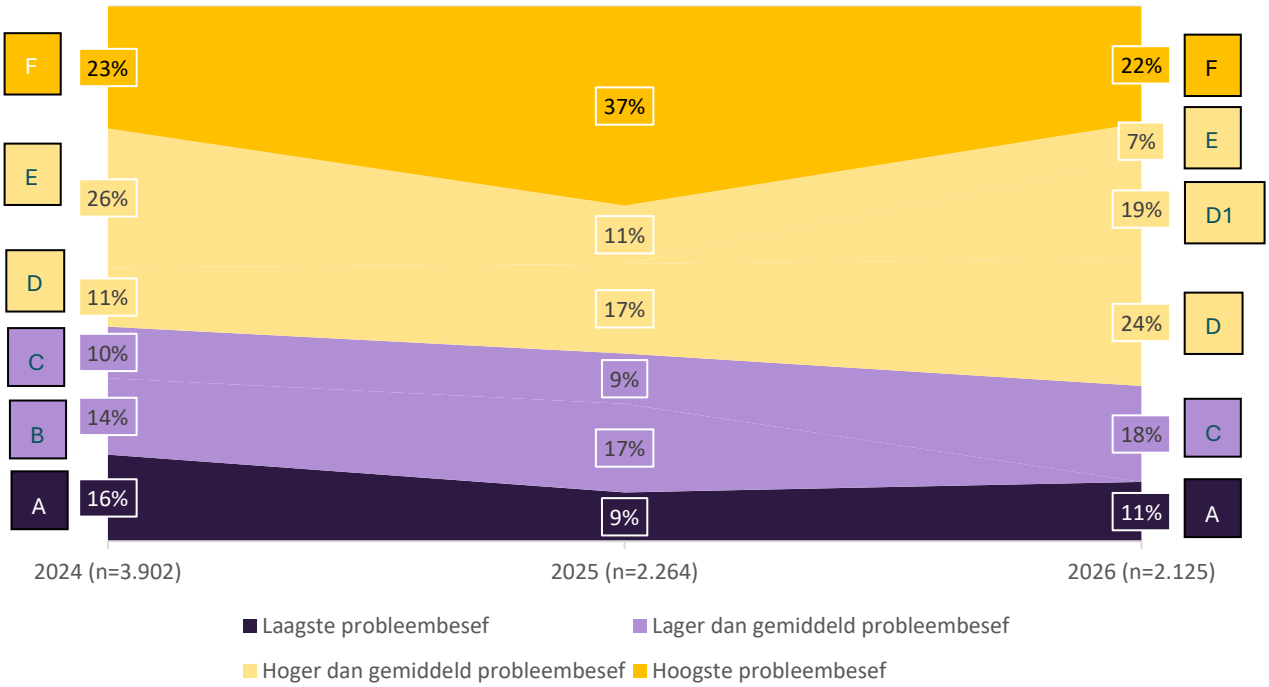
Figuur 3.7 - Verhouding groepen met kleiner probleembesef versus groepen met groter probleembesef (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder)

Clusters die handhaving en normen en waarden benadrukken gegroeid

Uit Figuur 3.7 blijkt dat de groep die een groter probleembesef heeft bij seksueel grensoverschrijdend gedrag is gegroeid. Onderstaande figuur 3.8 laat deze ontwikkeling ook zien, maar dan weergegeven per subgroep. De subgroepen met een kleiner probleembesef staan weergegeven met paarstinten, de subgroepen met een groter probleembesef met geeltinten. Naast dat we zien dat het probleembesef gemiddeld genomen is gestegen, valt het ook op dat dat de groepen met Nederlanders die de nadruk leggen op gezamenlijke afspraken, duidelijkheid en het voeren van een maatschappelijke discussie groter zijn geworden (C en D). Groepen die juist de nadruk bij het individu leggen (B en E), zijn kleiner geworden. Met andere woorden: de verantwoordelijkheid voor de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag wordt door mensen vaker bij de samenleving als geheel gelegd. Hieronder staat de ontwikkeling van de subgroepen weergegeven. In de tabel daaronder vindt u een omschrijving van iedere subgroep in 2024, met daarbij een omschrijving van de ontwikkeling tussen 2024 en 2026.

Figuur 3.8 - Ontwikkeling omvang clusters (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder)

Tabel 3-1 Ontwikkelingen subgroepen tussen 2024 en 2026

Subgroep	Kenmerk	Ontwikkeling 2024 – 2026
A.	Subgroep met het laagste probleembesef; zij vinden dat tegenwoordig in de maatschappelijke discussie zaken te snel als grensoverschrijdend worden gezien. Er is te veel media-aandacht voor en deze groep is bezorgd dat mannen nu al snel als dader worden weggezet en dat carrières 'kapot worden gemaakt' door ongefundeerde beschuldigingen.	Deze subgroep is kleiner geworden. In 2024 werd 16 procent in deze groep ingedeeld, in 2026 11 procent. Dit is een groep die seksueel grensoverschrijdend gedrag niet als probleem ziet en vooral bang is voor gevolgen van mensen die daarvan beschuldigd worden.
B.	Subgroep met een lager dan gemiddeld probleembesef; zij zijn niet per definitie tegen de maatschappelijke discussie maar waken ook voor 'trial by media' en overgevoeligheid in de samenleving. Ze benadrukken het bijbrengen van weerbaarheid bij individuen en het durven of kunnen aangeven van grenzen.	In 2024 werd 14 procent in deze groep ingedeeld. Deze subgroep komt niet terug in de clusteranalyse van 2026. Deze groep lijkt zich verplaatst te hebben naar subgroepen C en D.
C.	Subgroep met een lager dan gemiddeld probleembesef; benadrukken normen, waarden en 'normaal doen'. Zien seksueel grensoverschrijdend gedrag binnen een breder maatschappelijk probleem van een gebrek aan fatsoen en discipline. Ze willen duidelijke regels en zware straffen voor daders, maar ook geen heksenjacht na elk klein vergrijp.	Deze groep is ten opzichte van 2024 groter geworden. In 2024 werd 10 procent in deze groep ingedeeld, in 2026 18 procent. Dit lijkt deels uit subgroep B te komen.
D.	Deze groep richt zich op heldere afspraken en handhaving van deze afspraken. Het probleembesef onder deze doelgroep is hoger dan gemiddeld. Omgang met het thema moet anders in de toekomst, waarbij handhaving van 'personen met autoriteit' moet komen. Niet alleen moeten zware straffen en regels het probleem aanpakken, er is ook eenmentaliteitsverandering nodig. Seks en verleidingen worden te veel worden verheerlijkt in de media en maatschappij	In 2024 werd 11 procent ingedeeld in deze groep. Dat is in 2026 toegenomen tot 24 procent. Tegelijk is een nieuwe subgroep (D1) ontstaan die juist vindt dat er ook meer media-aandacht nodig is (19%). Daarmee is de groep die voorstander is van duidelijke afspraken en handhaven daarvan toegenomen.
E.	Deze groep erkent het probleem en benadrukt de dialoog, maar denkt ook dat het nu vooral veel media-aandacht krijgt. Dit terwijl het probleem er altijd al was. Het probleembesef is wel hoger dan gemiddeld. Zij benadrukken in reacties de gedeelde verantwoordelijkheid en empowerment, zonder de slachtofferrol te veel te benadrukken. Zij zijn positief over de richting, maar ook ongeduldig over het tempo van verandering.	Deze groep was de grootste in 2024 met 26 procent. In 2026 daalde dit percentage bij herhaling van de analyse naar 7 procent; mogelijk door een toenemend besef dat het probleem niet bij het slachtoffer ligt, maar bij de aanpak van daders. Deze groep lijkt nu vaker bij subgroep D(1) ingedeeld te worden. Dit betekent dat zij een groter probleembesef hebben gekregen en vinden dat een harde(re) aanpak nodig is en duidelijke afspraken gemaakt moeten worden. De oplossing lijkt minder vaak bij individuele empowerment gelegd te worden.
F.	Deze groep stelt zich op als voorvechters voor de slachtoffers. Zij hebben het grootste probleembesef en vinden helemaal niet dat gedrag te snel als grensoverschrijdend wordt gezien. Ze vinden dat slachtoffers te weinig gehoord worden en daders te vaak vrijuit gaan. Willen vooral meer gezamenlijke verantwoordelijkheid: vooral mannen zouden zich meer moeten uitspreken naar elkaar over het onderwerp. Zij geloven in de kracht van de publieke opinie om gedrag te veranderen. Dit kan via media-aandacht.	Deze groep is qua omvang gelijk gebleven ten opzichte van 2024 (24% naar 22%). Ook zij vinden dat de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag vooral met de samenleving opgepakt moet worden.

4 Bespreekbaarheid en (eigen) acties

In dit hoofdstuk behandelen we twee deelvragen:

- *In welke mate vinden Nederlanders het makkelijk of moeilijk om zelf seksueel grensoverschrijdend gedrag te herkennen, te bespreken en tegen te gaan?*
- *Welke partijen zijn verantwoordelijk voor de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag en wat is de rol van Nederlanders zelf hierin?*

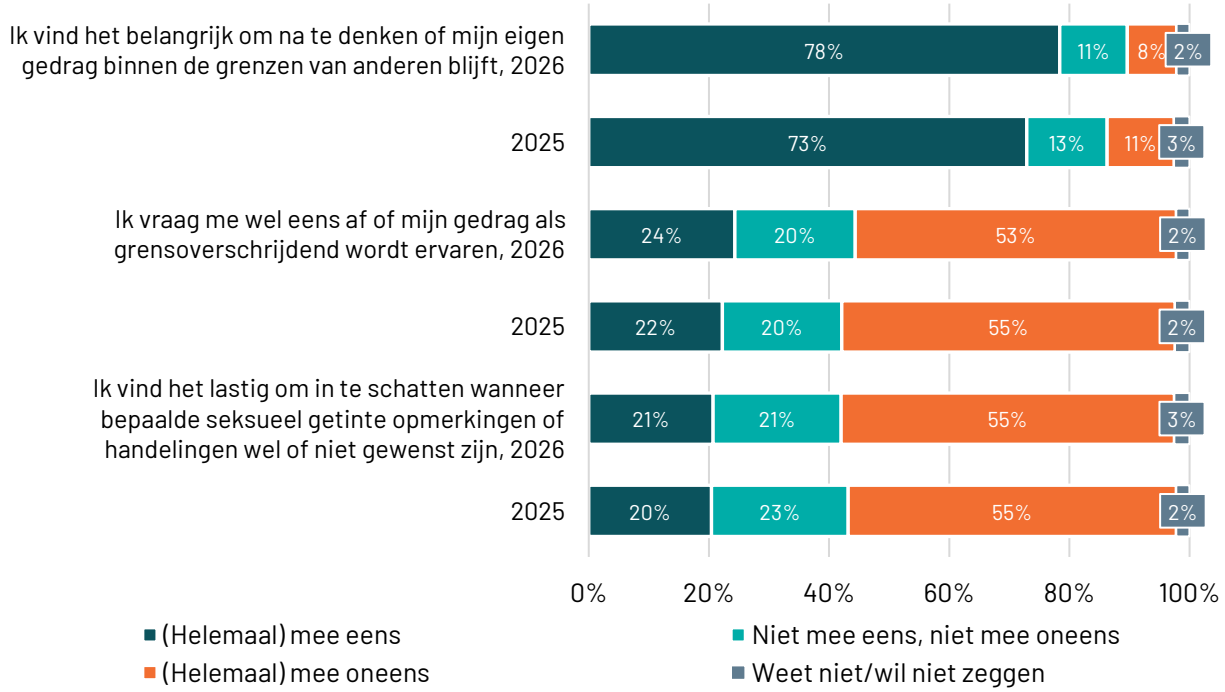
4.1 Bespreekbaarheid en eigen acties

Voor meer mensen belangrijk of eigen gedrag binnen grenzen blijft, terwijl helft samenleving zichzelf nooit afvraagt of eigen gedrag grensoverschrijdend is

Bijna acht op de tien (78%) vinden het belangrijk om na te denken of het eigen gedrag binnen de grenzen van anderen blijft. Dit is een toename ten opzichte van vorig jaar (73%). Tegelijkertijd vraagt de helft (53%) van de samenleving zich nooit af of hun gedrag als grensoverschrijdend wordt ervaren. Ook geeft ruim de helft (55%) aan geen moeite te hebben om in te schatten wanneer bepaalde seksueel getinte opmerkingen of handelingen wel of niet gewenst zijn.

Mannen geven vaker aan het belangrijk te vinden over hun eigen gedrag na te denken (van 71% in 2025 naar 81% in 2026) dan vrouwen (van 75% in 2025 naar 76% in 2026) en 40-minners (85%) vaker dan 40- tot 64-jarigen (71%). Ook vragen meer mannen zich af of hun gedrag wel eens als grensoverschrijdend gedrag wordt ervaren (van 31% in 2025 naar 34% in 2026) dan vrouwen (van 13% in 2025 naar 14% in 2026). Hetzelfde geldt voor 40-minners ten opzichte van 40- tot 64-jarigen (33% versus 13%) Daarnaast vinden mannen het vaker dan vrouwen lastig om in te schatten wanneer opmerkingen of handelingen wel of niet gewenst zijn (28% versus 12%).

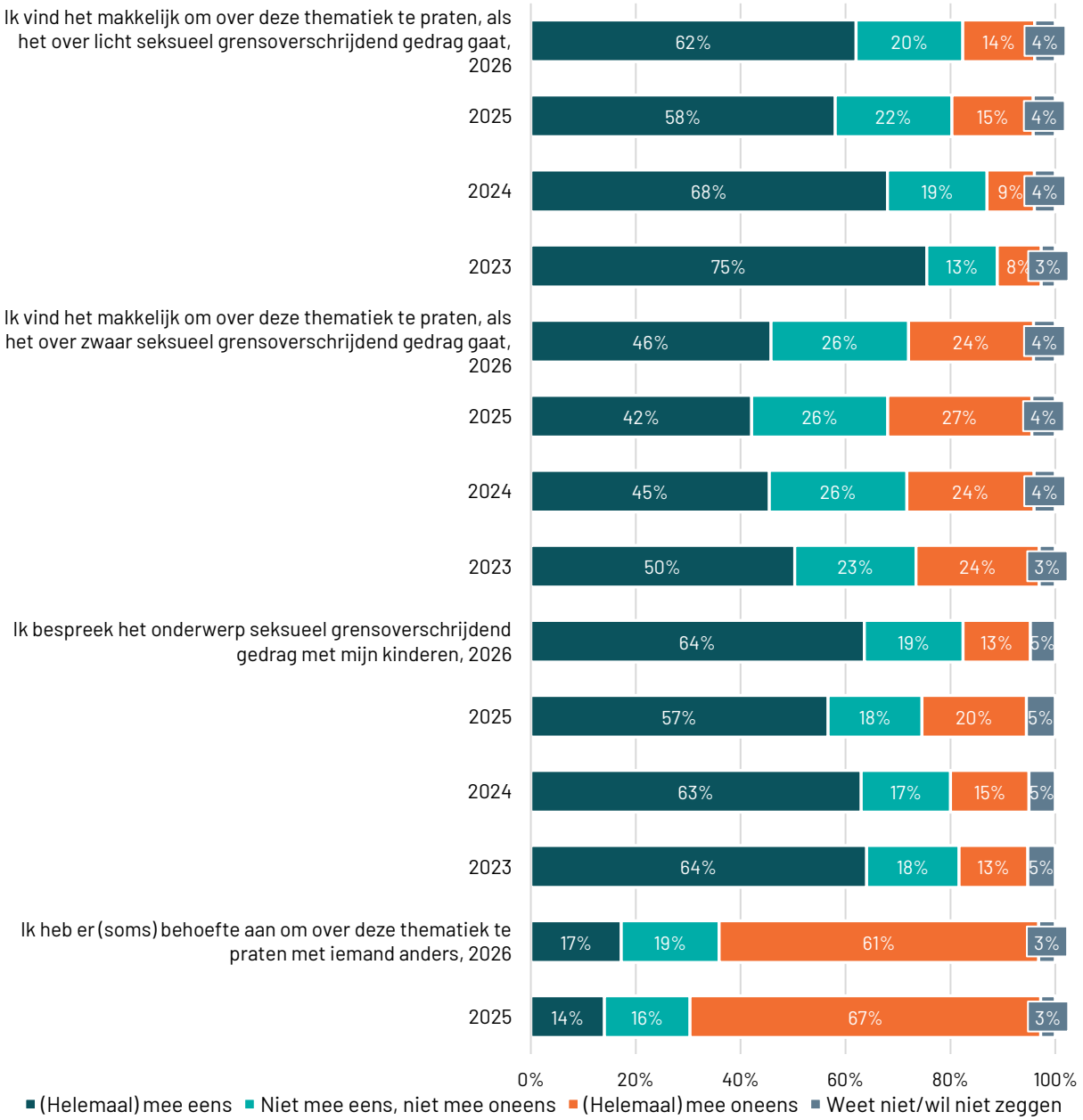
Figuur 4.1 - In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen over seksueel grensoverschrijdend gedrag? (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

Gedrag wordt weer makkelijker bespreekbaar

Zes op de tien (62%) Nederlanders vinden het makkelijk om over licht seksueel grensoverschrijdend gedrag te praten. Na een daling hierin in de afgelopen jaren (van 75% in 2023 naar 58% in 2025), is dit aandeel nu weer gegroeid. Dezelfde trend is zichtbaar als het over zwaar seksueel grensoverschrijdend gedrag gaat: vanaf 2023 (50%) nam het aantal mensen dat hier makkelijk over praat af naar 42 procent in 2025. Dit jaar is het aantal toegenomen naar 46 procent. De groep die het onderwerp met de eigen kinderen bespreekt, is weer toegenomen naar het niveau van 2023: van 57 procent in 2025 naar 64 procent in 2026. Zes op de tien (61%) Nederlanders hebben er geen behoefte aan om over deze thematiek te praten met iemand anders, een afname ten opzichte van vorig jaar (67%). Vrouwen hebben er vaker behoefte aan om met iemand anders over de thematiek te praten dan mannen (20% versus 15%). Ook bespreken zij het onderwerp vaker met hun kinderen (74% versus 53%).

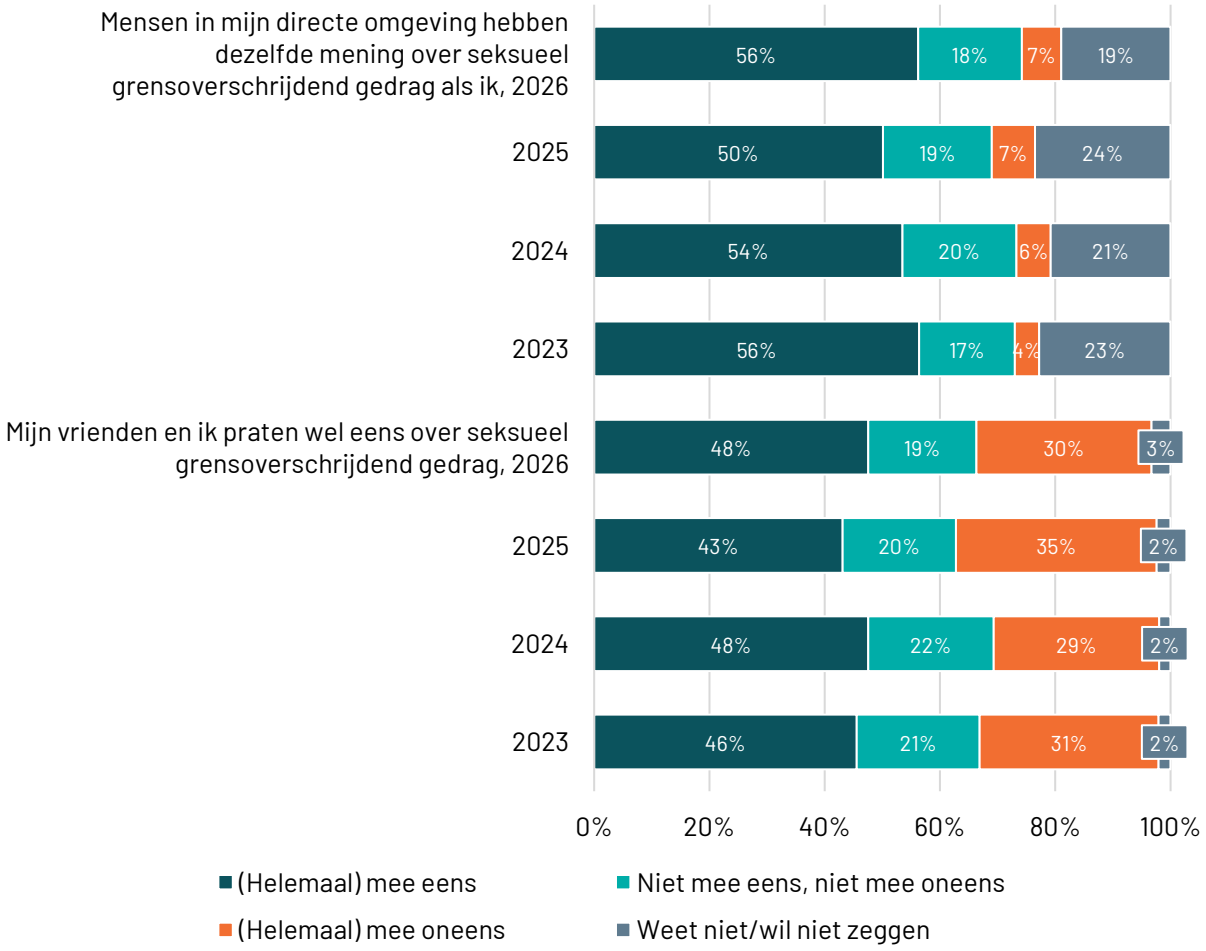
Figuur 4.2 - Stellingen over seksueel grensoverschrijdend gedrag (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.371, Nederlanders van 18 jaar en ouder met kinderen, n=1.113)

Meer mensen denken dat de eigen omgeving dezelfde mening deelt over het onderwerp

De groep die denkt dat mensen in hun directe omgeving dezelfde mening hebben over het onderwerp als zijzelf, is sinds 2025 groter geworden en weer op hetzelfde niveau als in 2023: van 50 procent naar 56 procent. Het aandeel dat aangeeft het onderwerp te bespreken met vrienden is ook iets groter geworden: van 43 procent naar 48 procent. Daarmee is het huidige percentage gelijk aan 2024. Vrouwen geven vaker aan wel eens met vrienden over seksueel grensoverschrijdend gedrag te praten (57%) dan mannen (38%).

Figuur 4.3 - Stellingen over seksueel grensoverschrijdend gedrag (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, nmin=2.123)

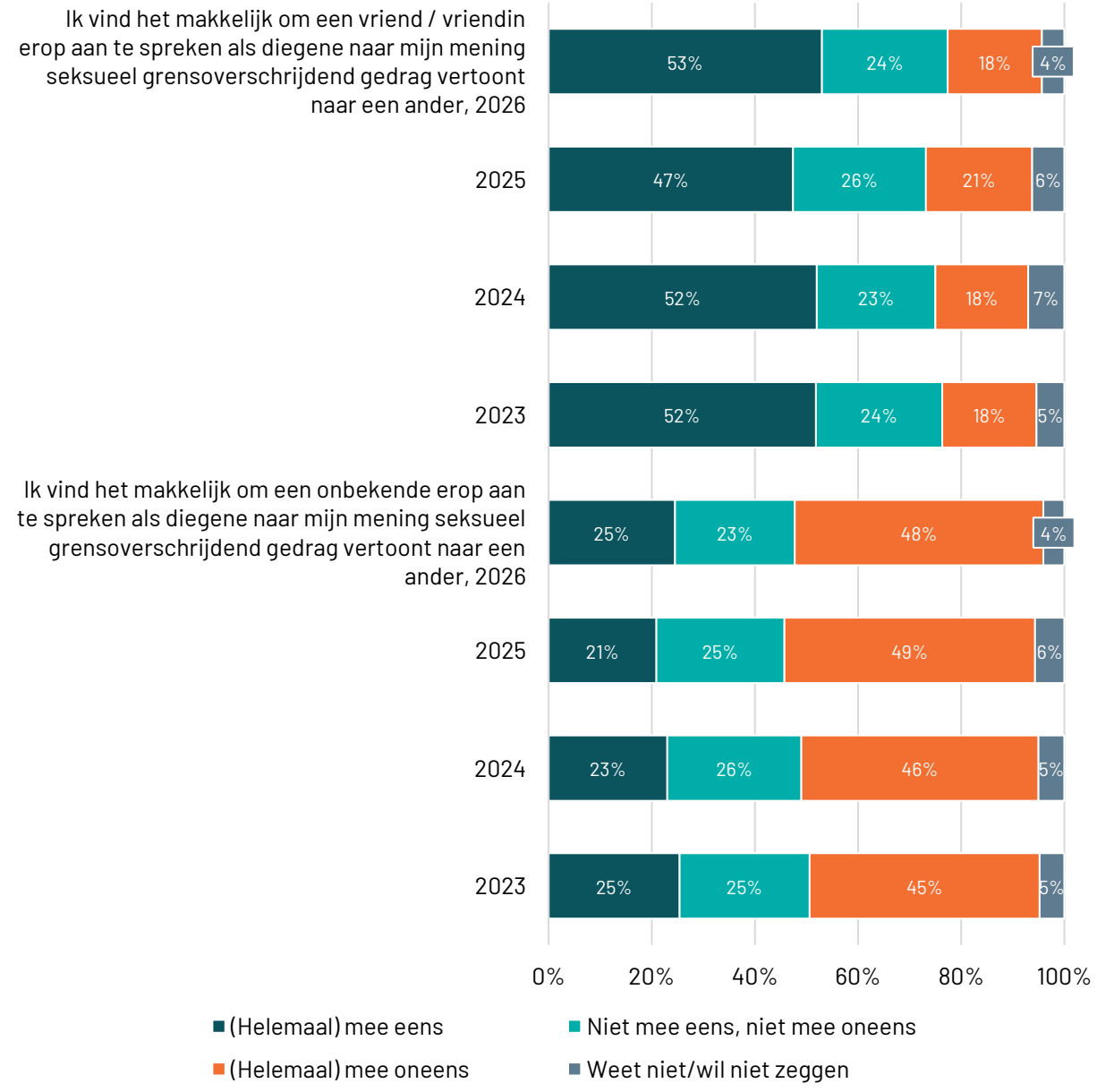

4.2 Eigen acties

Helft vindt het makkelijk om een vriend(in) aan te spreken op ongewenst gedrag

Het gemak om iemand aan te spreken wanneer diegene seksueel grensoverschrijdend gedrag vertoont naar een ander is, na een daling in 2025, weer toegenomen. In 2025 vond 47 procent het makkelijk om een vriend of vriendin aan te spreken op dergelijk gedrag. In 2026 is dit toegenomen naar 53 procent, gelijk aan de percentages in 2023 en 2024. Een onbekende aanspreken vond in 2025 één op de vijf (21%) makkelijk. In 2026 is dit een kwart (25%), gelijk aan 2023. 40-minners vinden het moeilijker om iemand aan te spreken (54%) dan 40- tot 64-jarigen (42%). Wel vinden zij het makkelijker om een vriend of vriendin aan te spreken (59%) dan de oudere twee leeftijdsgroepen (respectievelijk 48% en 50%).

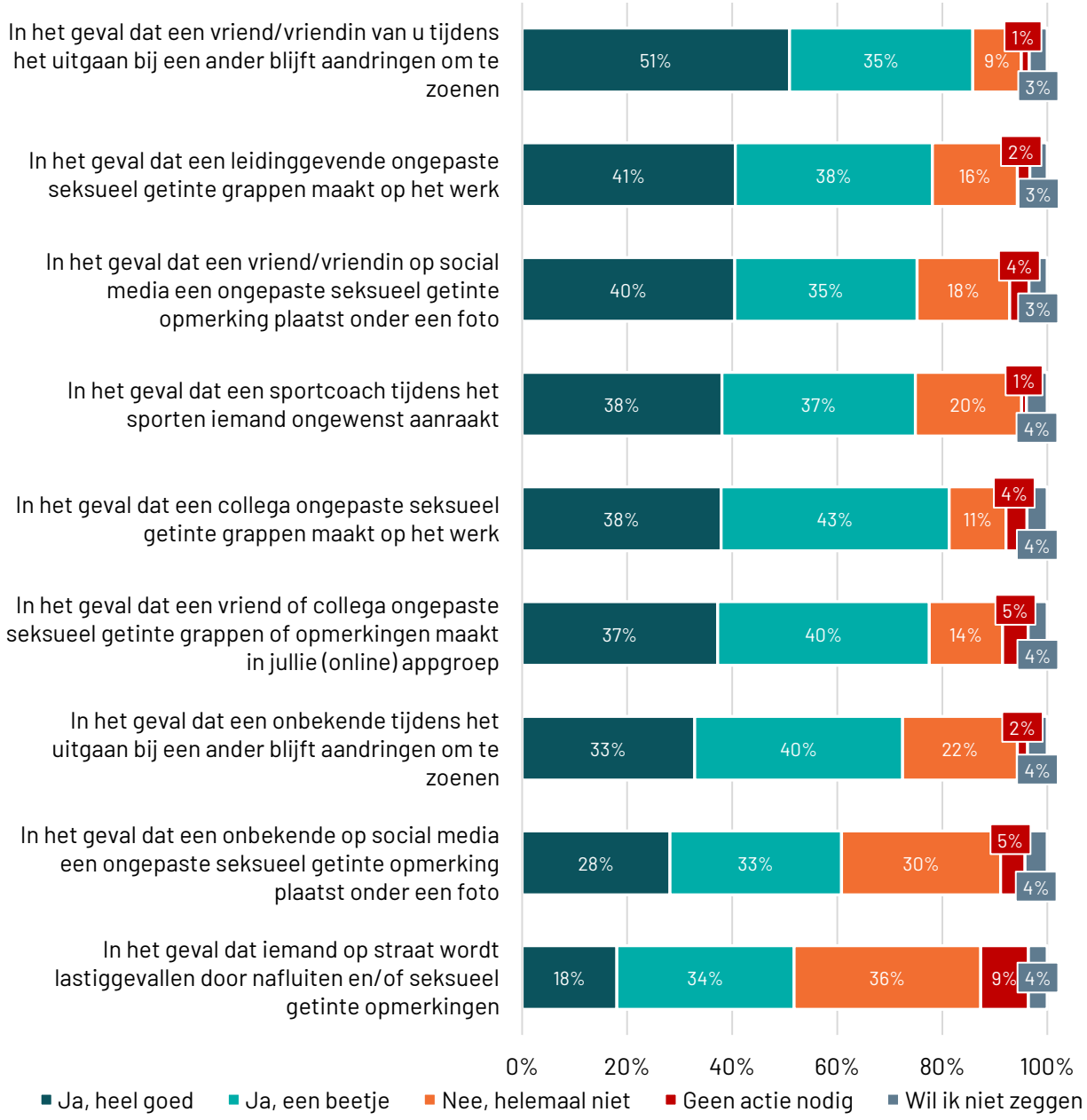
Figuur 4.4 - Stellingen over seksueel grensoverschrijdend gedrag (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, nmin=2.113)

Men vindt het lastig om in te grijpen als een onbekende iemand lastig valt

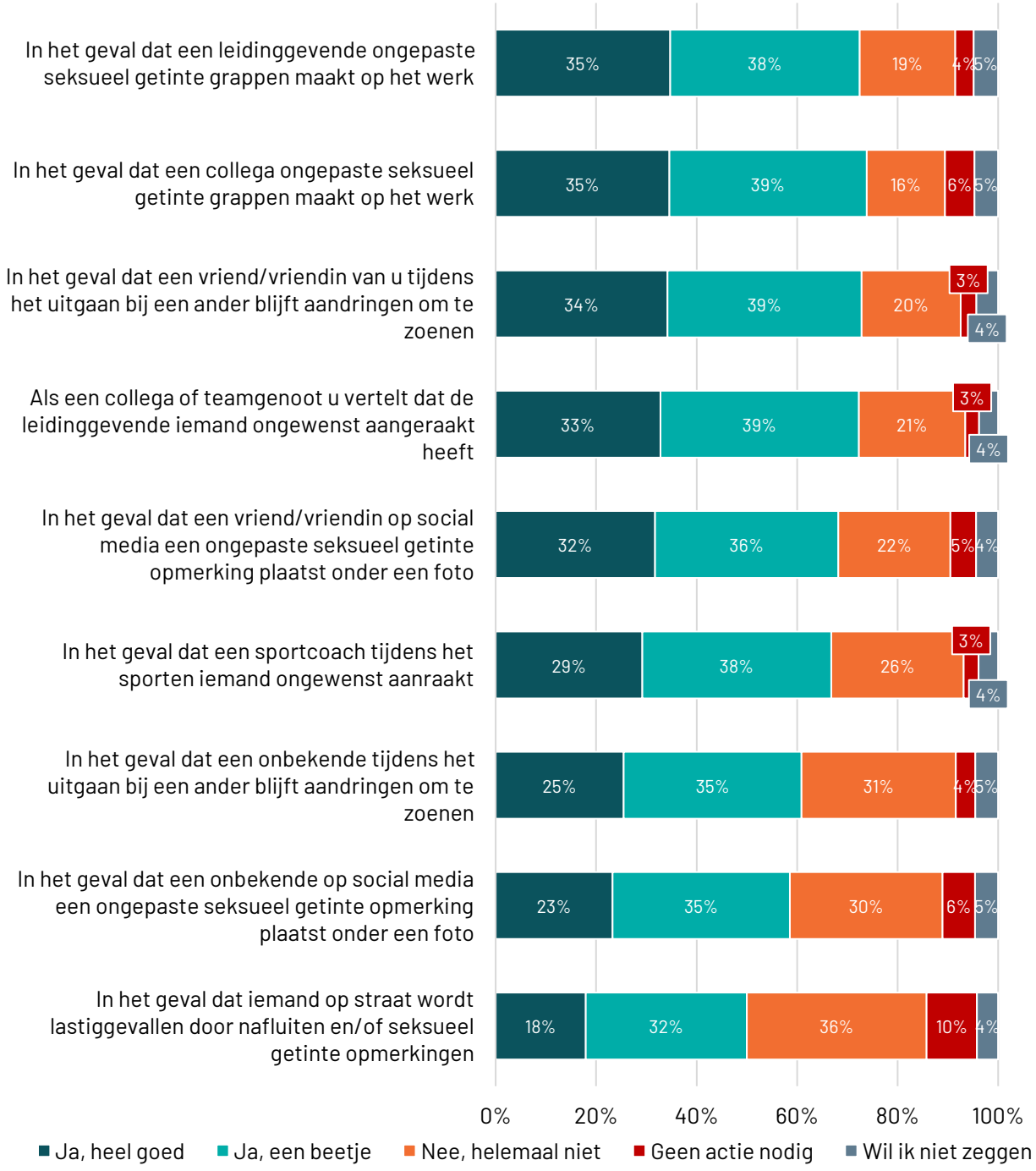
In de vragenlijst stonden enkele scenario's beschreven. Mensen konden aangeven in hoeverre zij weten welke acties zij mogelijk kunnen ondernemen wanneer zij zo'n situatie zien gebeuren (zie Figuur 4.5) of hierover horen (zie Figuur 4.6). Wanneer men zelf ziet dat een vriend of vriendin tijdens het uitgaan bij een ander blijft aandringen om te zoenen, zou de helft (51%) heel goed weten welke acties zij kan ondernemen en een derde (35%) een beetje. Daarmee is in deze situatie voor mensen het meest duidelijk wat zij eventueel kunnen doen als zij dit zelf zien gebeuren. In het geval zij zien dat iemand op straat wordt lastiggevallen, is dit het minst duidelijk: een op de vijf (18%) weet dan heel goed wat te doen en een derde (34%) een beetje.

Figuur 4.5 - Stel u voor dat u de volgende situaties zelf ziet gebeuren. Kunt u aangeven in hoeverre u weet welke acties u mogelijk kunt ondernemen? (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

Wanneer mensen over een gebeurtenis horen van iemand anders, weet men bij ongepaste seksueel getinte grappen op het werk het beste wat te doen. Ruim een derde (35%) weet heel goed wat te doen als zij horen dat een leidinggevende of collega dit doet en bijna vier op de tien (38% en 39%) een beetje. Wederom is de situatie waarbij iemand wordt lastiggevallen op straat voor velen het lastigst. Een op de vijf (18%) weet heel goed wat dan te doen. Ruim een derde (36%) weet helemaal niet wat zij dan kunnen doen.

Figuur 4.6 - Stel u voor dat u over de volgende situaties hoort van iemand anders. Kunt u aangeven in hoeverre u weet welke acties u mogelijk kunt ondernemen? (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

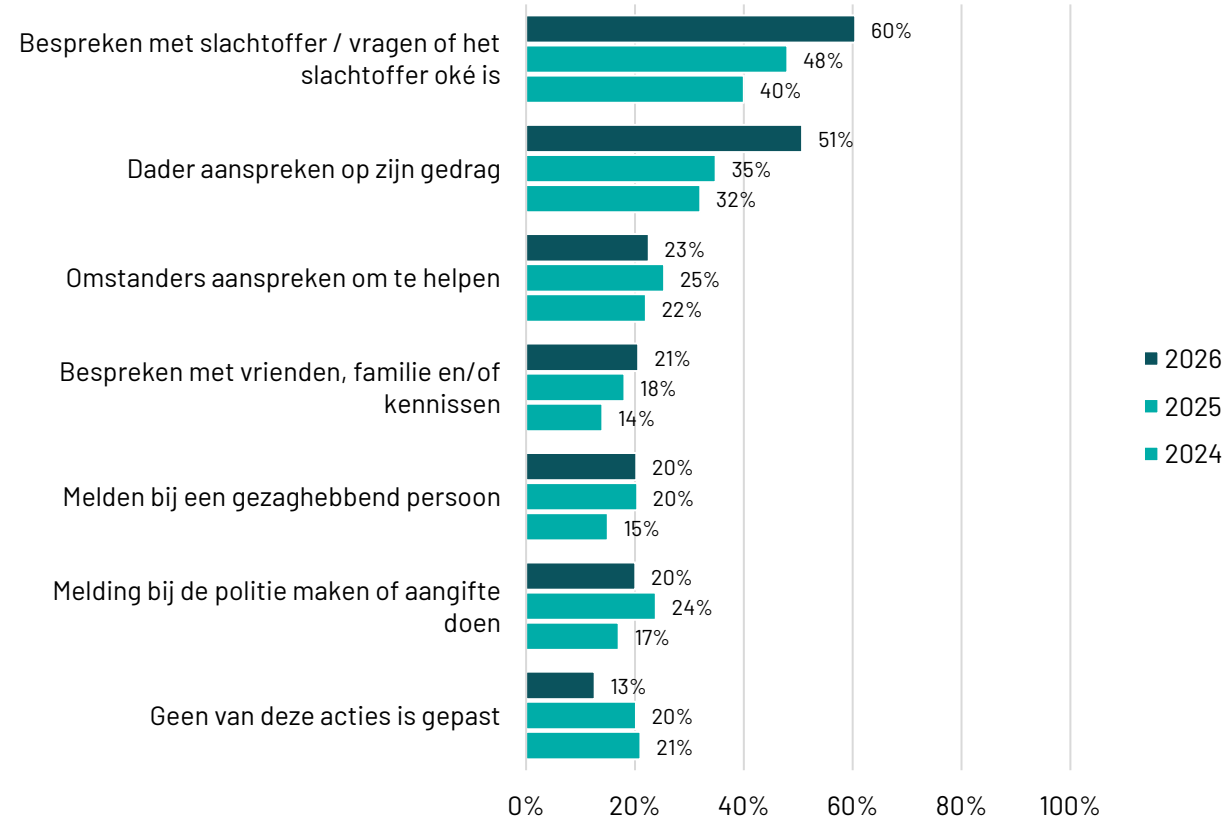

4.2.1 Scenario 1: Lastiggevallen op straat

Vervolgens is gevraagd welke mogelijke acties te ondernemen die gepast zijn per situatie. In alle situaties is te zien dat één of meerdere acties door meer Nederlanders als gepast worden gezien dan voorheen, waarbij vooral de aandacht voor het slachtoffer en vragen of iemand oké is vaker als gepast wordt gezien. Ook het aanspreken van de dader en/of het melden van het incident bij een gezaghebbend persoon zien mensen[5] vaker als gepaste acties.

In het geval dat iemand wordt lastiggevallen op straat vinden zes op de tien (60%) het gepast om dit met het slachtoffer te bespreken en de helft (51%) met de dader. Deze percentages zijn sterk toegenomen ten opzichte van de afgelopen jaren. Zo vonden in 2025 nog vijf op de tien (48%) het gepast om dit met het slachtoffer te bespreken en ruim een derde (35%) om de dader aan te spreken. Ook vindt een steeds groter deel het gepast om het te bespreken met vrienden, familie en/of kennissen melding bij de politie te maken (2026: 21%; 2024: 14%). De grootte van de groep die het gepast vindt om melding bij de politie te maken of aangifte te doen, neemt iets af van een kwart (24%) naar een op de vijf (20%).

Figuur 4.7 - Kunt u aangeven welke acties u gepast zou vinden in deze situatie? Als iemand op straat wordt lastiggevallen door nafluiten en/of seksueel getinte opmerkingen (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

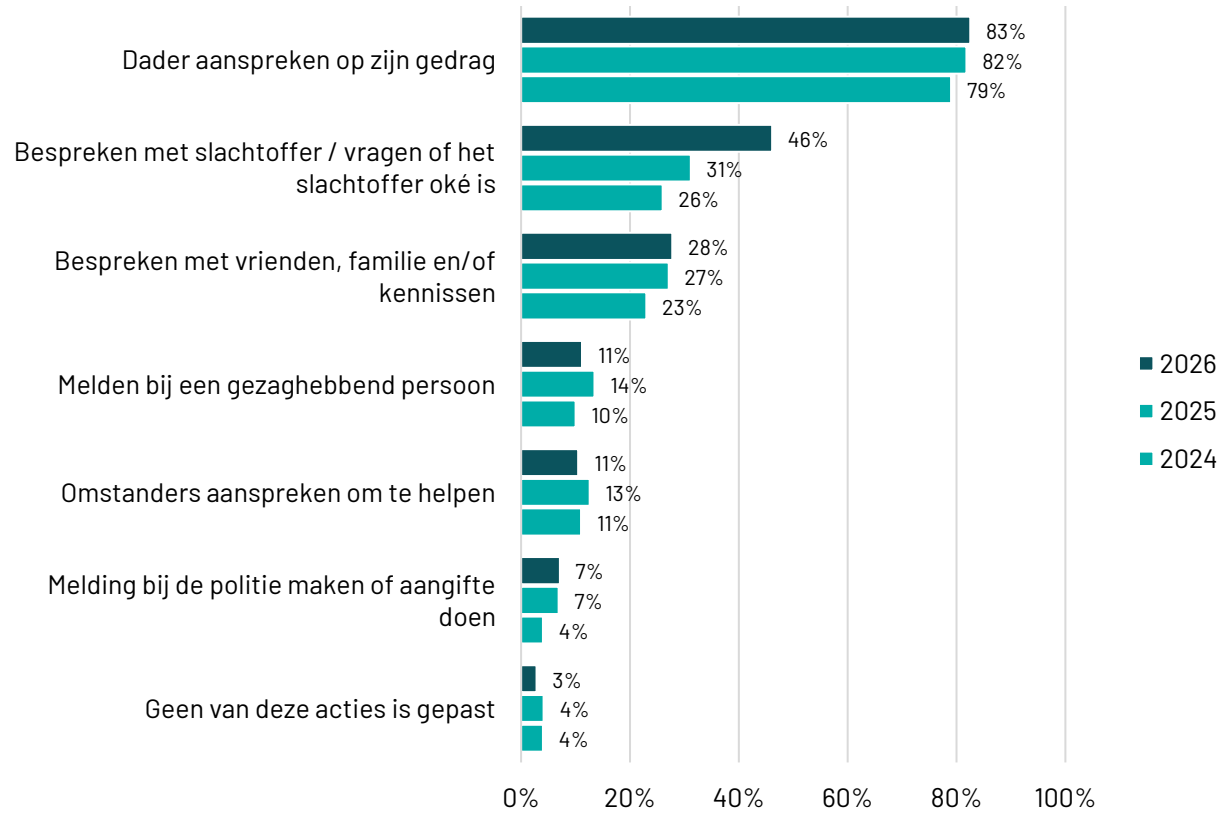

[5] *Melden bij een gezaghebbend persoon zien we vooral bij het scenario met de sportcoach terugkomen. De andere scenario's benoemden niet iemand met een specifieke functie of titel, daar wordt een melding maken dan ook niet vaker genoemd.*

4.2.2 Scenario 2: Aandringen bij een ander om te zoenen bij het uitgaan

Net als vorig jaar vinden ruim acht op de tien (83%) het gepast om tijdens het uitgaan een vriend of vriendin aan te spreken op gedrag (83%). De groep die het (ook) gepast vindt om te vragen of het slachtoffer oké is, groeit van een kwart (26%) in 2024 naar ruim vier op de tien Nederlanders (46%). Een iets kleinere groep (11%) vindt het gepast om de situatie te melden bij een gezaghebbend persoon, ten opzichte van vorig jaar (14%). Het aantal is nu weer ongeveer gelijk aan 2024 (10%).

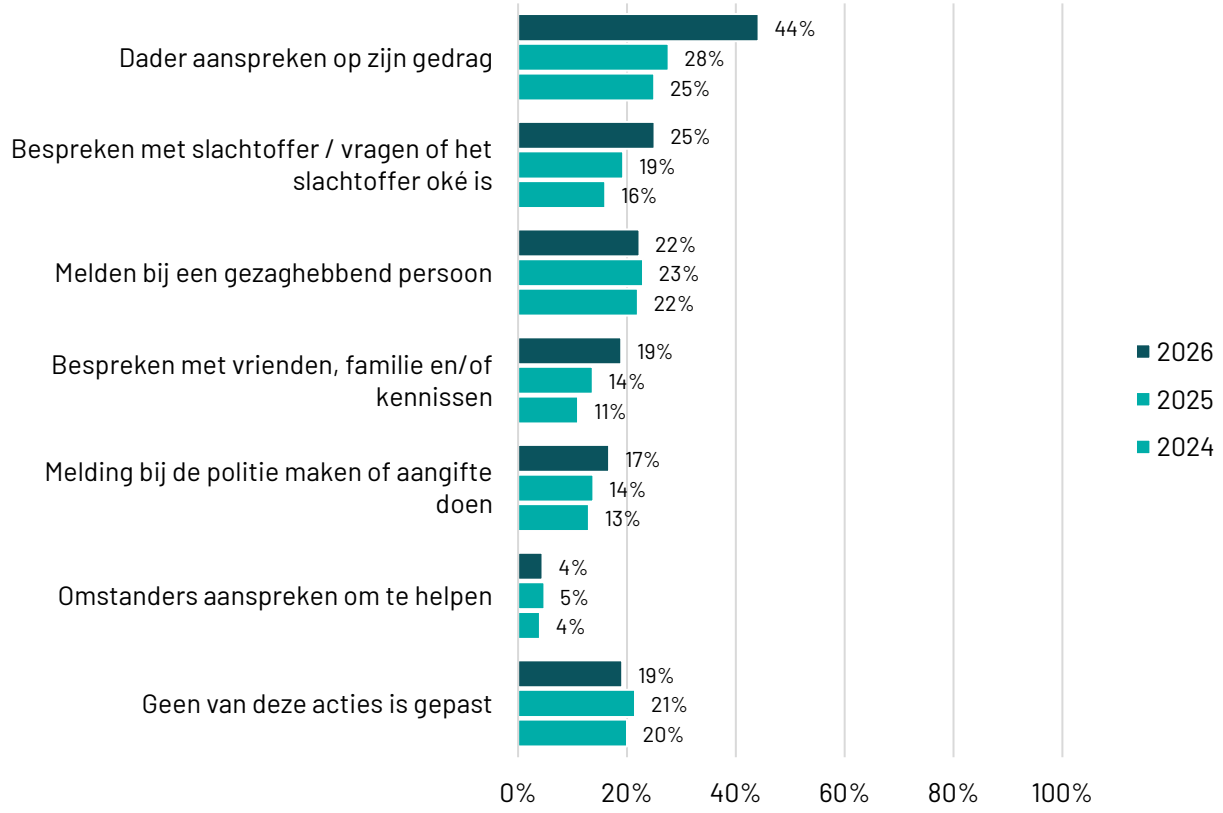
Figuur 4.8 - Kunt u aangeven welke acties u gepast zou vinden in deze situatie? Als een vriend/vriendin van u tijdens het uitgaan bij een ander blijft aandringen om te zoenen (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

4.2.3 Scenario 3: Ongewenst gedrag op social media

Op social media vindt een grotere groep in de samenleving het gepast om een onbekende aan te spreken op bepaald gedrag (44%) ten opzichte van de afgelopen jaren (2024: 25%; 2025: 28%). Een kwart (25%) vindt het gepast om te vragen of het slachtoffer oké is. Ook hierin is een stijgende trend te zien (2024: 17%; 2025: 19%).

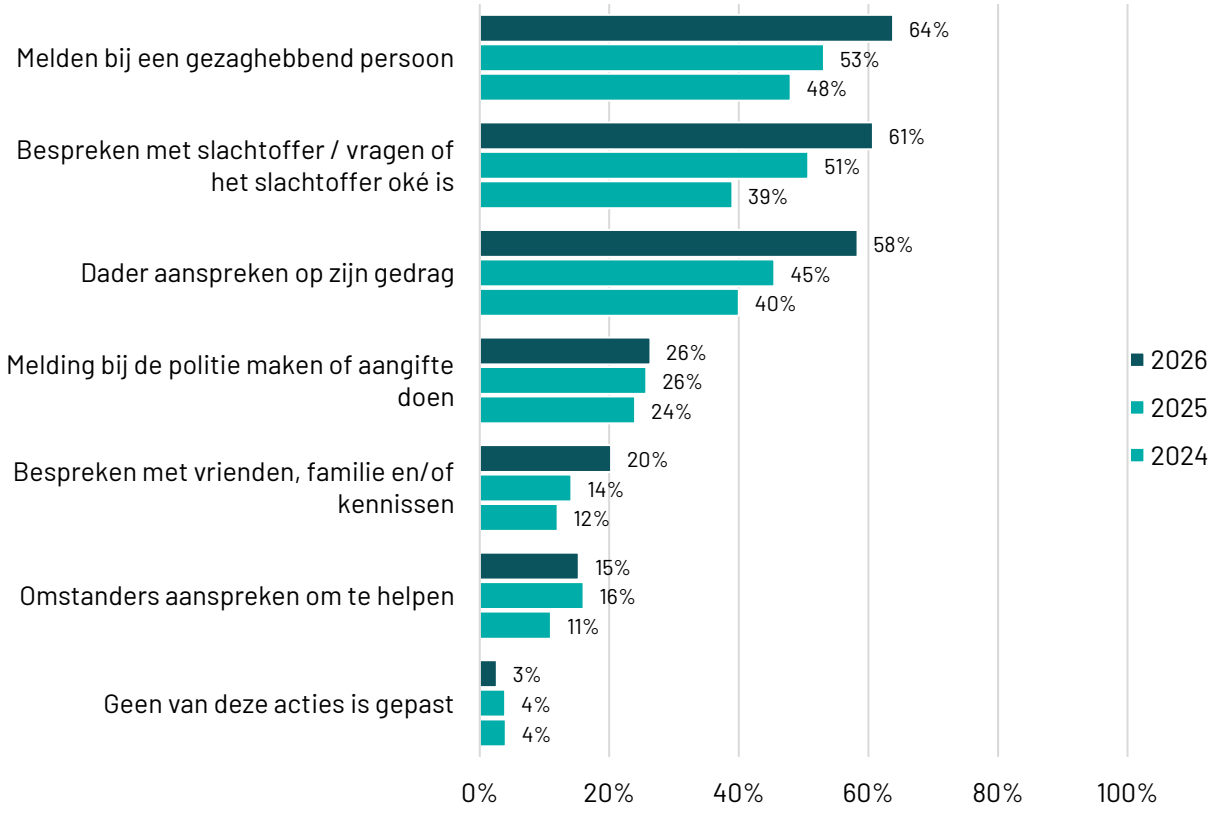
Figuur 4.9 - Kunt u aangeven welke acties u gepast zou vinden in deze situatie? Als een onbekende op social media een ongepaste seksueel getinte opmerking plaatst onder een foto (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

4.2.4 Scenario 4: Ongewenst aanraken door een sportcoach

In het scenario met een sportcoach vinden Nederlanders vaker bepaalde acties gepast vergeleken met de afgelopen jaren. De grootste sprong zien we bij het aanspreken van de dader op zijn gedrag. In 2025 vonden ruim vier op de tien (45%) dit een gepaste actie, in 2026 vinden bijna zes op de tien (58%) dit gepast. Daarnaast vinden zes op de tien het gepast de situatie te melden bij een gezaghebbend persoon (64%) en/of te vragen of het slachtoffer oké is. Ook zou een steeds groter deel (20%) de situatie bespreken met vrienden, familie en/of kennissen.

Figuur 4.10 - Kunt u aangeven welke acties u gepast zou vinden in deze situatie? Als een sportcoach tijdens het sporten iemand ongewenst aanraakt (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

4.3 Rol bij aanpakken

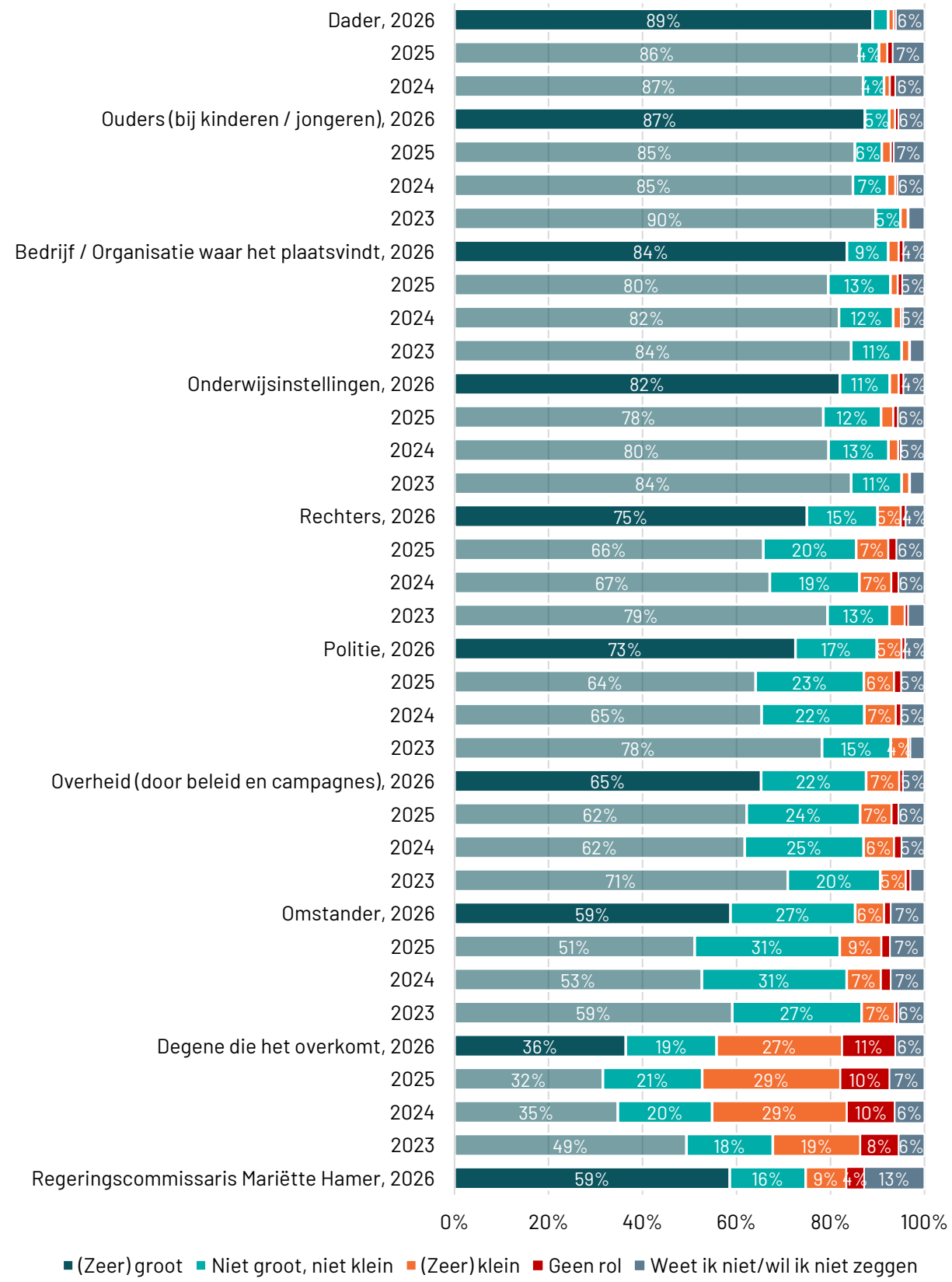
Verantwoordelijkheid voor aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag wordt veel minder vaak bij slachtoffers gelegd

In de afgelopen vier metingen is jaarlijks gevraagd aan mensen welke individuen en instanties een rol hebben bij het aanpakken van seksueel grensoverschrijdend gedrag. De meest opvallende bevinding is dat 'victim blaming', namelijk de verantwoordelijkheid leggen bij slachtoffers, afneemt. In 2023 vond de helft (49%) dat degene die het gedrag overkomt een (zeer) grote rol speelde bij het verminderen van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Dit is in 2026 gedaald naar ruim een derde (36%).

Mensen vinden in 2026 ook vaker dat rechters (75%), politie (73%) en overheid (65%) een (zeer) grote rol spelen in het verminderen van het gedrag, wanneer vergeleken met de vorige twee metingen. De percentages liggen nog wel iets lager dan in 2023 (respectievelijk 79%,78% en 71%).

De grootste rol bij het verminderen van seksueel grensoverschrijdend gedrag ligt volgens de meeste Nederlanders bij de dader zelf, net als de afgelopen twee jaar. Negen op de tien (89%) vinden dat de dader een rol heeft bij de aanpak van het gedrag. Daarna volgen de ouders, wanneer het om kinderen of jongeren gaat (87%). Dit is vergelijkbaar met 2024 en 2025 (85%), maar iets minder dan in 2023 (90%). Acht op de tien zien een (zeer) grote rol weggelegd voor het bedrijf of organisatie waar het plaatsvindt (84%), dit is vergelijkbaar met 2023.

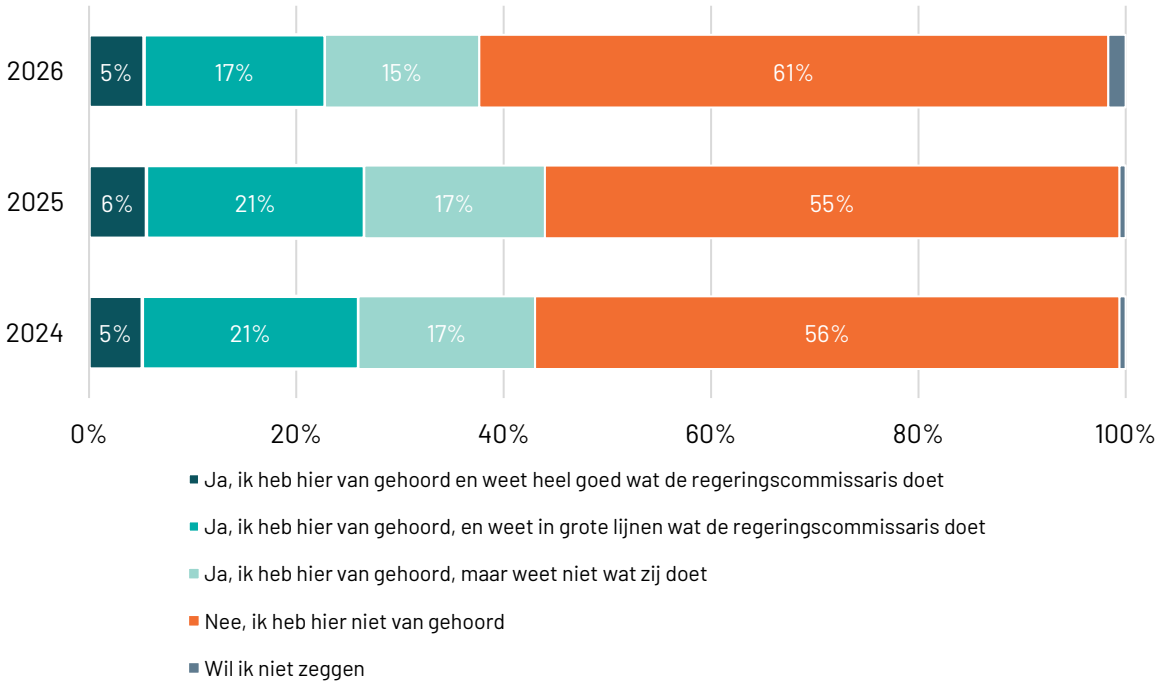
Figuur 4.11 - Hoe groot zou volgens u de rol van de volgende partijen moeten zijn bij het verminderen van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld? (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

Zes op de tien hebben niet gehoord van (werk van) regeringscommissaris Mariëtte Hamer

De overheid heeft sinds april 2022 een regeringscommissaris Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag, in de persoon van Mariëtte Hamer. Ten opzichte van 2024 lijkt de bekendheid met Mariëtte Hamer af te nemen: zes op de tien (61%) geven aan niet van haar of de functie gehoord te hebben. De groep die wel van haar heeft gehoord en heel goed weet wat de regeringscommissaris doet, blijkt nagenoeg gelijk (5%).

Figuur 4.12 - Heeft u wel eens gehoord van de regeringscommissaris Mariëtte Hamer of haar werk? (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n=2.372)

5 Seksueel grensoverschrijdend gedrag op het werk

In dit hoofdstuk geven we antwoord op de laatste deelvraag: *Hoe ervaart men (het tegengaan en bespreekbaar maken van) seksueel grensoverschrijdend gedrag op het werk?*

5.1 Houding, gesprek en afspraken op werk

Belang van thema seksueel grensoverschrijdend gedrag op de werkvloer is toegenomen

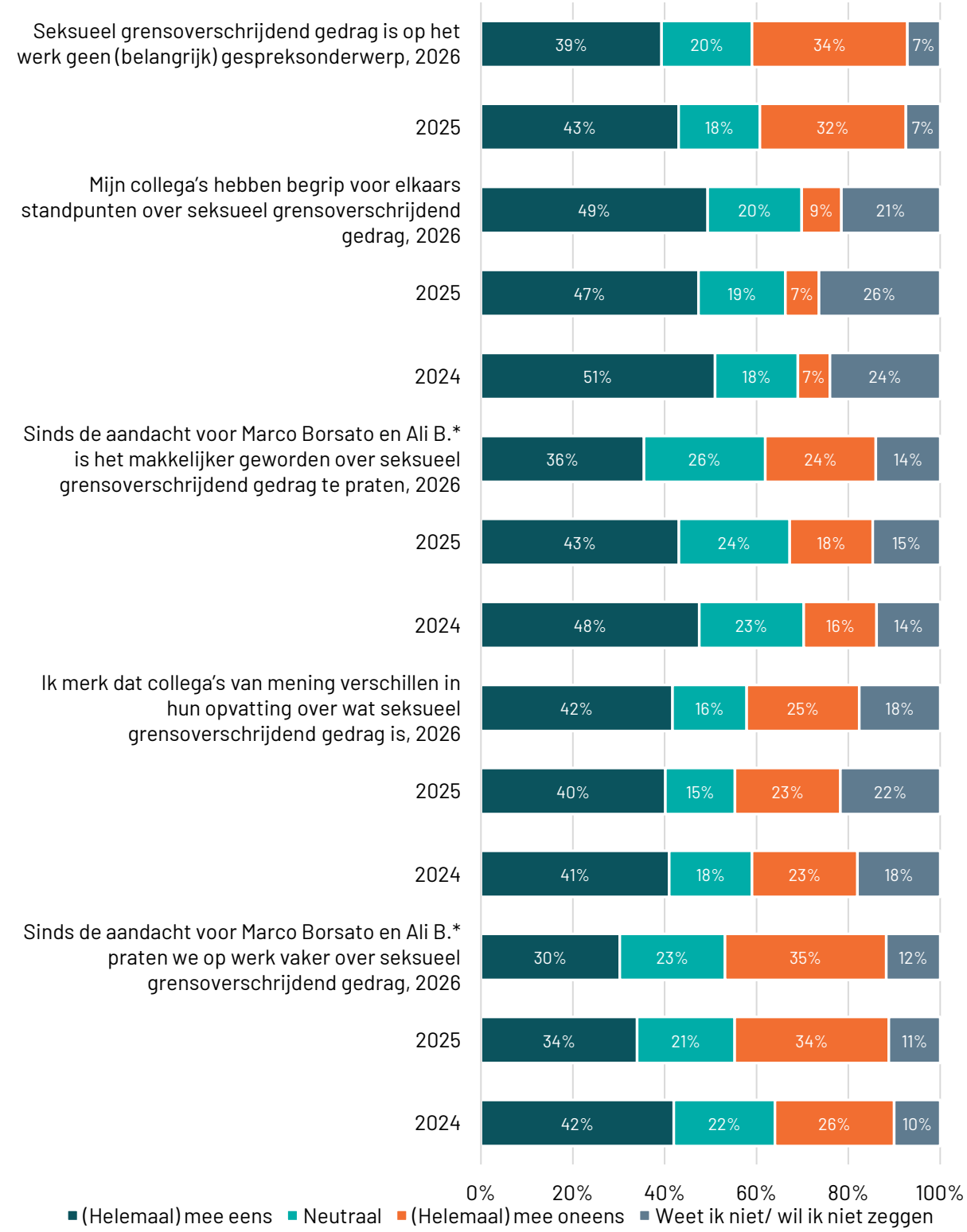
Uit verschillende resultaten in dit hoofdstuk blijkt dat seksueel grensoverschrijdend gedrag een belangrijker thema op de werkvloer is geworden. Ten opzichte van 2025 is het aantal werkenden[6] dat aangeeft dat seksueel grensoverschrijdend gedrag geen (belangrijk) gespreksonderwerp is, gedaald van 43 procent naar 39 procent. Tegelijkertijd is het percentage dat het tegenovergestelde aangeeft min of meer gelijk gebleven (van 32% naar 34%). Verderop in dit hoofdstuk laten we ook zien dat er meer formele afspraken worden gemaakt en seksueel grensoverschrijdend gedrag sneller met goede collega's wordt besproken.

Het aantal werkenden dat meningsverschillen over het onderwerp waarneemt tussen collega's is onveranderd. Zo zeggen vier op de tien werkenden dat collega's van mening verschillen over wat seksueel grensoverschrijdend is. Dit aantal is gelijk aan de eerdere twee metingen. De helft van de werkenden zegt dat er onderling begrip is voor elkaars standpunten, bij een op de tien is dat niet het geval. Ook hier zien we ten opzichte van de eerste meting dat dit gevraagd werd (in 2024) geen ontwikkeling.

Wel lijkt de invloed op de werkvloer van bekende zaken (zoals recentelijk voor Marco Borsato en Ali B.) af te nemen. Waar in 2024 bijna de helft van de werkenden aangaf dat het door publieke aandacht voor dit soort zaken makkelijker was om het gesprek over grensoverschrijdend gedrag te voeren, is dat in 2026 gedaald naar 36 procent. Het aantal werkenden dat het **niet** makkelijker vindt om hierover te praten, is gestegen van 16 procent naar 24 procent.[7] Eenzelfde zien we bij de antwoorden op de stelling dat er meer gesproken wordt over seksueel grensoverschrijdend gedrag. In 2024 zei 42 procent dat het thema meer werd besproken door dit soort zaken, dit is in 2026 gedaald naar 30 procent.

[6] *Met werkenden bedoelen wij in dit rapport Nederlanders in loondienst, zzp'ers en werkgevers.*
[7] *Hierbij moeten we opmerken dat de stelling in 2026 is gewijzigd. Waar in 2024 en 2025 gesproken werd over 'publieke schandalen (zoals The Voice)', is dit in 2026 verwoord als 'aandacht voor Marco Borsato en Ali B.'. Deze wijziging heeft mogelijk invloed gehad op de wijze waarop Nederlandse werkenden deze vraag invulden.*

Figuur 5.1 - Stellingen seksueel grensoverschrijdend gedrag op het werk[8] (basis: werkende Nederlanders, n=1.290)

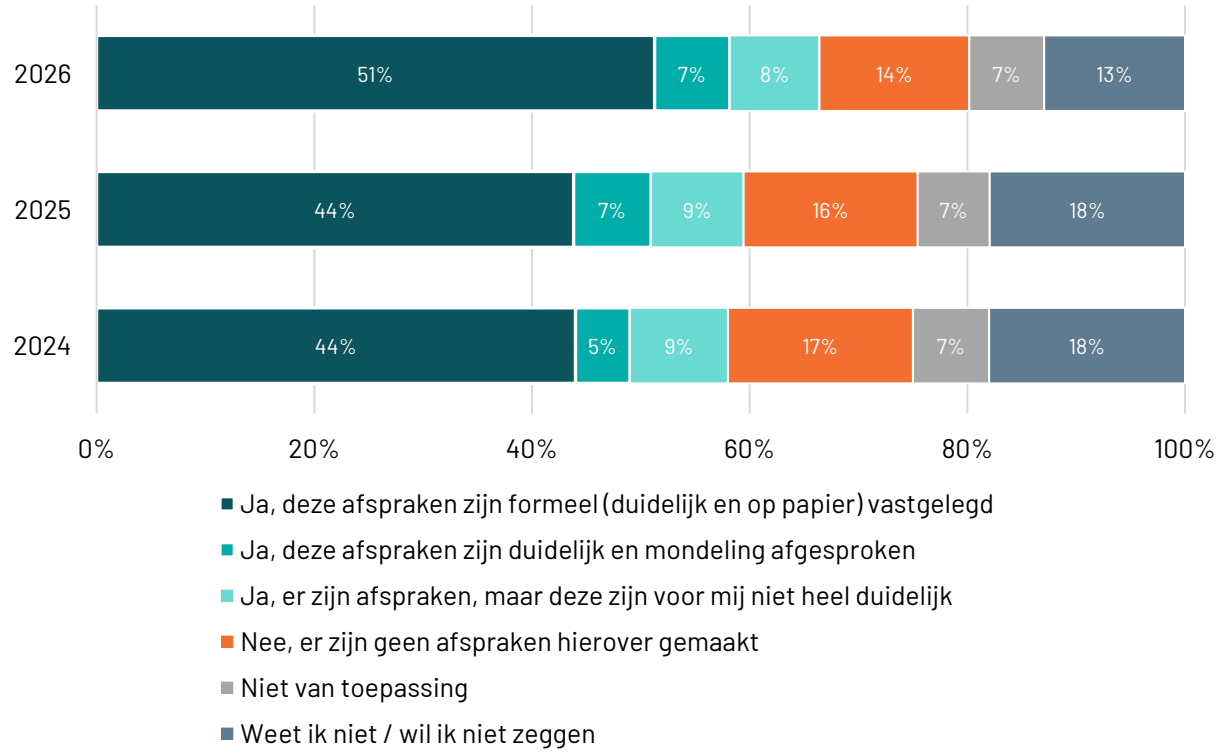

[8] *Hierbij moeten we opmerken dat de stellingen met een * in 2026 zijn gewijzigd. Waar in 2024 en 2025 gesproken werd over 'publieke schandalen (zoals The Voice)', is dit in 2026 verwoord als 'aandacht voor Marco Borsato en Ali B.'. Deze wijziging heeft mogelijk invloed gehad op de wijze waarop Nederlandse werkenden deze vraag invulden.*

Meer dan de helft van de werkenden heeft formele afspraken op het werk over omgangsvormen

Ten opzichte van vorig jaar zien we een toename in het aantal werkenden dat meldt dat zij op het werk formele afspraken vastgelegd hebben. Dit percentage steeg van 44 procent naar 51 procent. De groep werkenden die aangeeft dat er geen afspraken zijn gemaakt of geen weet heeft van afspraken, is gedaald van 25 procent naar 20 procent.

Figuur 5.2 - Zijn op uw werk afspraken gemaakt over (on)gewenste omgangsvormen? (basis: werkende Nederlanders, n=1.400)

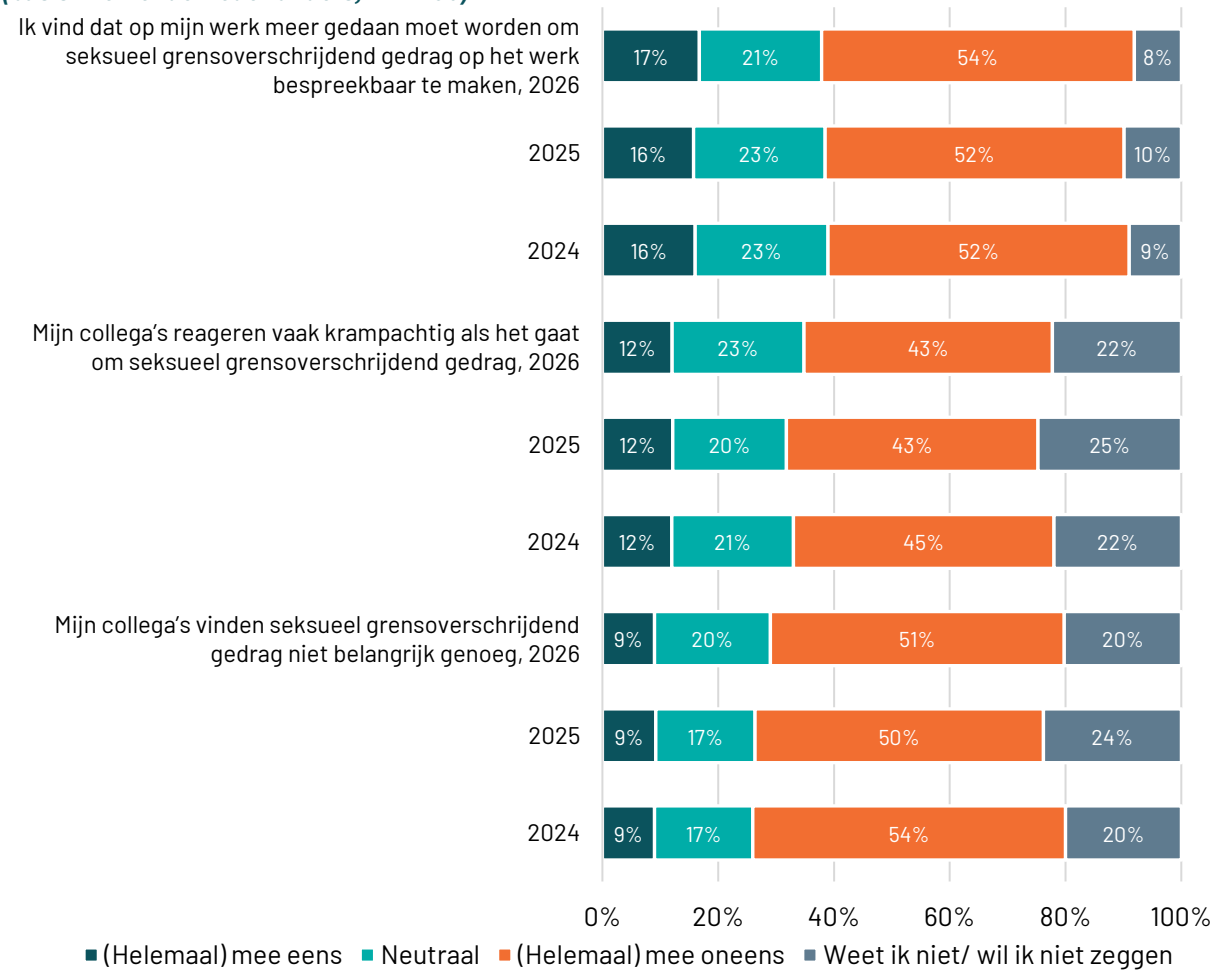

Helft van de werkenden vindt niet dat er meer moet worden gedaan om seksueel grensoverschrijdend gedrag op de werkvloer beter bespreekbaar te maken

Meer dan de helft van de Nederlandse werkenden (54%) is van mening dat er niet meer moet worden gedaan op het werk om het thema bespreekbaar te maken. Dit aantal is over de afgelopen jaren gelijk gebleven. De groep die vindt dat er wel meer moet worden gedaan, is kleiner, ongeveer 16 procent tot 17 procent van de werkenden vindt dit. Met name werkenden die zeggen dat er op hun werk formele afspraken zijn gemaakt over seksueel grensoverschrijdend gedrag, geven dit aan. Werkenden die vinden dat de afspraken voor hen niet heel duidelijk zijn, zijn wel vaker van mening dat er meer moet worden gedaan om grensoverschrijdend gedrag beter bespreekbaar te maken.

Dit wil dan ook niet zeggen dat het geen belangrijk thema op de werkvloer is: 51 procent zegt dat collega's seksueel grensoverschrijdend gedrag wel belangrijk genoeg vinden, tegenover 9 procent die dat niet vindt. Vinden of er genoeg gedaan wordt aan seksueel grensoverschrijdend gedrag lijkt dus vooral ook samen te hangen met het maken van formele afspraken op de werkvloer.

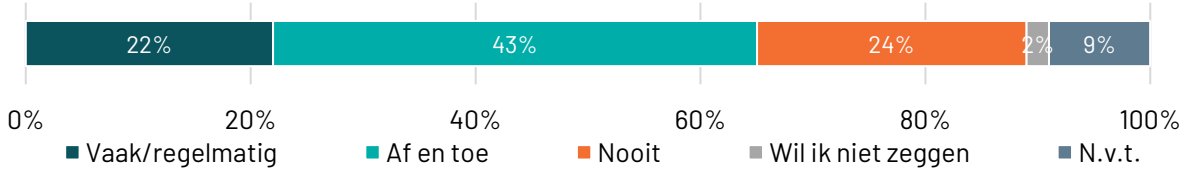
Figuur 5.3 - Stellingen seksueel grensoverschrijdend gedrag op het werk (basis: werkende Nederlanders, n=1.290)

Een kwart van de werkenden bespreekt seksueel grensoverschrijdend gedrag nooit op het werk

In 2026 is gevraagd in hoeverre werkenden het thema bespreken op de werkvloer. Een op de vijf (22%) zegt dat dit regelmatig of vaak gebeurt. Vier op de tien (43%) bespreken het af en toe en een kwart (24%) nooit. De rest (11%) zegt dat zij dit liever niet zeggen of dat het niet van toepassing is op hun werksituatie.

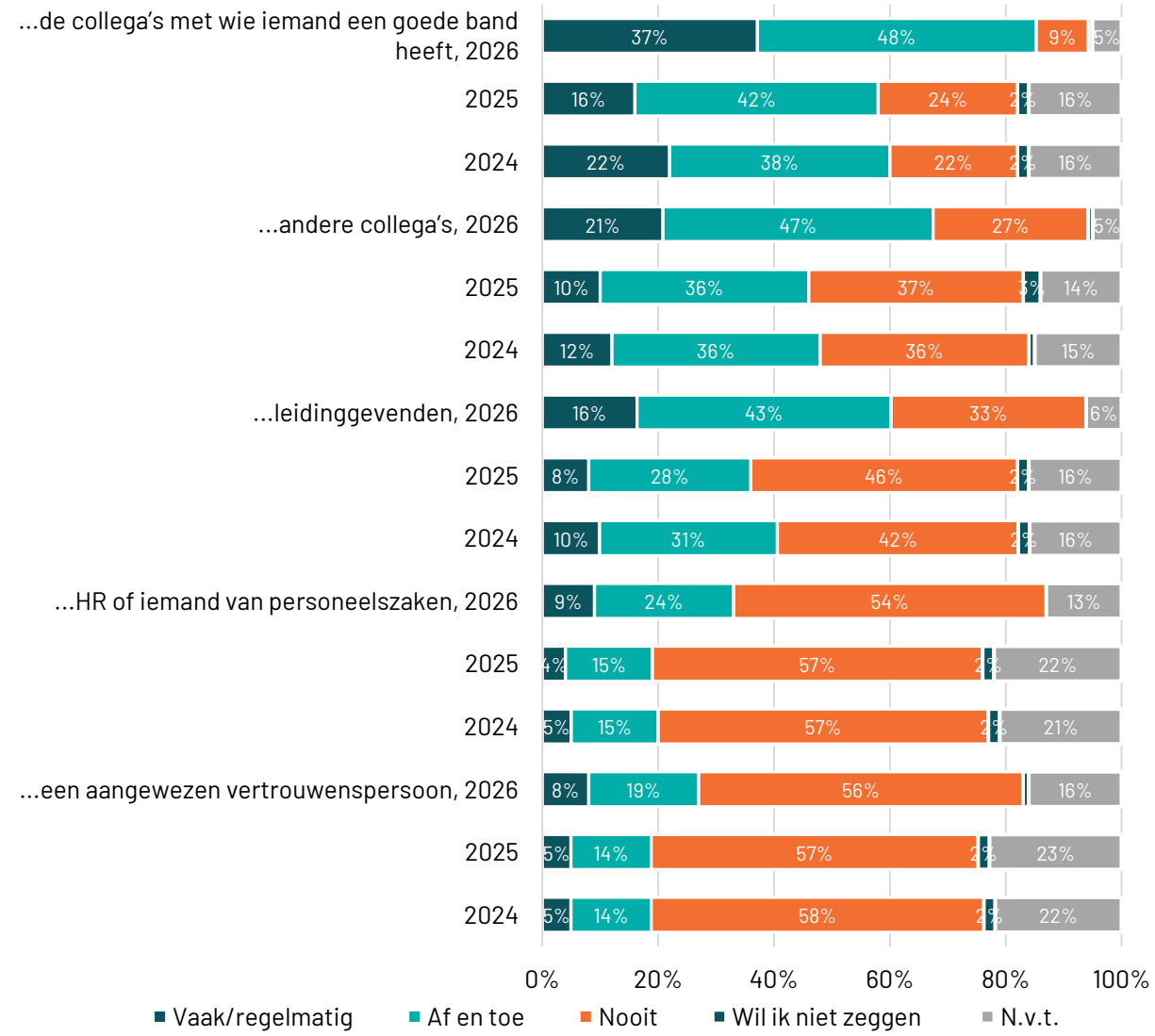
Figuur 5.4 - In hoeverre wordt seksueel grensoverschrijdend gedrag besproken op uw werk? (basis: werkende Nederlanders, n=1.400)

Thema wordt breder besproken op de werkvloer

Als men seksueel grensoverschrijdend gedrag bespreekt, dan is dit het vaakst met een naaste collega waarmee men een goede band heeft. Het percentage werkenden dat dit gedrag regelmatig of vaak bespreekt met goede collega's is gestegen van 22 procent in 2024 naar 37 procent in 2026. Tegelijk zien we ook dat het thema vaker met andere collega's, functies en/of afdelingen wordt besproken. Er is namelijk een toename in het aantal werkenden dat het thema bespreekt met andere collega's (48% naar 68%), leidinggevenden (41% naar 59%) en de HR-afdeling (20% naar 33%).

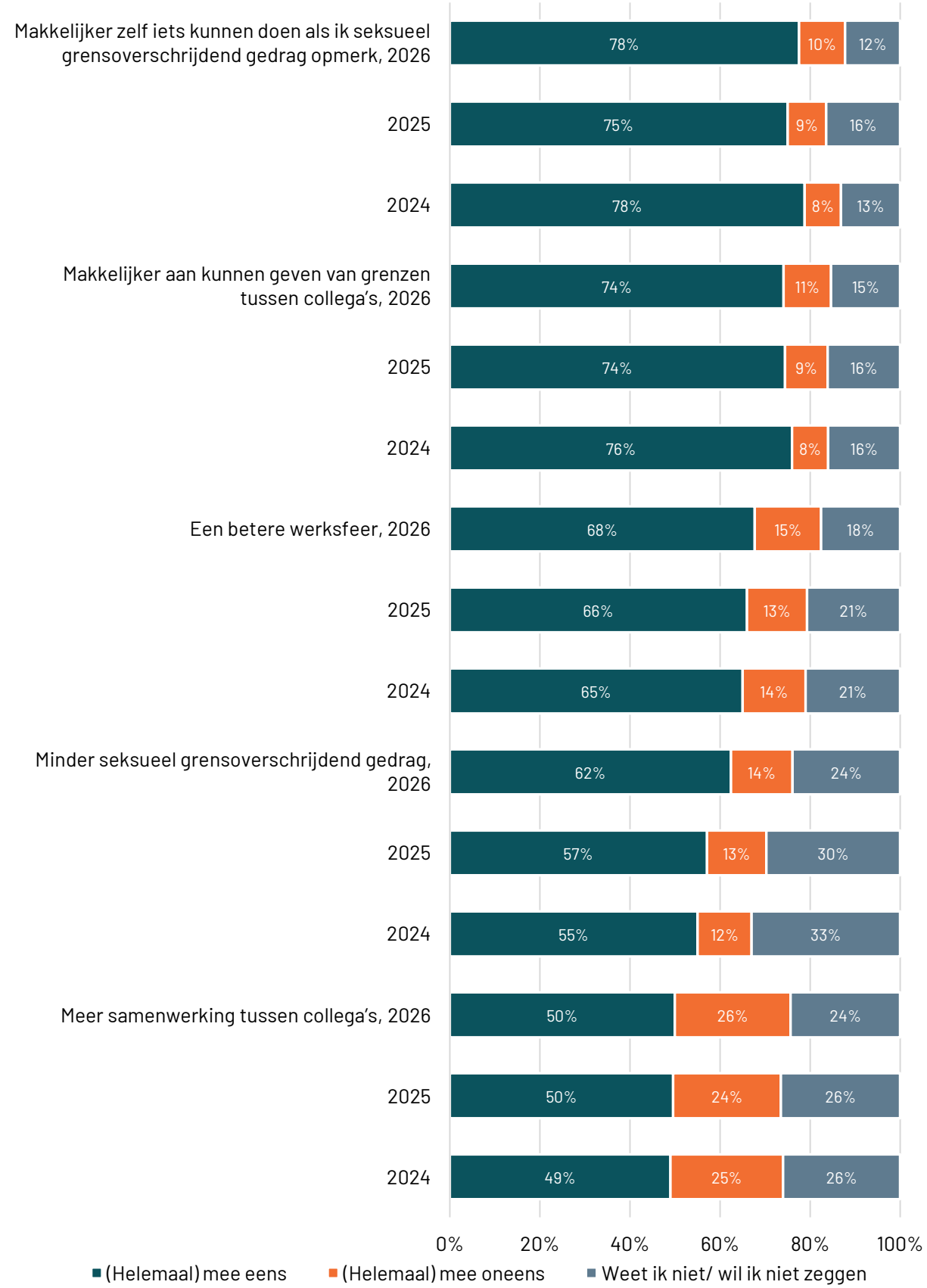
Figuur 5.5 - Bespreekt u of bespreken uw collega's dit onderwerp wel eens met ... (basis: werkende Nederlanders, n=920)

Het gesprek erover voeren leidt bij twee op de drie werkenden tot minder seksueel grensoverschrijdend gedrag op de werkvloer

Werkenden zien over het algemeen positieve effecten wanneer seksueel grensoverschrijdend gedrag op het werk wordt besproken. Aan werkenden, bij wie de afspraken duidelijk zijn, is gevraagd tot welke effecten een gesprek over het thema leidt. Bijna acht op de tien werkenden (78%) vinden dat ze makkelijker zelf actie kunnen ondernemen als zij grensoverschrijdend gedrag opmerken. Ook kan driekwart (74%) makkelijker grenzen aangeven. Ongeveer een op de tien werkenden zegt het tegenovergestelde. Ten opzichte van 2024 zien we een toename in het aantal werkenden dat zegt dat het gesprek voeren over grensoverschrijdend gedrag ook leidt tot daadwerkelijk minder gevallen van grensoverschrijdend gedrag. In 2024 gaf 55 procent dit aan, in 2026 is dit gestegen naar 62 procent. Met name omdat de groep die het antwoord niet weet kleiner is geworden (gedaald van 33% naar 24%).

Figuur 5.2 - Het gesprek over (on)gewenste omgangsvormen op de werkvloer leidt tot … (basis: werkende Nederlanders met duidelijke afspraken op het werk, nmin=766)

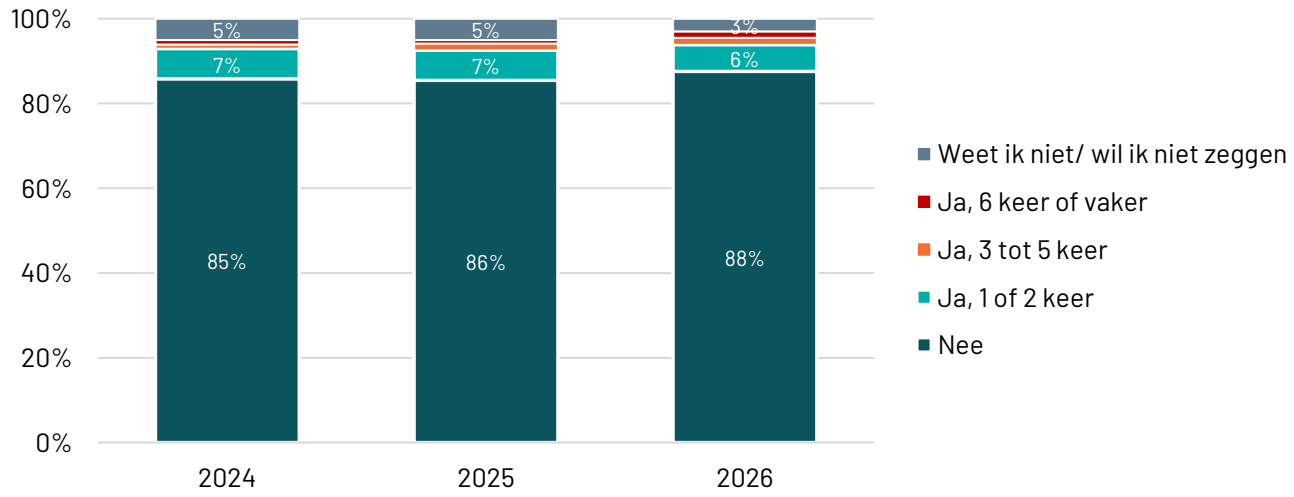

5.2 Seksueel grensoverschrijdend gedrag zelf meegemaakt of gezien op werk

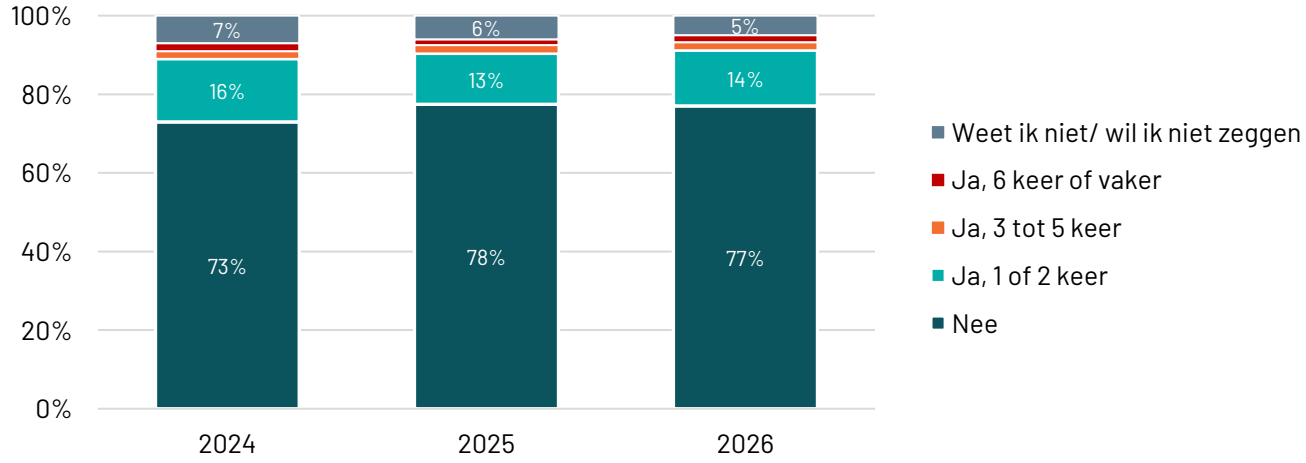
Een op de vijf werkenden hoort over, of ziet, seksueel grensoverschrijdend gedrag op het werk

Onderstaande twee figuren laten zien hoe vaak werkenden zelf seksueel grensoverschrijdend gedrag ervaren en erover horen of het zien gebeuren bij een ander. Een op de tien werkenden zegt zelf in de afgelopen 12 maanden dit gedrag ervaren te hebben, een op de vijf (18%) zag het bij een ander of hoorde hierover. De meesten hebben het niet zelf ervaren (88%) of het gezien of erover gehoord (77%). Wanneer er iets voorgevallen is, bleef het aantal incidenten veelal beperkt tot één of twee keer.

Figuur 5.3 - Heeft u in de afgelopen 12 maanden zelf seksueel grensoverschrijdend gedrag meegemaakt op de locatie waar u (vooral) werkt? (basis: werkende Nederlanders, n=1.400)

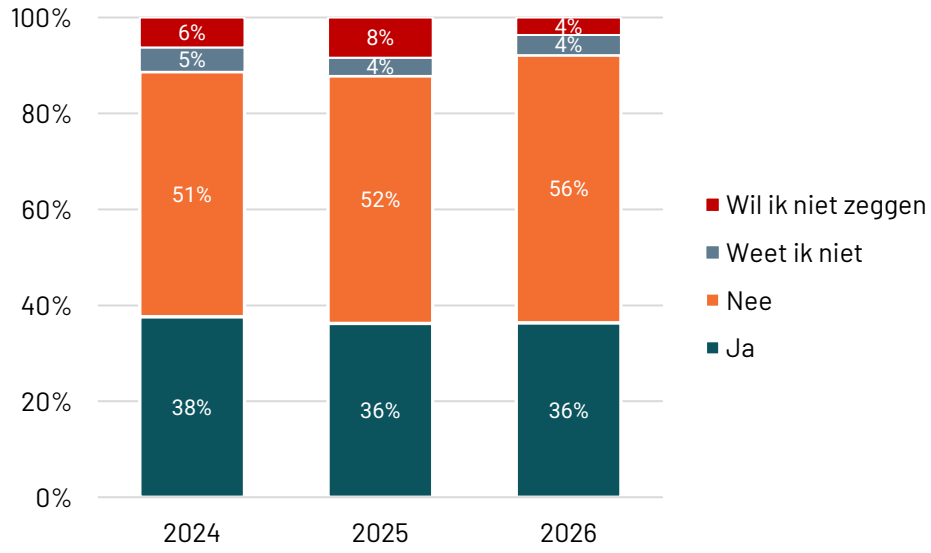
Figuur 5.4 - Heeft u in de afgelopen 12 maanden seksueel grensoverschrijdend gedrag gehoord of gezien bij een ander op de locatie waar u (vooral) werkt? (basis: werkende Nederlanders, n=1.400)

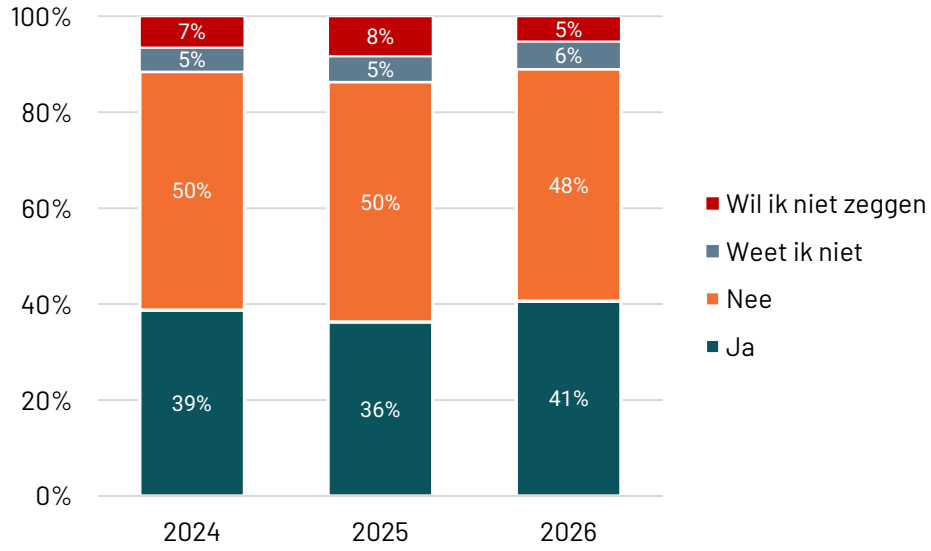
Ongeveer vier op de tien ondernemen actie tegen seksueel grensoverschrijdend gedrag

Als mensen seksueel grensoverschrijdend gedrag op het werk waarnemen of zelf ervaren dan ondernemen ongeveer vier op de tien actie hiertegen: 36 procent als zij het zelf meemaken, 41 procent als zij het waarnemen bij een ander. Deze percentages zijn over de afgelopen jaren vrijwel ongewijzigd.

Figuur 5.5 - U gaf aan dat u in de afgelopen 12 maanden zelf wel eens seksueel grensoverschrijdend gedrag meemaakte op de locatie waar u werkt. Heeft u toen actie ondernomen? (basis: werkende Nederlanders die zelf seksueel grensoverschrijdend gedrag meemaakten, n=133)

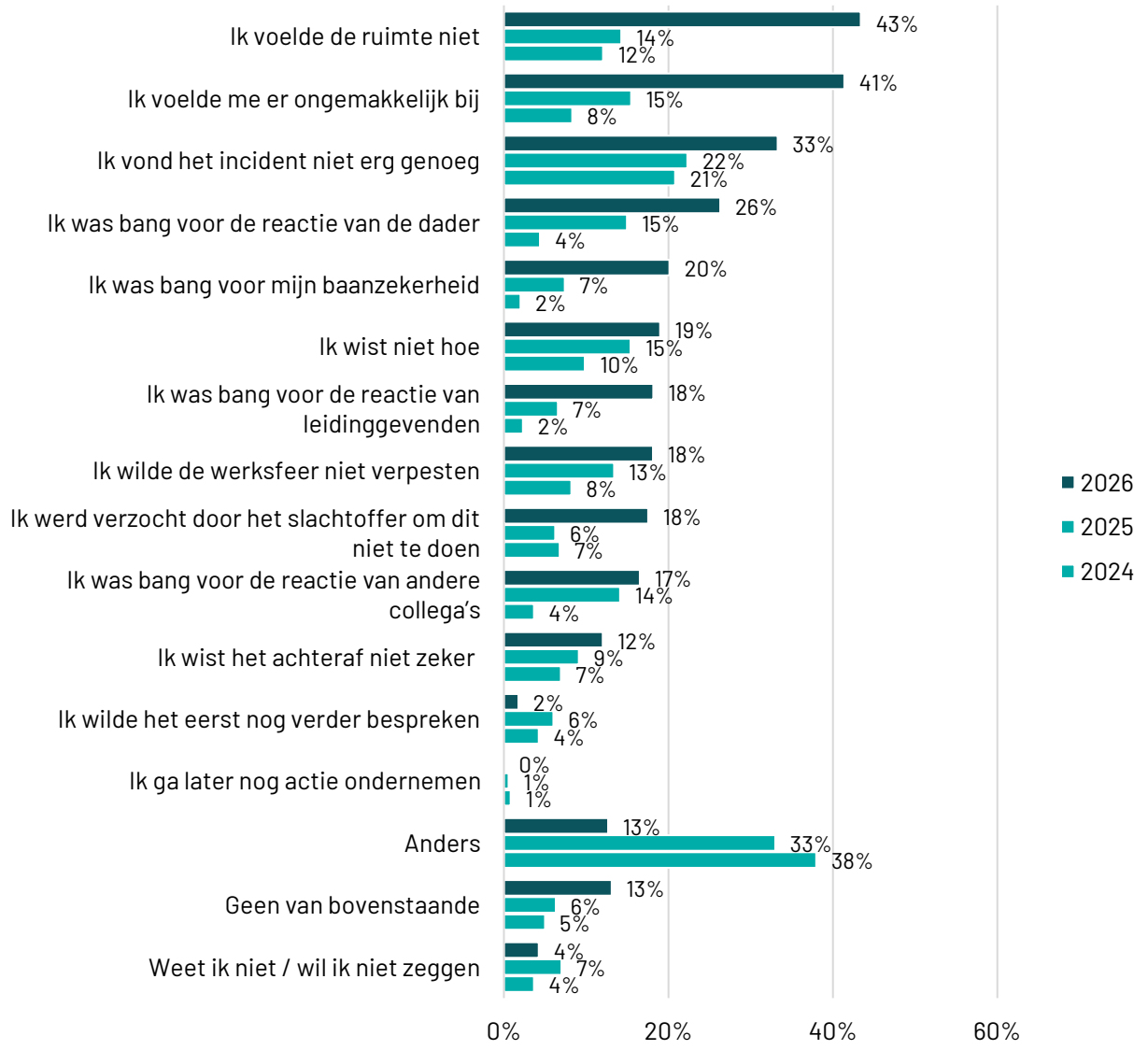
Figuur 5.6 - U gaf aan dat u in de afgelopen 12 maanden wel eens seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft gezien of erover heeft gehoord op de locatie waar u werkt. Heeft u toen actie ondernomen? (basis: werkende Nederlanders die bij een ander seksueel grensoverschrijdend gedrag meemaakten, n=98)

Werkenden nemen geen actie uit ongemak of voelen er geen ruimte voor

Werkenden die aangaven geen actie te hebben ondernomen bij het zien of horen over seksueel grensoverschrijdend gedrag, werden gevraagd naar de reden daarvan. Volgens hen komt dat vooral doordat zij de ruimte niet voelden (43%), zich er ongemakkelijk bij voelden (41%) of het incident niet erg genoeg vonden (33%). We zien tegelijkertijd ten opzichte van de voorgaande twee jaren een afname van het aantal omschrijvingen bij ‘anders, namelijk’ (gedaald van 38% naar 13%). Vorig jaar werd daar als reden vaak genoemd dat er al actie was ondernomen door iemand anders of het slachtoffer zelf. Gezien de lage absolute aantallen moeten deze antwoorden wel als indicatief worden gezien. Een eenduidige verklaring voor de stijging van het aantal personen dat de ruimte niet lijkt te voelen is er dan ook niet. Mogelijk wisten deze respondenten hun gevoel beter aan te geven met de antwoordcategorieën in plaats van de open toelichting.

Figuur 5.7 - U geeft aan dat u geen actie ondernam nadat u seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft gezien of erover heeft gehoord. Kunt u aangeven waarom u dat niet deed? (meerdere antwoorden mogelijk, basis: werkenden die seksueel grensoverschrijdend gedrag waarnamen, n=59)[9]

[9] *Door de kleine hoeveelheid respondenten (n=59) moeten de resultaten op deze vraag als indicatief worden beschouwd.*

Bijlagen

A Bijlagen

A.1 Achtergrondkenmerken respondenten

	Aantal	Percentage (ongewogen)[10]
Geslacht		
• Man	1.196	52%
• Vrouw	1.093	47%
• X (genderneutraal)	21	1%
Leeftijd		
• 18 tot 39 jaar	727	31%
• 40 tot 64 jaar	875	38%
• 65 jaar en ouder	708	31%
Regio		
• West (UT, NH, ZH)	956	41%
• Noord (GR, FR, DR)	282	12%
• Oost (OV, GD, FL)	529	23%
• Zuid (ZL, NB, LB)	543	24%
Opleiding		
• Geen startkwalificatie (geen onderwijs, basisonderwijs, MBO-1)	319	14%
• Praktisch opgeleid (Havo, VWO, MBO-2,-3,-4)	748	32%
• Theoretisch opgeleid (HBO/WO)	1.243	54%
Culturele achtergrond		
• Nederlandse	2.189	95%
• Westerse migratieachtergrond	42	2%
• Niet-westerse migratieachtergrond	63	3%
• Zegt liever niet	16	0%
Identificeert als lhbtiq+		
• Ja	233	10%
• Nee	2.053	89%
• Zeg ik liever niet	24	1%

[10] *De percentages bij geslacht, leeftijd, opleiding, regio en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen (2025) zijn in de rest van de rapportage gewogen.*

A.2 Het I&O Research Panel

I&O Research Panel: 47.000 actieve panelleden

Het I&O Research Panel (gecertificeerd volgens ISO 20252:2019 – Annex A) is een database met personen die instemming gaven om regelmatig een uitnodiging te ontvangen voor (online) onderzoek. Het I&O Research Panel telt op dit moment iets meer dan 47.000 panelleden in de leeftijd van 16 jaar of ouder. Daarnaast kunnen met toestemming van de ouder of verzorger ook kinderen jonger dan 16 jaar voor deelname aan onderzoek worden benaderd. Wij werven panelleden actief, via aselecte steekproeven. Zelfaanmelding is uitgesloten. Hiermee gaan we de aanwezigheid van beroepsrespondenten, die zichzelf bij meerdere panels als lid aanmelden, tegen. De werving doen wij op eigen initiatief, via omvangrijke, aselecte adressensteekproeven uit de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). Hierbij vindt de werving offline – per brief – plaats. Daarnaast werven we via steekproeven uit (gemeentelijke) bevolkingsregisters (BRP), gekoppeld aan onderzoek dat wij voor onze opdrachtgevers uitvoeren.

Gerenommeerde opdrachtgevers

Het I&O Research Panel zetten we geregeld in voor wetenschappelijke dataverzameling. Bijvoorbeeld in opdrachten die we uitvoeren voor het SCP, WODC, WRR, UvA, Erasmus, UU, UT en RUL. Ook media, overheden en ngo's schakelen ons regelmatig in om onderzoek te doen via ons panel. Vaste relaties hebben we met onder andere de Volkskrant, NRC, Algemeen Dagblad, Trouw, Binnenlands Bestuur en de NOS.

Actuele gegevens van alle panelleden en tegengaan van 'slaapgedrag'

Panelleden die niet minimaal één keer per jaar hun gegevens verifiëren, spreken wij hierop aan. Op dezelfde manier controleren we jaarlijks op actieve paneldeelname. Inactieve leden worden uitgeschreven. Hiermee voldoen we aan de eisen die een ISO-certificering aan een panel stelt. Door (gericht) te blijven bijwerven anticiperen we op uitval. Andere maatregelen gericht op het verhogen van betrokkenheid zijn:

- Viermaal per jaar een ledennieuwsbrief met onderzoeksuitkomsten;
- Doorgaans 1 à 2 keer per maand een uitnodiging voor deelname aan een onderzoek;
- Elke twee jaar een evaluatie onder panelleden die we gebruiken om het panel te verbeteren.

Respons: tegengaan selecte respons op vragenlijsten

De respons op een online vragenlijst in het Ipsos I&O Panel ligt doorgaans tussen de 50 en 55 procent, afhankelijk het onderwerp, de lengte van de vragenlijst, het aantal herinneringen en de doorlooptijd van het veldwerk. Het inzetten van responsbevorderende maatregelen draagt ertoe bij dat de respons zo hoog mogelijk en evenwichtig naar achtergrondkenmerken samengesteld is.

Spaarprogramma houdt panelleden betrokken en verhoogt respons

Wij hebben een spaarprogramma om panelleden te stimuleren tot deelname en om de panelbinding te vergroten. Panelleden wisselen spaarpunten in voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel. Het spaarprogramma zorgt voor een goede balans tussen panelleden die meedoen omdat ze betrokken zijn of onderzoek interessant vinden, en panelleden die meedoen omdat ze er wat aan overhouden.

I&O-panelapp zorgt voor betrokken jongeren

De I&O-panelapp – begin juni 2023 gelanceerd – bundelt alle functionaliteiten van het I&O Research Panel. Zo ontvangen panelleden een pushnotificatie in de app als er een onderzoek voor hen klaarstaat. Ook kunnen ze via de app hun persoonlijke gegevens inzien en aanpassen. Daarnaast zien panelleden hoeveel punten ze met hun deelname hebben gespaard. Zodra een onderzoek is gepubliceerd, delen we het nieuws via de app. Met de app maken we het meedoen aan onderzoek voor jongeren makkelijker en leuker.

A.3 Clusterindeling (2024)

- **Cluster A. Vinden seksueel grensoverschrijdend gedrag geen groot probleem en zijn kritisch over de huidige aanpak.** Dit zijn vaker stemmers van rechtse partijen en man. Qua opleiding verschillen zij niet van het landelijk gemiddelde. Zij vinden dat grensoverschrijdend gedrag serieus genomen moet worden, maar men moet vooral ook niet doorslaan in krampachtigheid. Zij zijn vaker van mening dat als we zo doorgaan in Nederland 'we helemaal gek zijn geworden'. Een flirt of complimentje moet kunnen. Zij zijn bezorgd dat mannen nu al snel als dader worden weggezet en dat carrières kapot worden gemaakt door ongefundeerde beschuldigingen. Zij zijn vaker van mening dat er ook misbruik wordt gemaakt met beschuldigingen van seksueel grensoverschrijdend gedrag.
- **Cluster B. Hebben een progressiever beeld van het probleem dan A, maar maken zich ook zorgen over de maatschappelijke reactie**. Deze personen zijn niet per definitie tegen de maatschappelijke discussie die op dit moment gevoerd wordt. Een ruime meerderheid binnen deze groep vindt dat het probleem een taak van iedereen in de samenleving is om dit gedrag aan te pakken. Velen van hen zijn in recente jaren anders naar het onderwerp gaan kijken in de afgelopen twee jaren. Het zijn iets vaker dan gemiddeld mannen die centrumrechts stemmen. Zij willen kinderen van jongs af aan weerbaarheid en het aangeven van grenzen bijbrengen. Ze pleiten voor zorgvuldig onderzoek bij beschuldigingen en geen trial by media. Ze beseffen dat cultuurverandering tijd kost, maar willen ook niet dat dit uitmondt in overgevoeligheid. In de vragenlijst geven zij dan ook veel vaker aan dat mensen te krampachtig reageren en dat zij niet meer weten wat 'er nog wel en wat er niet meer mag'. Bijna de helft zegt dat er te veel wordt bepaald wat iemand wel en niet mag doen.
- **Cluster C. Kijken traditioneler naar het probleem en de huidige (en benodigde) aanpak.** Deze groep is vaker ouder (65+), praktisch opgeleid en wonen vaker buiten de Randstad. Uit de open antwoorden blijkt dat dit een groep is die belang hecht aan traditionele (Nederlandse) normen, waarden en respect. Zij vinden dat 'de jeugd' tegenwoordig te weinig fatsoen en discipline wordt bijgebracht en zijn bezorgd over zedenverval in de samenleving. Ze willen duidelijke regels en zware straffen voor daders, maar ook geen heksenjacht na elk klein vergrijp. Duidelijkheid en 'normaal doen' komen veelvuldig terug in toelichtingen. Dit is een groep waarvan de helft het thema als een groter probleem is gaan zien.
- **Cluster D. Richten zich sterk op heldere afspraken en formele handhaving**. Zijn vaker ouder (65+), praktisch opgeleid en wonen vaker buiten de Randstad. Driekwart van hen is in de afgelopen twee jaren een beetje of in sterke mate anders over het onderwerp gaan denken en zij vinden dit over het algemeen een groot probleem. Anders dan mensen uit C die 'normaal doen' bepleiten vinden zij dat overheidsingrijpen, duidelijke regels en harder bestraffen van daders noodzakelijk zijn. Deze groep zegt veel vaker dan gemiddeld dat de omgang met dit thema anders moet in de toekomst. Dit moet vooral vanuit personen met autoriteit komen. Zo vindt 90 procent van deze groep het (heel) belangrijk dat het kabinet actie onderneemt op dit thema. Uit toelichtingen blijkt dat niet alleen zware straffen en regels het probleem moeten aanpakken, maar dat ook een mentaliteitsverandering nodig is en dat seks en verleidingen te veel worden verheerlijkt in de media en maatschappij.
- **Cluster E. Zijn genuanceerd over de problematiek en wat nodig is in de aanpak.** Zijn iets vaker tussen de 40 en 64 jaar oud (48%) en zij zijn van alle groepen het vaakst theoretisch opgeleid (50%). Deze groep erkent het probleem en benadrukt de dialoog, maar denkt ook dat het nu vooral veel media-aandacht krijgt en dat het probleem er altijd al was. Zo heeft 42 procent in het verleden zelf een situatie meegemaakt met grensoverschrijdend gedrag en is 36 procent niet anders over het onderwerp gaan denken in de afgelopen twee jaren, 50 procent een beetje. Dit blijkt ook uit het gegeven dat 52 procent van hen het vaakst neutraal antwoordt op de vraag of seksueel grensoverschrijdend gedrag een rage is. Zij benadrukken in reacties de gedeelde verantwoordelijkheid en empowerment, zonder de slachtofferrol te veel te benadrukken. Zij zijn positief over de richting, maar ergens ook ongeduldig over het tempo van verandering.

- **Cluster F. Stellen zich op als voorvechters van slachtoffers van het gedrag.** Zij zijn van alle groepen het minst vaak van mening dat gedrag te snel als grensoverschrijdend wordt betiteld en vinden dat er juist te weinig media-aandacht voor het onderwerp is. Zij zijn vaker jongere vrouwen uit de Randstad en hebben ook vaker dan de andere groepen te maken gehad met seksueel grensoverschrijdend gedrag, als omstander (56%) of zelf (48%). Opvallend is dat deze groep significant vaker bestaat uit lhbtiq+'ers, personen met een niet-Nederlandse migratieachtergrond en personen die aangeven islamitisch te zijn. Uit open antwoorden blijkt dat deze groep vindt dat slachtoffers nu nog te weinig gehoord worden en daders te vaak vrijuit gaan. Willen voornamelijk dat mannen meer verantwoordelijkheid nemen en elkaar aanspreken, omdat zij in hun ogen vaker dader zijn. Zij geloven in de kracht van de publieke opinie om gedrag te veranderen. Dit kan onder andere via meer media-aandacht bereikt worden.

A.4 Resultaten clusteranalyse

Hieronder vindt u de resultaten van de clusteranalyse. Deze geeft de houding van Nederlanders per cluster weer op een schaal van 0 – 100[11], waarbij een hogere score een grotere urgentie of probleembesef indiceert.

Tabel 5-1 Resultaten clusteranalyse (basis: Nederlanders van 18 jaar en ouder, n(2024)=1.902, n(2025)=2.264, n(2026)=2.125)

		A	B	C	D	E	F
Dit gedrag is een groot probleem in Nederland (0 = dit gedrag is geen groot probleem, 100 = dit gedrag is een groot probleem)	**2024**	32	50	39	80	68	79
	2025	27	56	44	79	50	83
		A	**C**	**D1**	**D2**	**E**	**F**
	2026	38	44	78	87	60	86
Dit gedrag moet harder worden aangepakt in Nederland (0 = dit gedrag moet niet harder worden aangepakt, 100 = dit gedrag moet harder worden aangepakt)		**A**	**B**	**C**	**D**	**E**	**F**
	2024	37	49	77	79	81	86
	2025	33	48	76	81	69	85
		A	**C**	**D1**	**D2**	**E**	**F**
	2026	37	70	76	95	55	89
Tegenwoordig wordt gedrag te snel als grensoverschrijdend gezien (0 = gedrag is te snel grensoverschrijdend, 100 = gedrag is niet te snel grensoverschrijdend)		**A**	**B**	**C**	**D**	**E**	**F**
	2024	15	46	22	26	35	77
	2025	11	31	21	23	63	65
		A	**C**	**D**	**D1**[12]	**E**	**F**
	2026	16	28	34	35	63	84
Is er volgens u te veel of te weinig aandacht in de media voor seksueel grensoverschrijdend gedrag? (0 = te veel aandacht, 100 = te weinig aandacht)		**A**	**B**	**C**	**D**	**E**	**F**
	2024	2	50	6	0	56	74
	2025	6	32	24	8	59	69
		A	**C**	**D1**	**D2**	**E**	**F**
	2026	4	40	31	73	62	74

[11] In de tabel is een kleurenschema opgenomen om de resultaten inzichtelijker te presenteren. De resultaten zijn als volgt gecodeerd: donkerpaars (0 – 19), middelpaars(20 – 39), lichtpaas (40-49), lichtgeel (50-59), middelgeel (60-79), donkergeel (80-100).

[12] In 2026 is een nieuwe subgroep (D1) ontstaan die juist vindt dat er ook meer media-aandacht nodig is. Dit verschilt van de oude groep D die vindt dat er juist al te veel media aandacht is.

Contactgegevens

Ipsos I&O

Zuiderval 70
7543 EZ Enschede
053 - 200 52 00

Amstelveenseweg 760
1081 JK Amsterdam
020 - 607 07 07

Ericssonstraat 2
5121 ML Rijen
020-607 07 07

